

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
POWIATU KOLSKIEGO
NA LATA 2021 - 2025**

KOŁO 2021 r.

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE.....	str. 3
1.1 STRUKTURA DOKUMENTU.....	str. 9
1.2 UWARUNKOWANIA PRAWNE OPRACOWANIA STRATEGII.....	str.10
1.3 ZGODNOŚĆ STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI..	str. 11
2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA	str. 15
2.1 CHARAKTERYSTYKA POWIATU.....	str. 15
2.2 DEMOGRAFIA	str. 18
2.3 PROBLEMY SPOŁECZNE Z PERSPEKTYWY OŚRODKÓW POMOCY SPOŁECZNEJ	str. 20
2.4 PROBLEMY SPOŁECZNE Z PERSPEKTYWY POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE	str. 36
2.4.1 WSPIERANIE RODZINY SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ.....	str. 39
2.4.2 NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ.....	str. 53
2.4.3 AKTYWNOŚĆ PROJEKTOWA.....	str. 59
2.4.4 DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ, ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ	str. 62
2.5 BEZROBOCIE NA TERENIE POWIATU KOLSKIEGO.....	str. 67
2.6 PRZESTĘPCZOŚĆ I PRZEMOC W RODZINIE..	str. 76
2.7 ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH (wyniki badań ankietowych).....	str. 84
2.8 ANALIZA SWOT	str. 97
2.9 ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	str. 101
3. KIERUNKI ROZWOJU POWIATU.....	str. 105
3.1 MISJA	str.105
3.2 WIZJA.....	str.105
3.3 MONITORING I EWALUACJA	str. 117
4. ZAKOŃCZENIE	str.117
SPIS RYSUNKÓW	str. 118
SPIS TABEL.....	str.118
SPIS WYKRESÓW	str. 120

1.WPROWADZENIE

Polityka społeczna to działalność państwa, samorządu i organizacji pozarządowych, mająca na celu kształtowania ogólnych warunków pracy i bytu ludności, prorozwojowych struktur społecznych jak i stosunków społecznych, które oparte są na równości i sprawiedliwości społecznej, sprzyjających zaspokajaniu potrzeb społecznych na dostępnym poziomie.

Polityka społeczna, która jest racjonalnym działaniem w skali lokalnej cechuje się:

1. Prewencją zamiast interwencji. Działania mają być zorientowane na zapobieganie trudnym sytuacjom powodującym potrzebę interwencji i antycypować możliwości do określenia na podstawie analiz trendów i badań empirycznych rozwój procesów społecznych w przyszłości.
2. Uwzględnianiem roli czynników zewnętrznych. Polityka społeczna uwzględnia nie tylko zróżnicowanie przestrzenne, ale i wpływ innych niż społeczne (np. ekonomiczne i polityczne) czynników, procesów i zjawisk.
3. Innowacyjnością. Nowe rozwiązania nowych problemów. Wobec zmiany warunków funkcjonowania społeczeństwa i warunków gospodarowania konieczne jest poszukiwanie nowych, a często i szybko zmieniających się oraz dostosowanych do kolejnych zmian instrumentów.
4. Racjonalnością. Ze względu na potrzebę racjonalnego gospodarowania zasobami działania polityki społecznej muszą wykorzystywać sprawdzone oraz poparte naukowymi analizami instrumenty i techniki. Konieczne jest precyzyjne oszacowanie spodziewanych efektów działań, jako ważne kryterium podejmowania decyzji.
5. Walką z ekskluzją społeczną. Działania polityki społecznej powinny być nakierowane na zwalczanie i zapobieganie wykluczeniu społecznemu. Działania powinny być weryfikowane pod kątem ich wpływu na zjawisko ekskluzji.
6. Koordynacją. Ze względu na wielość podmiotów i tendencję do wielosektorowego rozwiązywania problemów społecznych na znaczeniu zyskuje zadanie koordynacji działań tak, by składały się one na spójny i racjonalny program.
7. Ewaluacją. Jeden z warunków racjonalności działań i stałej kontroli nad zgodnością podjętych działań ze zdiagnozowanymi potrzebami.
8. Kontrolą społeczną. Jest to jeden z podstawowych warunków uspołecznienia polityki społecznej oraz weryfikacji podejmowanych działań z punktu widzenia ich skuteczności oraz skuteczności stosowanych instrumentów, ważna podstawa prawna i etyczna.

9. Nowa jakość działania. Stanowią ją: weryfikacja programów, ich porównywanie z podobnymi realizowanymi w innych regionach oraz dyskusja nad efektami podejmowanych działań i ich zgodnością z oczekiwaniami.

W polityce społecznej, odwołującej się do wartości cenionych przez społeczeństwo, ważnym jest podział na wartości odczuwane i uznawane. Wartości odczuwane wiążą się głównie ze sferą emocjonalną, zaś uznawane opierają się na przekonaniach, że pewne cechy powinny być odczuwane, jako wartość.

„Wartość” to termin określający to, co godne uznania i pożądania, cenne i dobre. Człowiek budujący swój system wartości pewne wartości eliminuje, inne pozostawia i hierarchizuje według przypisywanej im ważności. Wartość jest cechą względną, nie zawsze, nie w każdym miejscu, nie przez wszystkich i nie w każdych okolicznościach przypisywana jest przedmiotom podlegającym ocenie.

Przedmiotami wartościowania w polityce społecznej są przede wszystkim stosunki społeczne, stan zaspokojenia potrzeb, instytucje społeczne, stosunki między człowiekiem a przyrodą.

Polityka społeczna oparta jest na określonych zasadach, normach i wartościach, dlatego może być postrzegana, jako przewodnik działania państwa i władz samorządowych różnych szczebli w celu kształtowania warunków życia ludności, stosunków międzyludzkich, ogólnych warunków rozwoju, godzenia rozbieżnych interesów różnych grup społecznych oraz tworzenia warunków dla pokoju społecznego.

Z wartości wynikają zarówno cele polityki społecznej, jak i zasady. Źródła, z których czerpie polityka społeczna, są bardzo różnorodne. Są to m.in.: ideologie, doktryny społeczne i gospodarcze, społeczne oczekiwania, normy zwyczajowe, poglądy osób znaczących w społeczeństwie.

Niektóre zasady polityki społecznej są tożsame z wartościami. Zasady to ogólne doktryny i normy działania, którymi powinny kierować się podmioty polityki społecznej w realizacji podstawowego celu, jakim jest zaspokajanie potrzeb.

Zasady, które są najczęściej artykułowane bądź realizowane w polityce społecznej, a które stają się dla twórców strategii podstawowymi fundamentami budowania społeczności lokalnej, wolnej od zagrożeń i problemów społecznych, to:

1. Zasada samopomocy - przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych, zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.

2. **Zasada przezorności** - bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może być tylko efektem świadczeń ze strony społeczeństwa, ale wynikać powinno także z odpowiedzialności człowieka za przyszłość własną i rodziny.
3. **Zasada solidarności społecznej** - najczęściej rozumiana, jako przenoszenie konsekwencji, niekiedy utożsamiana z solidaryzmem społecznym, oznaczającym wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw.
4. **Zasada pomocniczości** - oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb. W pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa.
5. **Zasada partycypacji** - wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która poszczególnym ludziom zapewnia możliwość pełnej realizacji swoich ról społecznych, natomiast poszczególnym grupom pozwala zająć równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.
6. **Zasada samorządności** - stanowi realizację takich wartości, jak wolność i podmiotowość człowieka. Wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która jednostkom i grupom gwarantuje prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych oraz tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.
7. **Zasada dobra wspólnego** - przejawia się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.
8. **Zasada wielosektorowości** - polega na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.

Polityka społeczna, jako przewodnik czy też wskazówka działania oparta na zadeklarowanych wartościach i zasadach, określa i wyjaśnia misję, obejmuje możliwości i cele przedsięwzięć organizacyjnych, wymusza odpowiednie zachowania, nakreślając przydział odpowiedzialności i towarzyszącą temu delegację kompetencji na wszystkie poziomy organizacyjne.

Z wymienionych zasad wynikają podstawowe cele, które powinny kształtować politykę społeczną. Są to przede wszystkim:

- dążenie do poprawy położenia materialnego i wyrównywanie szans życiowych grup społeczeństwa ekonomicznie i socjalnie najsłabszych;

- prowadzenie działań osłonowych;
- dostrzeganie zagrożeń społecznych;
- dorównywanie do standardów unijnych i międzynarodowych.

W polityce społecznej terminem „problemy społeczne” oznacza się wszelkiego rodzaju dolegliwości, zakłócenia, niedogodności występujące w życiu zbiorowym. Określeniem „kwestia społeczna” wyróżnia się wśród nich te, które odznaczają się szczególną dolegliwością dla społeczeństwa, są następstwem niedostosowania sposobu, w jaki funkcjonuje społeczeństwo, do podstawowych potrzeb indywidualnych i zbiorowych, a także te, które nie są możliwe do rozwiązania siłami pojedynczych grup.

W węższym znaczeniu termin „kwestia społeczna” oznacza konkretny problem o szczególnie wysokim stopniu dotkliwości dla życia i współdziałania członków społeczności.

W szerszym znaczeniu termin ten oznacza natomiast sprzeczność pomiędzy zasadami obowiązującymi w danym społeczeństwie, a dążeniami jednostek i zbiorowości do godnego życia.

Przyjmuje się, że źródła kwestii społecznych tkwią wewnątrz społeczeństwa, w mechanizmach życia zbiorowego i mogą być ograniczane i rozwiązywane we wszystkich skalach współżycia.

Mechanizmów powstawania problemów społecznych i kwestii społecznych upatrywać należy w funkcjonowaniu społeczeństwa. Są nimi przede wszystkim:

- dezorganizacja społeczeństwa;
- gwałtowna zmiana społeczna;
- opóźnienia kulturowe;
- przemiany gospodarcze wyprzedzające zmiany w sposobie myślenia i działania;
- złe funkcjonowanie instytucji politycznych czy administracyjnych;
- niekompetencje polityków czy urzędników państwowych;
- dysfunkcjonalność instytucji społecznych;
- dominacja grup społecznych, eksploatacja, wyzysk;
- nierówności społeczne, niesprawiedliwość społeczna;
- złe funkcjonowanie edukacji;
- nieprzystosowanie do pełnienia określonych ról społecznych.

Funkcjonujące w środowisku lokalnym kwestie i problemy społeczne prowadzą do wykluczenia społecznego, tj. sytuacji uniemożliwiającej lub utrudniającej jednostce

lub grupie pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób.

Środkiem umożliwiającym przeciwdziałanie tej sytuacji jest integracja społeczna oparta na zasadach dialogu, wzajemności i równorzędności. Podejmowane w tym celu działania służą budowie społeczeństwa opartego na demokratycznym współuczestnictwie, rządach prawa i poszanowaniu różnorodności kulturowej. W społeczeństwie takim obowiązują i realizowane są podstawowe prawa człowieka, skutecznie wspomaga się jednostki i grupy w realizacji ich celów życiowych.

Instytucją polityki społecznej państwa jest pomoc społeczna, która ma na celu, zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876.) umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym osób i rodzin przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego ich usamodzielnienia oraz ich integracji ze środowiskiem. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

Jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej jest strategia rozwiązywania problemów społecznych. Strategia pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować społeczne skutki kwestii społecznych.

Opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka - po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami - jest obligatoryjnym zadaniem własnym powiatu.

Ustawodawca określił również, iż powyższy dokument powinien zawierać w szczególności:

1. diagnozę sytuacji społecznej;
2. prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
3. określenie:
 - a. celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b. kierunków niezbędnych działań,
 - c. sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d. wskaźników realizacji działań.

Po okresie realizacji Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014 - 2020 - nadszedł czas na wytyczenie nowych kierunków i zadań służących niwelowaniu niepokojących zjawisk społecznych występujących w naszym powiecie. Podstawą w tych działaniach jest niewątpliwie wnikliwa diagnoza społeczna powiatu kolskiego uwzględniająca przede wszystkim charakterystykę powiatu, infrastrukturę społeczną oraz dominujące problemy społeczne w powiecie.

Przygotowując strategię, która będzie wskazywać kierunki działań samorządu w kształtowaniu i realizacji lokalnej polityki społecznej, nie można nie wspomnieć o wartości podstawowej, którą jest zasada wspierania rodziny, jako najważniejszej komórki społecznej. Jest ona głównym przesłaniem niniejszego dokumentu, gdyż od wspierania rodziny należy rozpocząć każdy rodzaj oferowanej pomocy.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych to względnie trwałe wzory interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany tych stanów rzeczy, występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Mówiąc o powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, należy mieć na myśli w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji pomocy społecznej, prowadzone na terenie powiatu, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb wybranych kategorii osób i rodzin.

Strategia jest dokumentem szczególnym, odnosząc się w swych zapisach kierunkowych do zadań i możliwości realizacyjnych samorządu powiatowego, musi brać pod uwagę przesłanki wynikające z działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej szczebla gminnego. Stąd w porównaniu ze strategiami gminnymi dokument powiatowy sygnalizuje występujące w poszczególnych gminach problemy społeczne, projektując rozwiązania systemowe pozostające poza zasięgiem możliwości kompetencyjnych samorządu gminnego.

W oparciu o uzyskane informacje i materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz lokalnych.

Metodyka opracowania dokumentu pozwoliła zaangażować środowisko lokalne w budowę strategii na najważniejszych etapach, od diagnozy do wdrożenia i realizacji.

Opracowując niniejszy dokument wykorzystano dane statystyczne, dane własne oraz dane uzyskane podczas współpracy z ośrodkami pomocy społecznej z terenu powiatu, Powiatowym Urzędem Pracy w Kole, Sądem Rejonowym w Kole oraz innymi instytucjami i organizacjami działającymi w sferze pomocy społecznej.

1.1 STRUKTURA DOKUMENTU

Strategie rozwiązywania problemów społecznych to względnie trwałe wzory interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk), występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Mówiąc o powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, należy mieć na myśli w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji pomocy społecznej (i pokrewnych), prowadzone na terenie powiatu, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

Strategia opracowana dla struktury powiatowej jest dokumentem szczególnym, odnosząc się w swych zapisach kierunkowych do zadań i możliwości realizacyjnych samorządu powiatowego, musi brać pod uwagę przesłanki wynikające z działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej szczebla gminnego. Stąd, w porównaniu ze strategiami gminnymi, dokument powiatowy sygnalizuje występujące w poszczególnych gminach problemy społeczne, projektując rozwiązania systemowe pozostające poza zasięgiem możliwości kompetencyjnych samorządu gminnego.

W oparciu o uzyskane informacje i materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz lokalnych. Metodyka opracowania dokumentu pozwoliła zaangażować środowisko lokalne w budowę strategii na najważniejszych etapach, od diagnozy do wdrożenia i realizacji.

Pracę nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kolskiego poprzedzała analiza sytuacji społecznej powiatu. Dane niezbędne do opracowania diagnozy problemów społecznych uzyskano od jednostek odpowiedzialnych za realizację zadań

publicznych w sferze pomocy społecznej, zatrudnienia i bezpieczeństwa. Dane te uzupełniono danymi ze statystyk publicznych. Zebranie tych danych umożliwiło zbadanie stopnia nasilenia problemów społecznych w Powiecie Kolskim.

Dodatkowo stworzono ankietę skierowaną do mieszkańców Powiatu kolskiego, których weryfikacja pomogła określić najbardziej powszechne problemy społeczne, z jakimi boryka się społeczność lokalna oraz wyłoniła działania istotne z punktu widzenia mieszkańców, które przyczyniłyby się do rozwiązania problemów społecznych na terenie powiatu kolskiego i polepszenie warunków życia jego mieszkańców.

1.2 UWARUNKOWANIA PRAWNE OPRACOWANIA STRATEGII

Jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej jest strategia rozwiązywania problemów społecznych. Termin strategii funkcjonuje w obszarze społecznym już od kilkunastu lat i definiowany jest jako „zaplanowany i często realizowany w praktyce sposób osiągnięcia jakiegoś wyznaczonego celu” (Słownik Socjologiczny, K. Olechnicki, P. Załęcki). Wagę strategii, jako narzędzia rozwiązywania problemów społecznych podkreślił również ustawodawca, zobowiązując w ustawie o pomocy społecznej wszystkie szczeble administracji samorządowej do opracowania takiego dokumentu.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi odpowiedź na potrzebę stworzenia spójnego systemu pomocy osobom potrzebującym wsparcia w życiu społecznym lub zawodowym oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Określa ona kierunki działania w celu osiągnięcia pomyślnych warunków dla rozwoju społeczności lokalnej. Adresatem strategii jest społeczność zamieszkała na terenie Powiatu Kolskiego.

Niniejsza strategia uwzględnia potrzeby poszczególnych grup społecznych, przez co stanowi ona podstawę do wzmocnienia i polepszenia warunków życia mieszkańców, w szczególności tych zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, co w konsekwencji prowadzi do integracji społecznej. Dokument ten stanowi podstawę do zbudowania w miarę skutecznego systemu ochrony socjalnej członków społeczności Powiatu Kolskiego, tak, aby mogli oni zaspokajać swoje różnorodne potrzeby, cele, dążenia i aspiracje.

Obowiązek opracowania i realizacji Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z obowiązku prawnego na mocy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej art. 19 pkt. 1 (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876), która w ramach zadań własnych powiatu przewiduje „opracowanie i realizację powiatowej strategii rozwiązywania

problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspieranie osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka - po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami”.

Różnorodność problemów społecznych występujących w powiecie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2020 r. poz. 920)
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r., poz. 426 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020r. poz. 2050, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821, z późn. zm.),

1.3 ZGODNOŚĆ STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Oprócz wspomnianych aktów prawnych przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej oraz budownictwa socjalnego.

Strategia jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolski, wojewódzkim i powiatowym.

Opracowując lokalną strategię integracji i rozwiązywania problemów społecznych uwzględniono dokumenty programowe, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych oraz biznesu.

Dokumenty europejskie i krajowe:

- **Europa 2020** - strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Celem strategii Europa 2020 jest zapewnienie, że ożywienie gospodarcze Unii Europejskiej po kryzysie gospodarczym i finansowym wspierane jest szeregiem reform w celu stworzenia solidnych podstaw dla rozwoju i tworzenia miejsc pracy do 2020 roku. Strategia zajmuje się strukturalnymi słabościami europejskiej gospodarki oraz kwestiami gospodarczo-społecznymi a jednocześnie ma na względzie długofalowe problemy, takie jak globalizacja, rosnące zapotrzebowanie na ograniczone zasoby i starzenie się społeczeństw;

- **Wieloletnie Ramy Finansowe** - mają na celu zapewnienie dokonywania wydatków Unii w sposób usystematyzowany i w granicach jej zasobów własnych. Ramy ustala się na okres, co najmniej pięciu lat. Roczny budżet Unii jest zgodny z wieloletnimi ramami finansowymi;

- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030** - jej celem głównym jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Rozumie się przez to dorastanie w godnych warunkach, skuteczną edukację, prowadzenie działalności gospodarczej, świadczenie pracy, stałe uczenie się dorosłych, w tym doskonalenie ich kompetencji i kwalifikacji, sprawiedliwy i powszechny dostęp do opieki zdrowotnej, realizowanie się w życiu rodzinnym, aktywne spędzanie czasu wolnego, wysoką świadomość ekologiczną, udział w życiu publicznym i politycznym, a także stały rozwój osobisty oraz udział w procesach zmian zachodzących w świecie i w Polsce;

- **Strategia Rozwoju Kraju** - jest elementem nowego systemu zarządzania rozwojem kraju. W Strategii Rozwoju Kraju 2020, przedstawione są cele i priorytety rozwoju społeczno-gospodarczego Polski w najbliższej dekadzie oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić. Strategia Rozwoju Kraju 2020 za konieczne uznaje kompleksowe ujęcie działań w zakresie bezpieczeństwa socjalnego obywateli znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, której nie są w stanie samodzielnie przezwyciężyć wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości;

- **Narodowa Strategia Integracji Społecznej** - celem jej jest pomoc w procesie włączenia się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej UE stawiającego na modernizację

europejskiego modelu socjalnego inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Konkretnie działania mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy;
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy;
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia;
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawiania się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy;

- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu - 2020
Nowy wymiar aktywnej integracji - jest bezpośrednim odniesieniem do 9 priorytetu Wspólnych Ram Strategicznych, określa założenia polityki państwa w w/w zakresie. Przedmiotowy program stanowi dokument o charakterze operacyjno - wdrożeniowym, ustanowiony w celu realizacji średniookresowej strategii rozwoju kraju - Strategii Rozwoju Kraju 2020 oraz Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego. Podstawowym problemem dla krajowego programu jest niezdolność gospodarstw domowych do pokrywania wydatków koniecznych, związanych z podstawowymi potrzebami ich członków w wymiarach biologicznym i społecznym, zobowiązaniami z przeszłości (spłacanie zaległości i długów i przynajmniej minimalnymi oszczędnościami (zabezpieczenie w razie nagłych i nieprzewidzianych wydatków). Aby ten problem zminimalizować należy oddziaływać na warunki, w jakich funkcjonują gospodarstwa domowe, aby mogły one podejmować dobre dla siebie i społeczeństwa decyzje o inwestowaniu w swój potencjał zatrudnieniowy i zarobkowy oraz decyzje dotyczące poziomu jego realizacji przez ich dorosłych członków.

Dokumenty regionalne i lokalne:

- **Strategia Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku** - Misją Strategii Polityki Społecznej jest tworzenie warunków i dostarczanie narzędzi koniecznych do kształtowania wrażliwej przestrzeni społecznej, przyjaznej mieszkańcom, funkcjonalnej dla instytucji i jej pracowników, w której podejmowane są skoordynowane działania na poziomie regionalnym i lokalnym;
- **Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2019 - 2022** - celem programu jest zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki

adekwatnej do ich potrzeb, zapewnienie lepszej dostępności do świadczeń opieki medycznej oraz innych form wsparcia i pomocy, które ułatwią im życie w społeczeństwie i rodzinie.

Prowadzenie działań na rzecz zapobiegania dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi oraz monitorowanie i ocena skuteczności działań realizowanych w ramach programu;

- **Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 - 2021** - przedmiotowy program obejmuje w szczególności kierunki, metody i cele działania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Przemoc w rodzinie dotyczy znacznej części populacji i występuje także na terenie Powiatu Kolskiego. W związku z tym należy poszukiwać odpowiednich sposobów skutecznej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie i pracy ze sprawcą;

- **Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2020 - 2024 pn. „Grunt to Rodzina”** - zawiera autorski program szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

- **Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2020 - 2022** - stanowi podstawę budowania efektywnego rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Kolskim. Głównym celem programu jest wspieranie rozwoju pieczy zastępczej ze szczególnym nastawieniem na rodzinne formy. Ponadto pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz wspieranie funkcjonujących rodzin, co przyczyni się do wzmocnienia obecnego systemu opieki.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Kolskiego jest wieloletnim dokumentem programowym, na podstawie, którego w perspektywie najbliższych 5 lat będzie budowana polityka społeczna powiatu. Opracowany dokument nie ogranicza się w swych zapisach tylko do zadań realizowanych bezpośrednio przez instytucje samorządowe, proponuje też działania, które stanowią wyzwania dla społeczności lokalnej i organizacji działających w obszarze polityki społecznej w powiecie kolskim. Niniejsza strategia z pewnością ułatwi również pozyskiwanie funduszy w nowej perspektywie programowania, a także pomoże skoordynować działania różnych instytucji w powiecie.

Autorzy strategii liczą, że wypracowana z udziałem szerokiej reprezentacji społecznej strategia, będzie źródłem nowych pomysłów, podstawą budowania szerokiego partnerstwa, a także inspiracją do powstawania nowych organizacji i grup nieformalnych działających w obszarze polityki społecznej.

2.CZEŚĆ DIAGNOSTYCZNA

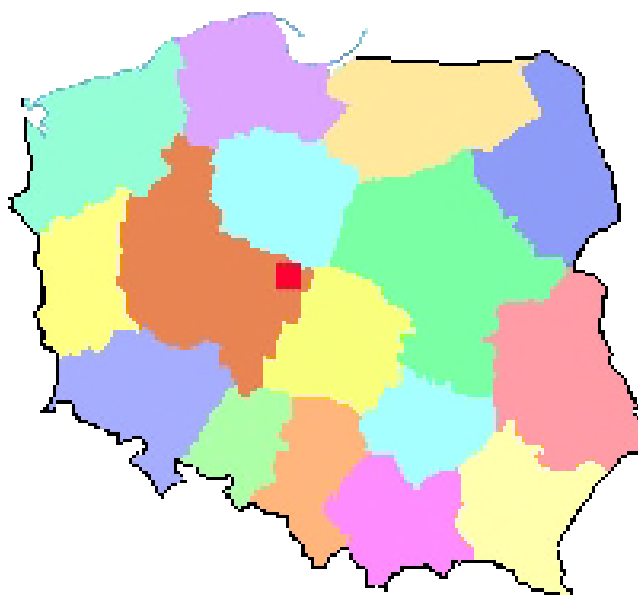
Część diagnostyczna zawiera diagnozę problemów społecznych powiatu. Diagnoza została oparta na badaniu źródeł zastanych oraz analizie wypełnionych przez mieszkańców powiatu ankiet.

2.1 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Powiat kolski zlokalizowany jest we wschodniej części województwa wielkopolskiego. Graniczy z powiatami: konińskim, tureckim, kutnowskim, łęczyckim, poddębickim, radziejowskim oraz włocławskim.

Rysunek 1.

Powiat kolski – położenie geograficzne

Powiat zajmuje powierzchnię 1011,03 km². Swym zasięgiem obejmuje 11 gmin, w tym 1 gminę miejską (miasto Koło), 3 miejsko-wiejskie (Kłodawa, Przedecz, Dąbie), 7 wiejskich (gmina Koło, Osiek Mały, Kościelec, Grzegorzew, Olszówka, Babiak, Chodów).

Rysunek 2.

Mapa powiatu kolskiego z wyszczególnieniem gmin

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31 grudnia 2019 r. stan ludności w powiecie kolskim wynosił 86727 osób, w tym 42514 mężczyzn, 44213 kobiet. Gęstość zaludnienia w powiecie wynosi 86 osób/km².

Liczbę mieszkańców powiatu z uwzględnieniem podziału na poszczególne gminy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1.

Liczba mieszkańców powiatu kolskiego z uwzględnieniem podziału na gminy (stan na dzień 31.12.2019 r.)

Gmina	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Łącznie	86727	42514	44213
m. Koło	21686	10181	11505
gm. w. Babiak	7831	3891	3940
gm. w. Chodów	3005	1517	1488
gm. m-w. Dąbie	6284	3132	3152
gm. w. Grzegorzew	5693	2804	2889
gm. m-w. Kłodawa	12801	6267	6534
gm. w. Koło	7795	3915	3880
gm. w. Kościelec	6855	3448	3407
gm. w. Olszówka	4502	2244	2258
gm. w. Osiek Mały	6155	3075	3080
gm. m-w. Przedecz	4120	2040	2080

Źródło: dane GUS.

Stolicą powiatu jest miasto Koło. Przez powiat kolski przebiega autostrada A2 i droga krajowa nr 92 oraz linia kolejowa nr 3 (Warszawa – Kunowice) i linia kolejowa nr 131 (magistrala węglowa Chorzów – Tczew).

Głównym zajęciem mieszkańców powiatu jest rolnictwo i przemysł, głównie wydobywczy (sól kamienna), ceramiczny i spożywczy.

Pod względem ukształtowania powierzchni powiat kolski to obszar nizinny. Na jego terenie znajdują się Kotlina Kolska i Wysoczyzna Kłodawska (Nizina Południowo - wielkopolska) oraz Pojezierze Kujawskie. Najważniejszą rzeką regionu jest Warta oraz jej dopływy Ner, Rgilewka i Kiełbaska oraz przepływająca przez północne krańce powiatu Noteć.

Na terenie powiatu istnieje kilkanaście działających zakładów przemysłowych, których wyroby znane są nie tylko w Polsce, ale także w Europie. Do największych należy zaliczyć: Geberit Produkcja Sp. o. o (dawny Sanitec Koło), Zakłady Mięsne "Sokołów", Wood Mizer, SAINT-GOBAIN HPM POLSKA ABRASIVES, Kopalnia soli Kłodawa.

W powiecie powstała Kolska Izba Gospodarcza. Zrzesza ona większość przedsiębiorców z terenu powiatu kolskiego. Reprezentuje miejscowe firmy i dba o ich interesy. Czynn timeruje swoje wyroby poprzez uczestnictwo w targach i wystawach.

W regionie nie ma zbyt wielu bogactw naturalnych. W rejonie Kłodawy występują pokłady soli kamiennej, natomiast w gminie Osiek Mały złoża węgla brunatnego. Istnieje możliwość wykorzystania źródeł wód geotermalnych, których pokłady znajdują się na terenie miasta Koła oraz gminy Dąbie.

Główną trasą drogową powiatu kolskiego jest droga krajowa nr 92 Poznań-Warszawa przebiegająca z zachodu na wschód powiatu, przez dwa główne miasta Koło i Kłodawę. Przez południowe krańce przebiega 25 km odcinek autostrady A2, na której znajdują się dwa zjazdy na teren powiatu: węzeł Koło i węzeł Dąbie.

Głównymi stacjami kolejowymi powiatu są Koło i Kłodawa, które powstały w 1922 r. Położone są przy linii kolejowej nr 3: Frankfurt nad Odrą-Warszawa. Oprócz nich, na tej linii znajdują się stacje: Budki Nowe, Barłogi i Turzynów.

Z południa na północ powiatu przebiega linia kolejowa tzw. Magistrala węglowa z Chorzowa do Gdyni. Przy tej trasie położone są stacje: Babiak, Lipie Góry, Ponętów i Dąbie nad Nerem.

Na terenie powiatu funkcjonują 44 szkoły podstawowe i 7 szkół ponadpodstawowych. Powiat kolski oferuje młodzieży kończącej szkołę podstawową, możliwość kontynuowania nauki w następujących zespołach szkół ponadpodstawowych:

- Liceum Ogólnokształcącym im. Kazimierza Wielkiego, ul. Blizna 37 w Kole,
- Zespole Szkół Ekonomiczno-Administracyjnych im. Stanisława i Władysława Grabskich, ul. Sienkiewicza 1 w Kole,

- Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych, ul. Długa 1 w Kościelcu,
- Zespole Szkół Technicznych, ul. Kolejowa 11 w Kole,
- Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. Marii Dąbrowskiej, ul. Mickiewicza 4 w Kłodawie,
- Zespole Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Stanisława Staszica, ul. Kościelna 2 w Kościelcu,
- Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Powierciu.

Ponadto młodzież ma możliwość kształcenia się i zdobywania wiedzy praktycznej w Cechu Rzemiosł Różnych przy ul. Włocławskiej 7 w Kole.

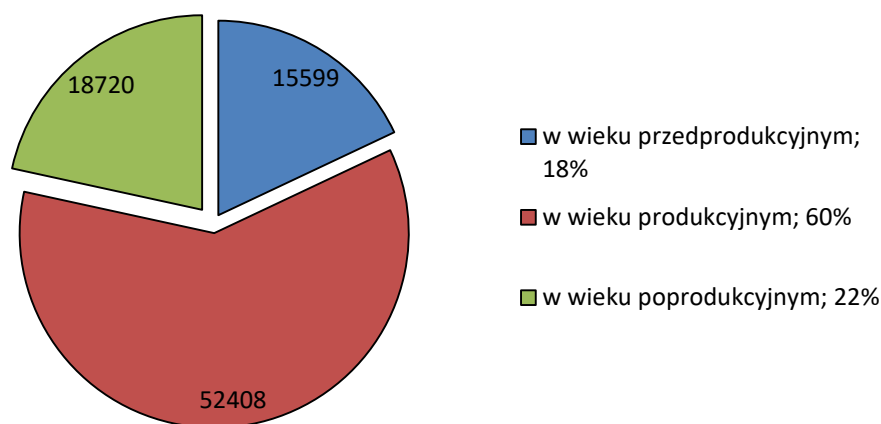
2.2. DEMOGRAFIA

Według danych GUS na dzień 31 grudnia 2019 r. teren powiatu zamieszkiwało ogółem 86 727 osób, w tym: 15 599 osób w wieku przedprodukcyjnym, 52 408 osób w wieku produkcyjnym oraz 18 720 osób w wieku poprodukcyjnym.

Poniżej prezentujemy sytuację demograficzną powiatu kolskiego w ujęciu graficznym.

Wykres 1.

Struktura wiekowa mieszkańców powiatu (stan na dzień 31.12.2019 r.)

Źródło: dane GUS.

Należy zaznaczyć, że wg. danych GUS, tendencje demograficzne wskazują, że mamy do czynienia ze zwiększającą się liczbą osób w wieku poprodukcyjnym, co jest spowodowane różnymi czynnikami, do których możemy zaliczyć m.in.: malejącą dzietność rodzin, migrację oraz wydłużający się przeciętny czas trwania życia.

Wzrost udziału osób starszych w ogóle populacji może przyczynić się do zwiększenia liczby osób niepełnosprawnych. Starsze grupy wiekowe są bardziej narażone na ryzyko niepełnosprawności. Proces starzenia się lokalnej społeczności wynika także z pozytywnej przesłanki – wydłużania się średniego czasokresu życia.

Szczegółowe dane dotyczące struktury wiekowej mieszkańców poszczególny gmin powiatu kolskiego przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2.

Struktura wiekowa mieszkańców poszczególnych gmin powiatu kolskiego (stan na dzień 31.12.2019 r.)

Gmina	Ogółem	wiek przedprodukcyjny	wiek produkcyjny	wiek poprodukcyjny
m. Koło	21686	3640	12430	5616
		16,8%	57,3%	25,9%
Babiak	7831	1378	4970	1483
		17,6%	63,5%	18,9%
Chodów	3005	419	1866	720
		13,9%	62,1%	24%
Dąbie	6284	1039	3808	1437
		16,5%	60,6%	22,9%
Grzegorzew	5693	1051	3556	1086
		18,5%	62,5%	19,1%
Kłodawa	12801	2152	7741	2908
		16,8%	60,5%	22,7%
gm. Koło	7795	1611	4767	1417
		20,7%	61,2%	18,2%
Kościelec	6855	1475	4173	1207
		21,5%	60,9%	17,6%
Olszówka	4502	775	2788	939
		17,2%	61,9%	20,8%
Osiek Mały	6155	1299	3809	1047
		21,1%	61,9%	17%
Przedecz	4120	760	2500	860
		18,4%	60,7%	20,7%

Źródło: dane GUS.

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż proces starzenia się społeczności w największym stopniu dotyka mieszkańców miasta Koła (osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią w ww. mieście 25,9% ogółu ludności) i gminy Chodów (osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią w ww. gminie 24% ogółu ludności), a w najmniejszym stopniu ludności gminy Osiek Mały (17% mieszkańców gminy osiągnęło wiek poprodukcyjny). Natomiast, jeżeli rozważyć będziemy grupę mieszkańców powiatu w wieku

przedprodukcyjnym, tj. do 18 roku życia największą grupę (20,7% ogółu ludności) zamieszkuje gminę Kościelec i Osiek Mały (21,1 % ogółu ludności).

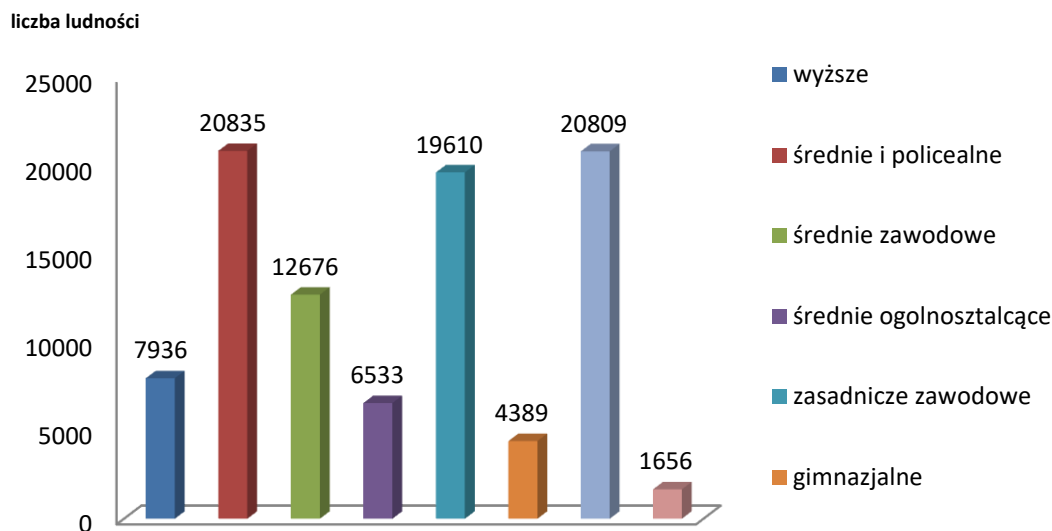
W strukturze wykształcenia mieszkańców powiatu kolskiego można dostrzec, iż największą grupę stanowią osoby posiadające wykształcenie średnie i policealne oraz osoby z wykształceniem podstawowym.

Poziom wykształcenia lokalnej społeczności jest ważną przesłanką w procesie oceny umiejętności i radzenia sobie poszczególnych osób przede wszystkim na rynku pracy. Im dana osoba jest lepiej wykształcona, tym łatwiej potrafi przystosować się do zmiennej rzeczywistości rynku pracy.

Poziom wykształcenia ludności powiatu przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2.

Poziom wykształcenia ludności powiatu kolskiego w wieku 13 i więcej lat.

Źródło: Narodowy Spis Powszechny Ludności 2011.

2.3 PROBLEMY SPOŁECZNE Z PERSPEKTYWY OŚRODKÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2014 r., pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pozwala także zapobiegać trudnym sytuacjom życiowym, wspierając ich przy usamodzielnieniu się oraz integracji ze środowiskiem.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w formie finansowej, rzeczowej oraz w formie usług. System świadczeń pomocy społecznej wspiera finansowo osoby i rodziny o niskich dochodach oraz pozbawione dochodu.

Liczba osób objętych systemem pomocy społecznej ulega nieustannym zmianom i ma tendencję spadkową. Decydujący wpływ na korzystanie z systemu pomocy społecznej w Polsce mają regulacje prawne zawarte w ustawie o pomocy społecznej oraz innych aktach normatywnych. Podstawową przesłanką przyznania świadczeń jest kryterium dochodowe osoby i rodziny. Obecnie kryterium to ustalono na poziomie 701,00 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 528,00 zł na osobę w rodzinie. Niski poziom kwot uprawniających do przyznania świadczeń zawęża liczbę potrzebujących i może istotnie wypaczać skalę występującego ubóstwa.

Ustawa o pomocy społecznej stwierdza, że udziela się pomocy osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

1. ubóstwa;
2. sieroctwa;
3. bezdomności;
4. bezrobocia;
5. niepełnosprawności;
6. długotrwałej lub ciężkiej choroby;
7. przemocy w rodzinie;
8. potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
9. bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
10. braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo - wychowawcze;
11. trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy;
12. trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
13. alkoholizmu lub narkomanii;
14. zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
15. klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie poszczególnych gmin Powiatu Kolskiego odpowiedzialne są ośrodki pomocy społecznej, których jest łącznie 11. Ośrodki pomocy społecznej z terenu Powiatu Kolskiego wykonują zadania z zakresu pomocy społecznej w gminie.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

1. opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
2. sporządzanie, zgodnie z art. 16a ustawy o pomocy społecznej, oceny w zakresie pomocy społecznej;
3. udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
4. przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
5. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
6. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
7. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
8. przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
9. opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
10. praca socjalna;
11. organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
12. prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
13. dożywianie dzieci;
14. sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
15. kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
16. pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
17. sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie,

również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;

18. utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
19. przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
20. opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Z kolei do zadań własnych gminy należy:

1. przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
2. przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
3. prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
4. podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
5. współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

Natomiast do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

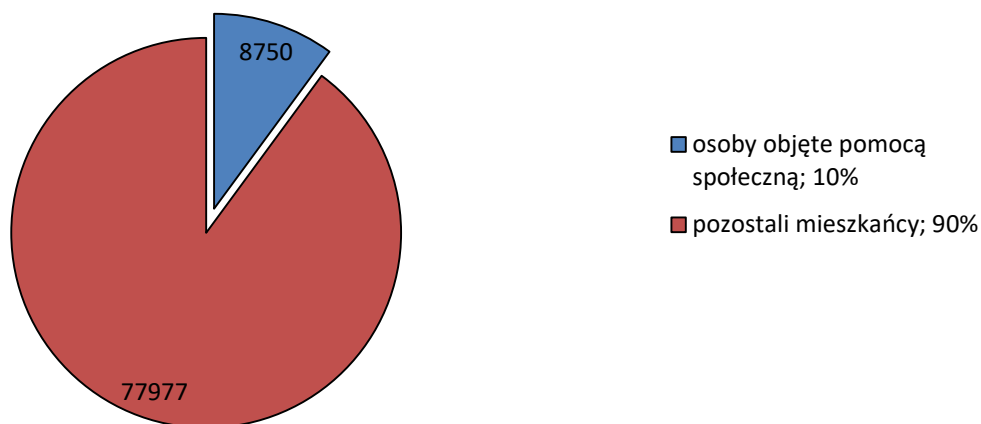
1. organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
2. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
3. prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi
4. realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
5. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz
6. niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a ustawy o pomocy społecznej;
7. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku

i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

8. wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Wykres 3.

Liczba mieszkańców powiatu kolskiego korzystających z systemu pomocy społecznej w 2019 r.

Źródło: dane pozyskane z ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu.

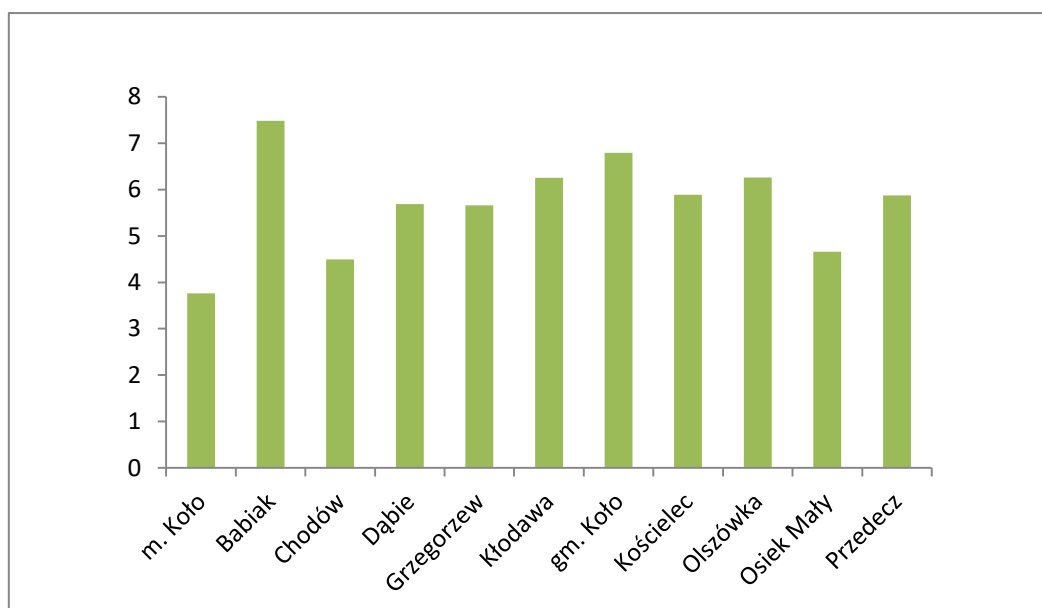
Spośród 86.727 mieszkańców powiatu kolskiego, w 2019 r. wg. danych ośrodków pomocy społecznej z pomocy skorzystało 8.880 osób, tj. 3.496 rodzin. Niniejsze dane nie odzwierciedlają w pełni liczby wszystkich osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej, dotyczą głównie przyznawanej przez ośrodki pomocy finansowej, nie obejmują natomiast pracy socjalnej, poradnictwa, usług opiekuńczych i innych świadczeń o charakterze niefinansowym.

Odnosząc się do lat ubiegłych obserwuje się zjawisko zmniejszania się grupy osób korzystających ze wsparcia finansowego w ramach pomocy społecznej.

Na spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej wpływ miała dobra koniunktura gospodarcza oraz wprowadzenie w 2016 roku dodatkowego świadczenia rodzinnego 500+, które przede wszystkim poprawiło sytuację finansową rodzin, w których było więcej niż jedno dziecko. Świadczenie to zostało rozszerzone na każde dziecko do ukończenia 18 roku życia, bez względu na dochód osiągnięty przez rodzinę od 1 lipca 2019 roku.

Wykres 4.

Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w 2019 r. w poszczególnych gminach powiatu kolskiego

Źródło: analiza danych ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu oraz danych GUS.

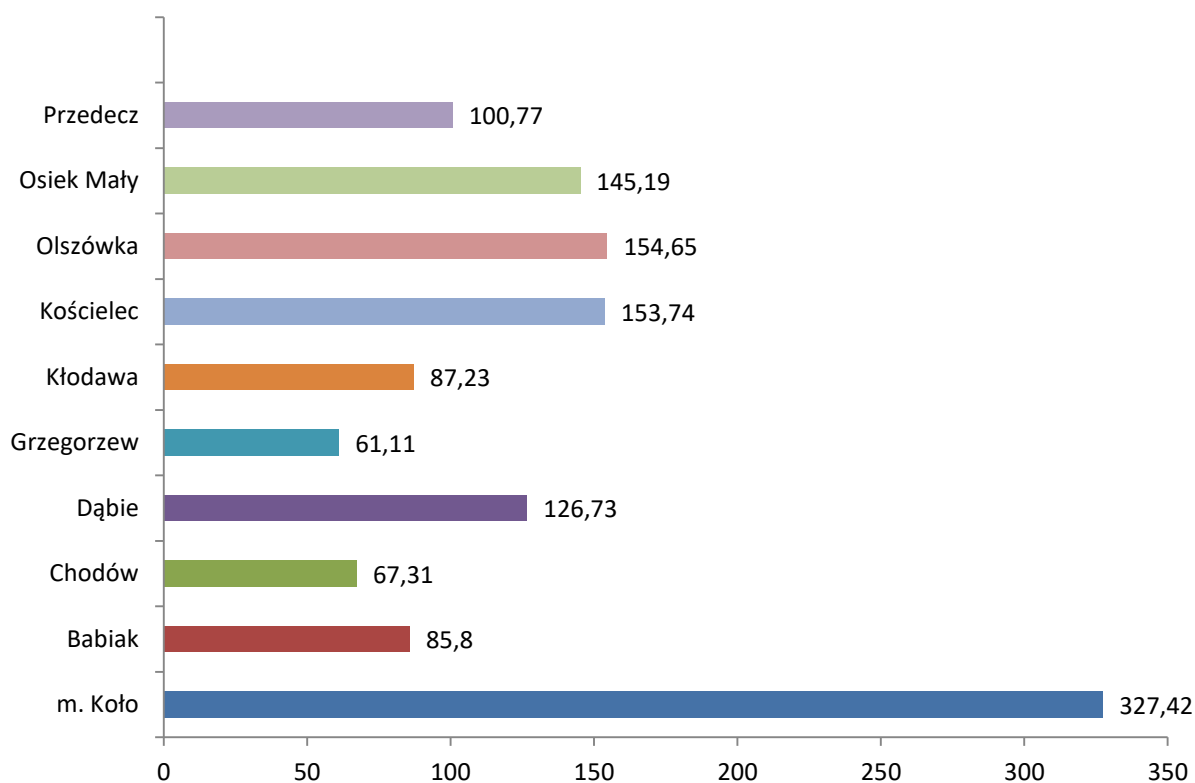
Analizując odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych gminach powiatu należy zauważyć występujące różnice w odniesieniu do poszczególnych gmin. Najwyższe wartości osiągają gminy Babiak i gm. Koło, natomiast najmniejszą grupę świadczeniobiorców, w porównaniu z liczbą mieszkańców, obejmuje miasto Koło.

Gminy miejskie, pomimo że często dysponujące szerszą ofertą wsparcia, dysponują zazwyczaj bardziej chłonnym rynkiem pracy, zmniejszając jednocześnie poziom ubóstwa wśród mieszkańców. W najbliższych latach należy jednak spodziewać się ponownego wzrostu wskaźnika bezrobocia ze względu na skutki gospodarcze pandemii SARS-CoV-2.

Wysokość środków finansowych pozostających w dyspozycji poszczególnych gminnych i miejskich ośrodków pomocy społecznej jest zróżnicowana. Uwzględniając wydatki poniesione w 2019 r. na pomoc społeczną i przeliczając je na jednego mieszkańca, uzyskaliśmy porównywalne dane dla większości gmin powiatu. Największą ilość środków na pomoc społeczną przeznacza miasto Koło oraz gminy Olszówka i Kościelec.

Wykres 5.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w 2019 r. w poszczególnych gminach powiatu kolskiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w złotych)

Źródło: analiza danych ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu oraz danych GUS.

Prezentowane na zestawieniu kwoty są w obrębie powiatu mocno zróżnicowane, od wartości najniższych w przypadku gminy Chodów, gdzie średnia oscyluje w granicach sześćdziesięciu siedmiu złotych, po miasto Koło, gdzie wysokość środków przypadających na jednego mieszkańca przekroczyła trzysta złotych. Ilość środków budżetowych przeznaczonych na system wynika z różnych czynników, częściowo jest odzwierciedleniem istniejącego ubóstwa mieszkańców i związanych z tym istniejących realnych potrzeb, a częściowo z zamożności samej jednostki samorządu terytorialnego, która może wyasygnować mniej lub więcej środków finansowych na system pomocy.

Świadczenia pieniężne są najczęściej udzielaną formą pomocy. Analizując możliwości przyznawania przez ośrodki pomocy społecznej świadczeń finansowych, należy wskazać na podstawowe zasiłki, którymi obecnie są: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy, specjalny zasiłek celowy oraz składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne. Większość świadczeń jest przyznawana w drodze decyzji administracyjnej. Beneficjenci niezadowoleni z uzyskanej pomocy mają prawo odwołać się do Samorządowego Kolegium Odwoławczego

w Koninie, które, w trybie administracyjnym, może decyzję Ośrodka Pomocy Społecznej utrzymać w mocy, uchylić w części lub całości albo przekazać do ponownego rozpoznania.

Obraz pojawiających się w poszczególnych gminach kwestii społecznych oddajemy w zestawieniach, które prezentują najpoważniejsze determinanty istniejącej w 2019 r. sytuacji społecznej. Zestawienia sporządzono jednolicie dla każdej z gmin powiatu.

- **Miasto Koło**

Ludność: 21.686

Liczba osób, którym przyznano świadczenia: 563

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną: 422

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną: 817

Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy: 3,76%

Wysokość wydatków na pomoc społeczną- całość wydatków 33.991.029 zł., w tym na pomoc społeczną: 7.100.466 zł

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca: 327,42zł

Liczba pracowników socjalnych: 8

Liczba asystentów rodziny: 2

Tabela 3.

Powody przyznania pomocy z uwzględnieniem liczby osób w rodzinach - miasto Koło.

Powód przyznania pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	177	308
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	29	29
Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym:	39	184
- wielodzietność	32	168
Bezrobocie	179	436
Niepełnosprawność	158	292
Długotrwała lub ciężka choroba	208	342
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, a tym:	47	161
- rodziny niepełne	30	99
- rodziny wielodzietne	7	43
Przemoc w rodzinie	3	8
Alkoholizm	49	85
Narkomania	5	6
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	7	9
Zdarzenie losowe	1	8
Sytuacja kryzysowa	5	12
Kłęska żywiołowa	0	0

Źródło: dane MOPS w Kole

- **Babiak**

Ludność: 7.831

Liczba osób, którym przyznano świadczenia: 320

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną: 224

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną: 586

Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy: 7,48%

Wysokość wydatków na pomoc społeczną: 671.876,81 zł

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca: 85,80 zł

Liczba pracowników socjalnych: 3

Liczba asystentów: 1

Tabela 4.

Powody przyznania pomocy z uwzględnieniem liczby osób w rodzinach - gm. Babiak.

Powód przyznania pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	100	299
Bezdomność	1	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym:	22	115
- wielodzietność	19	105
Bezrobocie	61	186
Niepełnosprawność	60	141
Długotrwałą lub ciężką chorobą	67	117
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczy i prowadzenia gospodarstwa domowego, a tym:	11	38
- rodziny niepełne	8	21
- rodziny wielodzietne	2	10
Alkoholizm	5	15
Narkomania	1	1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	1
Zdarzenie losowe	7	17

Źródło: dane GOPS w Babiaku

- **Chodów**

Ludność: 3.005

Liczba osób, którym przyznano świadczenia: 81

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną: 67

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną: 135

Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy: 4,49%

Wysokość wydatków na pomoc społeczną: 202.281,00 zł

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca: 67,31 zł

Liczba pracowników socjalnych: 3

Liczba asystentów: 0

Tabela 5.*Powody przyznania pomocy z uwzględnieniem liczby osób w rodzinach - gm. Chodów.*

Powód przyznania pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	63	107
Potrzeba ochrony macierzyństwa	2	9
Wielodzietność	1	6
Bezrobocie	28	66
Niepełnosprawność	31	55
Długotrwała lub ciężka choroba	10	19
Bezradność w spr. opiek. wychowawczych w tym rodz. niepełne	2	5
Przemoc w rodzinie	2	5
Alkoholizm	3	7
Sytuacja kryzysowa	1	1

Źródło: dane GOPS w Chodowie.

- **Dąbie**

Ludność: 6.284

Liczba osób, którym przyznano świadczenia: 212

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną: 143

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną: 358

Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy: 5,69%

Wysokość wydatków na pomoc społeczną: 796.392,00 zł

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca: 126,73 zł

Liczba pracowników socjalnych: 2

Liczba asystentów: 1

Tabela 6.*Powody przyznawania pomocy z uwzględnieniem liczby osób w rodzinach - gm. Dąbie.*

Powód przyznania pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	4	4
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	3	5
Potrzeba ochrony macierzyństwa	20	115
w tym wielodzietność	19	111
Bezrobocie	64	166
Niepełnosprawność	70	164
Długotrwała lub ciężka choroba	49	101
Bezradność w sprawach opiek. - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	14	51
w tym rodziny niepełne	11	35

w tym rodziny wielodzietne	1	6
Przemoc w rodzinie	0	0
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0
Alkoholizm	11	18
Narkomania	1	1
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3	5
Zdarzenie losowe	2	4
Sytuacja kryzysowa	1	4
Kłęska żywiołowa	0	0

Źródło: dane MOPS w Dąbju

- **Grzegorzew**

Ludność: 5.693

Liczba osób, którym przyznano świadczenia: 192

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną: 113

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną: 322

Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy: 5,66%

Wysokość wydatków na pomoc społeczną: 347.881,00 zł

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca: 61,11 zł

Liczba pracowników socjalnych: 3

Liczba asystentów rodziny: 1

Tabela 7.

Powody przyznania pomocy z uwzględnieniem liczby osób w rodzinach - gm. Grzegorzew.

Powód przyznania pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	60	174
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	0	0
Bezrobocie	17	48
Niepełnosprawność	58	155
Długotrwała lub ciężka choroba	70	168
Przemoc w rodzinie	1	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietność	50	239
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	9	38
- w tym rodziny niepełne	5	14
- rodziny wielodzietne	5	29
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	1
Alkoholizm	9	25
Narkomania	0	0
Zdarzenie losowe	1	6

Źródło: dane GOPS w Grzegorzewie

- **Kłodawa**

Ludność: 12.801

Liczba osób, którym przyznano świadczenia: 469

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną: 301

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną: 800

Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy: 6,25%

Wysokość wydatków na pomoc społeczną: 1.116.652,00 zł

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca: 87,23 zł

Liczba pracowników socjalnych: 7

Liczba asystentów rodziny: 1

Tabela 8.

Powody przyznania pomocy z uwzględnieniem liczby osób w rodzinach - miasto i gm. Kłodawa

Powód przyznania pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	42	96
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	11	11
Potrzeba ochrony macierzyństwa	42	216
- w tym rodziny – wielodzietne	28	160
Bezrobocie	102	301
Niepełnosprawność	97	215
Długotrwała lub ciężka choroba	95	193
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego- ogółem	35	132
- w tym: rodziny niepełne	22	67
rodziny wielodzietne	9	54
Przemoc w rodzinie	3	11
Alkoholizm	25	72
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	3
Zdarzenie losowe	2	7
Sytuacja kryzysowa	1	1

Źródło: dane OPS w Kłodawie.

- **Gmina Koło**

Ludność: 7.795

Liczba osób, którym przyznano świadczenia: 208

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną: 217

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną: 529

Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy: 6,79%

Wysokość wydatków na pomoc społeczną: 11.032.261,03 zł (świadczenia z pomocy społecznej, świadczenia rodzinne, świadczenia wychowawcze, dobry start, stypendia szkolne, fundusz alimentacyjny)

Liczba pracowników socjalnych: 4

Liczba asystentów rodziny: 1

Tabela 9.

Powody przyznania pomocy z uwzględnieniem liczby osób w rodzinach - gm. Koło.

Powód przyznania pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	89	233
Bezdomność	0	0
Bezrobocie	41	115
Niepełnosprawność	82	170
Długotrwała lub ciężka choroba	47	99
Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietność	14	76
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	24	81
- w tym: rodziny niepełne	20	63
Rodziny wielodzietne	5	27
Przemoc w rodzinie	1	3
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	10
Alkoholizm	2	5
Narkomania	0	0
Trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	1
Zdarzenie losowe	2	7

Źródło: dane GOPS w Kole

- **Kościelec**

Ludność: 6.855

Liczba osób, którym przyznano świadczenia: 219

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną: 193

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną: 404

Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy: 5,89%

Wysokość wydatków na pomoc społeczną: 1.053.906,31zł

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca: 153,74 zł

Liczba pracowników socjalnych oraz asystentów rodziny: 4

Tabela 10.

Powody przyznania pomocy z uwzględnieniem liczby osób w rodzinach - gm. Kościelec.

Powód przyznania pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	6	6
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	4	4
Potrzeba ochrony macierzyństwa	17	85
w tym – wielodzietność	15	78
Bezrobocie	39	84
Nieppełnosprawność	92	167
Długotrwała lub ciężka choroba	53	98
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym:	9	28
- rodziny niepełne	8	23
- rodziny wielodzietne	1	5
Alkoholizm	7	10
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	3
Zdarzenie losowe	1	4

Źródło: dane GOPS w Kościelcu

• **Olszówka**

Ludność: 4.502

Liczba osób, którym przyznano świadczenia: 155

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną: 89

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną: 282

Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy: 6,26 %

Wysokość wydatków na pomoc społeczną: 696.229,10 zł

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca: 154,65 zł

Liczba pracowników socjalnych: 2

Liczba asystentów rodziny: 1

Tabela 11.***Powody przyznania pomocy z uwzględnieniem liczby osób w rodzinach - gm. Olszówka.***

Powód przyznania pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	25	56
Potrzeba ochrony macierzyństwa	30	168
Bezrobocie	21	67
Niepełnosprawność	36	92
Długotrwała lub ciężka choroba	24	58
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	8	30
Przemoc w rodzinie	2	13
Alkoholizm	14	44
Zdarzenie losowe	1	1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0

Źródło: dane GOPS w Olszówce

- **Osiek Mały**

Ludność: 6.155

Liczba osób, którym przyznano świadczenia: 181

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną: 158

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną: 287

Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy: 4,66%

Wysokość wydatków na pomoc społeczną: 893.634,00 zł

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca: 145,19 zł

Liczba pracowników socjalnych: 3

Liczba asystentów rodziny: 1

Tabela 12.***Powody przyznania pomocy z uwzględnieniem liczby osób w rodzinach - gm. Osiek Mały.***

Powód przyznania pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	3	3
Bezdomność	3	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietność	8 6	36 31
Bezrobocie	40	115
Niepełnosprawność	76	135
Długotrwała lub ciężka choroba	92	155
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym:	23	84

- rodziny niepełne	18	55
- rodziny wielodzietne	8	44
Przemoc w rodzinie	1	4
Alkoholizm	12	25
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	1
Zdarzenie losowe	2	2

Źródło: dane GOPS w Osieku Małym.

- **Przedecz**

Ludność: 4.120

Liczba osób, którym przyznano świadczenia: 129

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną: 99

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną: 242

Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy: 5,87%

Wysokość wydatków na pomoc społeczną: 415.152,16 zł

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca: 100,77 zł

Liczba pracowników socjalnych: 2

Liczba asystentów rodziny: 0

Tabela 13.

Powody przyznania pomocy z uwzględnieniem liczby osób w rodzinach - gm. Przedecz.

Powód przyznania pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	37	292
Potrzeba ochrony macierzyństwa	5	24
w tym rodziny – wielodzietność	4	22
Bezrobocie	47	122
Niepełnosprawność	38	86
Długotrwała lub ciężka choroba	48	117
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem w tym:	9	37
- rodziny niepełne	7	23
- rodziny wielodzietne	1	5
Alkoholizm	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	8
Zdarzenie losowe	0	0

Źródło: dane MGOPS w Przedczu

Ze zbiorczego zestawienia wynika, że najczęstszym powodem ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej w Powiecie Kolskim jest niepełnosprawność, długotrwała choroba, następnie bezrobocie i ubóstwo. W dalszej kolejności wśród powodów

korzystania z pomocy społecznej znajduje się potrzeba ochrony macierzyństwa (w tym wielodzietność), bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (w tym rodziny niepełne i wielodzietne).

W poniższej tabeli przedstawiono niniejsze dane w odniesieniu do liczby rodzin i osób w rodzinach korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej.

Tabela 14.

Powody przyznawania mieszkańcom powiatu kolskiego świadczeń z pomocy społecznej (dane za 2019 r.)

Powód przyznania pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	606	1578
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	51	53
Potrzeba ochrony macierzyństwa (w tym wielodzietność)	249	1267
Bezrobocie	639	1706
Niepełnosprawność	798	1672
Długotrwała lub ciężka choroba	763	1467
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (w tym rodziny niepełne i wielodzietne)	191	685
Alkoholizm	137	306
Narkomania	7	8
Przemoc w rodzinie	12	38
Trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	16	26
Zdarzenie losowe lub klęska żywiołowa	27	74

Źródło: zsumowane dane z ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu

2.4 PROBLEMY SPOŁECZNE Z PERSPEKTYWY POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE

Na terenie Powiatu Kolskiego, zadania powiatu dotyczące rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych realizowane są przez **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole**. Celem działań PCPR w Kole jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole jest jednostką organizacyjną Powiatu Kolskiego, utworzoną uchwałą nr V/11/99 Rady powiatu Kolskiego z dnia 18 stycznia 1999 r. w sprawie utworzenia powiatowego centrum pomocy rodzinie.

Działalność PCPR obejmuje zadania powiatu z zakresu pomocy społecznej własne i z zakresu administracji rządowej, zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, poradnictwo specjalistyczne (socjalne i psychologiczne), zadania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz z zakresu realizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, a także inne zadania wynikające z przepisów i potrzeb środowiska lokalnego.

Do zadań własnych w zakresie pomocy społecznej zaliczamy:

1. opracowanie i realizację powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka - po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami;
2. prowadzenie specjalistycznego poradnictwa;
3. przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze;
4. pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się;
5. pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, mających trudności w integracji ze środowiskiem;
6. prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób;
7. prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet

- w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
8. prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej;
 9. udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach;
 10. szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu;
 11. doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu;
 12. podejmowanie innych działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
 13. sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
 14. sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej;
 15. utworzenie i utrzymywanie powiatowego centrum pomocy rodzinie, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Natomiast do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

1. pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, w zakresie indywidualnego programu integracji, oraz opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
2. prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
3. zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
4. udzielanie cudzoziemcom przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w art. 170 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 176 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, pomocy w zakresie interwencji kryzysowej.

Środki na realizację zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat, zapewnia budżet państwa.

Istotnym celem funkcjonowania jednostki jest organizowanie opieki w ramach rodzinnej pieczy zastępczej, udzielanie świadczeń pieniężnych na pokrycie kosztów

utrzymania umieszczonych w nich dzieci, a także przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym placówki opiekuńczo – wychowawcze, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, domy dla matek z małymi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno - wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki szkolno - wychowawcze.

2.4.1 WSPIERANIE RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

Wprowadzony ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.) system pieczy zastępczej uwzględnia trzy poziomy oddziaływania, a mianowicie:

1. Gmina
2. Powiat
3. Samorząd Województwa.

Gmina zgodnie z ustawą zobowiązana jest do działań z zakresu profilaktyki rodzinnej. Jest ona realizowana przez gminne instytucje świadczące usługi na rzecz dziecka i rodziny. Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych gmina zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

1. analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
2. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
3. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny;
4. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
5. pomocy w integracji rodziny;
6. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
7. dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Ustawa wprowadziła również stanowisko asystenta rodziny, który niezależnie od pracowników socjalnych pracuje bezpośrednio z rodziną. Jest on kierowany wyłącznie do rodzin, w których sytuacja małoletniego dziecka wymaga pomocy i wsparcia z zewnątrz. Jego czas pracy jest elastyczny i dostosowany przede wszystkim do rytmu życia rodziny.

Do zadań powiatu (własnych i zleconych) w zakresie wspierania rodzin należą w szczególności:

1. opracowanie i realizacja 3 - letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
2. zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo - wychowawczych;
3. organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo - wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo - terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
4. tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
5. prowadzenie placówek opiekuńczo - wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
6. organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego;
7. organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania grup wsparcia, specjalistycznego poradnictwa;
8. powoływanie centrów administracyjnych do obsługi placówek opiekuńczo – wychowawczych;
9. wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
10. zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
11. prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz o osobach pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka;
12. kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
13. finansowanie:
 - świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo

- wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo - terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
- pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;
- sporządzanie sprawozdań rzeczowo - finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji gospodarczej o powstaniu zaległości z tytułu nieponoszenia przez osobę zobowiązaną opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

1. realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
2. finansowanie pobytu w pieczy zastępczej cudzoziemców mających miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie:
 - a) zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich,
 - b) uzyskania w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej.

Zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej Starosta wykonuje za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Do zakresu działania powiatowego centrum pomocy rodzinie należą wszystkie sprawy z zakresu pieczy zastępczej niezastrzeżone na rzecz innych podmiotów.

Zarządzeniem Starosty Powiatu Kolskiego Nr 120.35/2011 z dnia 7 grudnia 2011 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole wyznaczone zostało na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

1. prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
2. kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
3. organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
5. organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego;
6. zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
7. zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;
8. organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;
9. współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;
10. prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
11. zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
12. dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
13. prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno - pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą;

14. przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
15. zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
16. przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy;
17. zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
18. organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku, gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

Zaburzenie równowagi systemu rodzinnego prowadzi często do pozbawienia dzieci, trwale lub przejściowo, szans wychowywania się we własnej rodzinie, ze względu na brak odpowiednich warunków opiekuńczo - wychowawczych. Dzieci pozbawione możliwości wychowywania się w swojej rodzinie naturalnej pochodzą głównie z rodzin dysfunkcyjnych, w których panuje niewłaściwa atmosfera, konflikty rodzinne, błędy wychowawcze, brak odpowiedzialności za dzieci, brak jest więzi uczuciowych między członkami rodziny, a szczególnie w stosunku do dziecka. Na dezintegrację rodziny wpływa również zła sytuacja materialna, mieszkaniowa, narastająca frustracja spowodowana bezrobociem.

Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych niejednokrotnie jest podstawą do organizowania zastępczych form opieki nad dzieckiem. Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców, dziecko umieszcza się w pieczy zastępczej, która organizuje powiat. System pieczy zastępczej to: zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Pieczka zastępcza zapewnia:

1. pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe - dążenie do przysposobienia dziecka;
2. przygotowanie dziecka do: godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną

i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych;

3. zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno - rekreacyjnych.

Reforma systemu pomocy społecznej sprawiła, że rodzinna i instytucjonalna piecza zastępcza stały się odrębnymi (poza systemem pomocy społecznej) zadaniami należącymi do właściwości powiatu.

Objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletności.

Osoba, która osiągnęła pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, może przebywać w dotychczasowej rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka albo placówce opiekuńczo - wychowawczej, za zgodą odpowiednio rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka albo dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia, jeżeli kontynuuje naukę lub legitymuje się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i uczy się.

Jedną z najbardziej dogodnych form opieki zastępczej nad dzieckiem jest rodzina zastępcza. Według ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1. **rodzina zastępcza spokrewniona** (dziadkowie i rodzeństwo dziecka);
2. **rodzina zastępcza niezawodowa** (osoby niespokrewnione z dzieckiem lub krewni niebędący wstępnymi lub zstępnymi dziecka);
3. **rodzina zastępcza zawodowa** w tym **zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego**;
4. **rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna**
5. **rodzinny dom dziecka.**

Rodzina zastępcza oraz rodzinny dom dziecka zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie, w szczególności:

1. traktują dziecko w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej;
2. zapewniają dostęp do przysługujących świadczeń zdrowotnych;
3. zapewniają kształcenie, wyrównywanie braków rozwojowych i szkolnych;
4. zapewniają rozwój uzdolnień i zainteresowań;
5. zaspokajają jego potrzeby emocjonalne, bytowe, rozwojowe, społeczne oraz religijne;
6. zapewniają ochronę przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka;

7. umożliwiają kontakt z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba, że sąd postanowi inaczej.

Rodzina zastępcza to taka rodzina, która tymczasowo lub stale opiekuje się i wychowuje dzieci, które zostały osierocone, odrzucone, lub których rodzice nie są w stanie zapewnić im bezpieczeństwa i opieki. Rodzina zastępcza nie jest rodziną adopcyjną. Przyjęcie dziecka do rodziny przez małżeństwo lub osobę samotną następuje najczęściej bez zrywania więzi z rodziną biologiczną dziecka.

Natomiast do instytucjonalnej pieczy zastępczej zaliczamy placówki opiekuńczo - wychowawcze typu socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistyczno - terapeutycznego, rodzinnego (powiat), regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne (samorząd województwa), interwencyjny ośrodek preadopcyjny (samorząd województwa).

W 2019 r. w Zespole do spraw Pieczy Zastępczej, którym koordynuje dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kole, pracowało łącznie 2 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, pracownik socjalny, starszy pracownik socjalny oraz psycholog. Pracownicy udzielali pomocy rodzinom zastępczym, pełnoletnim wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze oraz placówki opiekuńczo - wychowawcze. Prowadzona była również praca socjalna z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

W 2019 r. na terenie powiatu kolskiego funkcjonowało:

- 37 rodzin zastępczych spokrewnionych, w których przebywało 53 małoletnich,
- 16 rodzin zastępczych niezawodowych, w których przebywało 25 małoletnich,
- 2 rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego, w których przebywało 10 małoletnich,
- 1 zawodowa rodzina zastępcza, w której przebywało 7 małoletnich.

W roku 2019 łącznie funkcjonowało **56** rodzin, w których przebywało **95** dzieci.

Tabela 15

Podział rodzin zastępczych według form rodzinnej pieczy zastępczej (stan na dzień 31.12.2019 r.).

Typ rodzin zastępczych	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Spokrewnione	33	48
Niezawodowe	15	24
Zawodowe	3	13

Źródło: Opracowanie własne PCPR w Kole

Tabela 16

Dane dotyczące wieku dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej obrazuje poniższa tabela (stan na dzień 31.12.2019 r.).

Wyszczególnienie	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych		
	spokrewnionych	niezawodowych	zawodowych
Dzieci w pieczy zastępczej w wieku:	48	24	13
poniżej 1 roku	0	1	1
od roku 1 do 3 lat	3	2	1
4 - 6 lat	5	2	3
7 - 13 lat	18	9	6
14 - 17 lat	18	8	2
18 - 24 lat	4	2	0

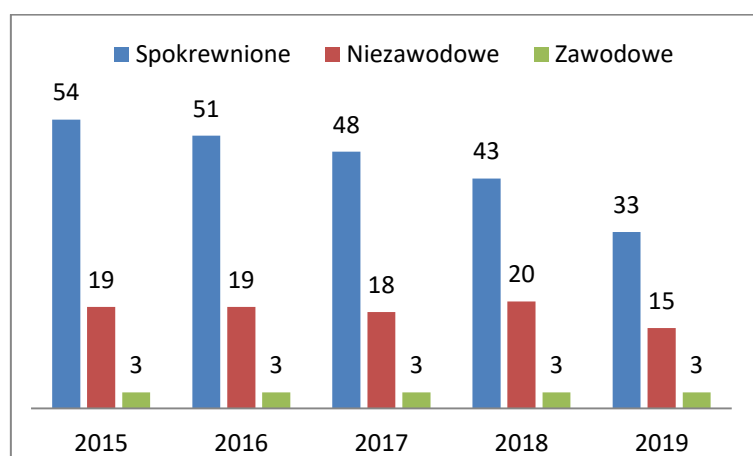
Źródło: opracowanie własne PCPR w Kole

Liczba rodzin zastępczych w Powiecie Kolskim w latach 2015 - 2019 ma tendencję spadkową, na co wpływ mają postanowienia Sądów Rodzinnych na mocy, których są tworzone bądź rozwiązywane rodziny zastępcze oraz usamodzielnienia wychowanków (przejście na warunki osoby pełnoletniej kontynuującej naukę).

Jak wynika z danych uzyskanych z Wydziału Rodzinnego Sądu Rejonowego w Kole w 2019 r. przeprowadzono 68 postępowań dotyczących ingerencji we władzę rodzicielską. Wydano 41 postanowień w sprawie zawieszenia/ograniczenia/pozbawienia władzy rodzicielskiej oraz 13 postanowień, w których ograniczono władzę rodzicielską poprzez nadzór kuratora.

Wykres 6

Rodzaje rodzin zastępczych na terenie Powiatu Kolskiego w latach 2015 - 2019

Źródło: opracowanie własne PCPR w Kole

Dla porównania w roku 2015 funkcjonowały 54 rodziny zastępcze spokrewnione (w 2019 r. 33 rodziny), 19 rodzin niezawodowych (w 2019 r. 15 rodzin). Największą grupę rodzin stanowią rodziny spokrewnione z dzieckiem tworzone przez dziadków lub rodzeństwo dziecka.

Rodzinie zastępczej przyznawana jest świadczenie pieniężne na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej. Wysokość pomocy uzależniona jest od typu rodziny zastępczej. W przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej świadczenie wypłacane jest w wysokości 694,00 zł miesięcznie, natomiast w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej niezawodowej i zawodowej świadczenie wynosi 1.052,00 zł miesięcznie. Na dziecko z orzeczoną niepełnosprawnością należy się dodatek w wysokości 211,00 zł miesięcznie. Rodzina zastępcza zawodowa otrzymuje dodatkowo miesięczne wynagrodzenie w wysokości nie niższej niż 2.000,00 zł. Wysokości wynagrodzeń i świadczeń określone w umowach są waloryzowane corocznie średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń określonym w ustawie budżetowej od dnia 1 kwietnia każdego roku.

Finansowanie zadań z zakresu opieki zastępczej, zarówno rodzinnej, jak i instytucjonalnej do końca 2011 r. należało do zadań powiatu. Od 1 stycznia 2012 r. gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

1. 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
2. 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
3. 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Finansowanie rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2015 - 2019 leżące po stronie powiatu kolskiego prezentuje poniższa tabela. Zawiera ona informacje dotyczącą udzielonych świadczeń pieniężnych dla rodzin funkcjonujących na terenie powiatu kolskiego.

Tabela 17

Środki pieniężne dla rodzin zastępczych z terenu powiatu kolskiego w latach 2015 - 2019

Rok	Wydatki
2015	941.619,71
2016	867.236,28
2017	861.381,21
2018	871.125,16
2019	909.672,82

Źródło: opracowanie własne PCPR w Kole

Zgodnie z art. 191 ustawy powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi wydatki na jego opiekę i wychowanie. Analogiczna sytuacja ma miejsce w przypadku do dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie Powiatu Kolskiego, a pochodzących z innych powiatów.

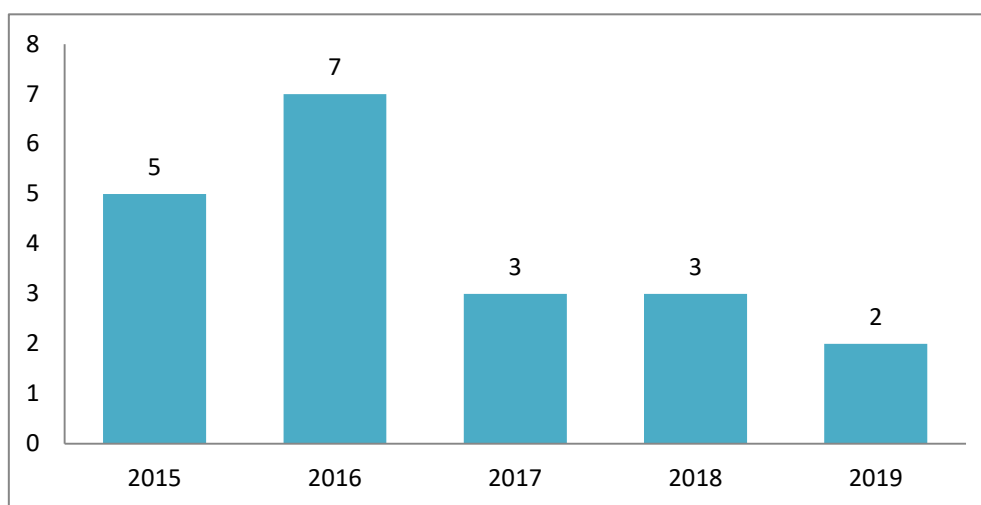
Jedną z form instytucjonalnej pieczy zastępczej są placówki opiekuńczo - wychowawcze. Skierowanie dziecka do instytucjonalnej pieczy zastępczej może mieć miejsce dopiero w sytuacji braku możliwości umieszczenia go w rodzinnej formie pieczy zastępczej.

Na terenie powiatu kolskiego nie funkcjonuje żadna placówka opiekuńczo - wychowawcza. W związku z powyższym postanowienia Sądu Rejonowego w Kole, w sprawie umieszczeń dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej są realizowane poprzez umieszczanie małoletnich w placówkach opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych przez inne powiaty i wymagają zawarcia stosownych porozumień.

Poniższy wykres przedstawia liczbę małoletnich mieszkańców powiatu umieszczanych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w latach 2015 - 2019.

Wykres 7

Liczba dzieci z terenu powiatu kolskiego umieszczonych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych w latach 2015 - 2019.

Źródło: Opracowanie własne PCPR w Kole

W ciągu całego 2019 r. pod opieką 2 koordynatorów było 35 rodzin zastępczych, przy czym w danym czasie każdy koordynator miał pod opieką maksymalnie 15 rodzin.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej odbywali bezpośrednie wizyty w środowisku rodzin zastępczych, sporządzali plany pomocy dziecku z wytycznymi do bieżącej pracy rodzin z dziećmi, zgłaszali do adopcji dzieci, które mają uregulowaną sytuację prawną, na bieżąco wspierali także pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej w procesie usamodzielnienia się. Koordynatorzy uczestniczyli także w konsultacjach w ramach okresowej oceny sytuacji dziecka oraz w ocenach rodzin zastępczych.

Podejmowany był regularny kontakt ze środowiskiem lokalnym w szczególności z podmiotami realizującymi zadania na rzecz dziecka i rodziny tj. z rodzicami biologicznymi dzieci/bliskimi członkami rodziny w środowisku, telefonicznie, oraz w siedzibie PCPR, ze szkołami, przedszkolami, specjalnymi ośrodkami szkolno - wychowawczymi, bursami szkolnymi, internatami, ośrodkami pomocy społecznej, prawnikiem, Sądem Rodzinnym oraz kuratorami zawodowymi/społecznymi, psychologiem PCPR, pracownikami socjalnymi PCPR oraz z organizatorem PCPR.

Pracownicy Zespołu ds. Pieczy Zastępczej prowadzili pracę socjalną z rodzinami zastępczymi odbywając wizyty w ich środowisku zamieszkania w celu oceny sytuacji opiekuńczo - wychowawczej małoletnich umieszczonych w pieczy zastępczej. Sprawdzano również sytuację szkolną dzieci (osiągnięte wyniki w nauce, zachowanie w szkole, frekwencję, kontakty z rówieśnikami itp.).

Na podstawie przeprowadzanych comiesięcznie okresowych ocen sytuacji dzieci przebywających w rodzinach zastępczych do Sądu Rejonowego w Kole sporządzane były opinie dotyczące zasadności dalszego pobytu w pieczy zastępczej.

Dla każdego dziecka, przebywającego w rodzinnej pieczy zastępczej został utworzony, przy ścisłej współpracy z rodzicami zastępczymi, plan pomocy dziecku, modyfikowany odpowiednio do podejmowanych działań i efektów pracy. Plan pomocy dziecku każdorazowo był weryfikowany w trakcie posiedzenia zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka.

Realizacja planów pomocy dziecku w 2019 r. wymagała podjęcia przez koordynatorów i pracowników socjalnych współpracy ze specjalistami zewnętrznymi - psychologami, pedagogami w zakresie wsparcia rodzin zastępczych i dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. Pełna diagnoza sytuacji dziecka i zaplanowanie optymalnych działań w celu udzielenia wsparcia oraz zaplanowania przyszłych działań pomocowych wymagała stałej współpracy z asystentami rodzin biologicznych i pracownikami socjalnymi ośrodków pomocy społecznej, pracownikami oświaty oraz kuratorami sądowymi.

Pracownicy Zespołu ds. pieczy zastępczej regularnie wyjeżdżali w środowiska rodzin zastępczych udzielając specjalistycznych porad, uczestniczyli także w interwencyjnych umieszczeniach dzieci w pogotowiach rodzinnych.

Na bieżąco prowadzono działania mające na celu znalezienie potencjalnych kandydatów na rodziców zastępczych. Poszukiwania te prowadzone były zarówno na terenie powiatu kolskiego, jak również na terenie całego kraju. W tym celu współpracowano z instytucjami pomocowymi, placówkami oświatowymi, organizacjami pozarządowymi, sądem, ośrodkiem adopcyjnym oraz innymi jednostkami w zakresie wsparcia rodziny i dziecka.

W 2019 r. 13 dzieci opuściło rodziny zastępcze, w tym zgodnie z prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego, 3 dzieci powróciło do rodziny biologicznej, 3 dzieci umieszczono w rodzinnej pieczy zastępczej (2 dzieci na terenie powiatu przasnyskiego, 1 dziecko na terenie powiatu kolskiego), 2 dzieci umieszczonych zostało w placówce opiekuńczo - wychowawczej typu interwencyjnego, 1 dziecko zostało przysposobione. Pełnoletność osiągnęło 6 osób i przystąpiło do procesu usamodzielnienia, 3 z nich pozostało w pieczy zastępczej zgodnie z art. 37 ust. 2 ustawy. 1 pełnoletni wychowanek pochodzący z terenu powiatu konińskiego, pozostający w rodzinie zastępczej niezawodowej po uzyskaniu

pełnoletności, założył własne gospodarstwo domowe opuszczając tym samym rodzinę zastępczą.

Do adopcji zgłoszono 11 dzieci: 1 zostało przysposobione, 10 dzieci i ich opiekunowie nie wyrazili zgody na adopcję.

Zgodnie z postanowieniami Sądu Rejonowego w Kole powstały 2 spokrewnione rodziny zastępcze, w których umieszczonych zostało 3 małoletnich, w istniejącej niezawodowej rodzinie zastępczej umieszczono 1 dziecko, natomiast w zawodowych rodzinach zastępczych umieszczono 9 dzieci (w tym 7 dzieci w pogotowiacz rodzinnych). 1 niezawodowa rodzina zastępcza, w której przebywa 1 dziecko przeprowadziła się do naszego powiatu. Zatem 14 dzieciom zapewniono opiekę zastępczą w 7 rodzinach.

Na zlecenie Sądu Rejonowego w Kole pracownicy Zespołu ds. pieczy zastępczej przeprowadzili analizę sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej 9 rodzin/kandydatów na rodziny zastępcze, w tym jedna z kandydatek otrzymała ocenę negatywną.

Ponadto, w roku 2019 pracownicy z działu pieczy zastępczej autorskim programem szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka pt. „W trosce o rodzinę” przeszkolili 4 osoby. Osoby te po ukończeniu cyklu szkoleniowego otrzymały kwalifikacje do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej.

W związku z coroczną współpracą Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kole z Komendą Hufca ZHP w Koninie, 6 dzieci z terenu naszego powiatu wzięło udział w obozie socjoterapeutycznym „Bezpieczna przystań” zorganizowanym w Pobierowie, przeznaczonym dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem uzależnień. W ramach letniego wypoczynku uczestnicy mieli możliwość skorzystania z programu profilaktyczno - wychowawczego prowadzonego metodą warsztatową przez pedagoga.

Psycholog PCPR w Kole przeprowadził w 2019 roku spotkania psychologiczne o charakterze konsultacyjnym lub wspierającym. Konsultacje prowadzone były również w środowisku domowym. Psycholog uczestniczył w posiedzeniach Zespołów ds. oceny sytuacji dzieci w rodzinie zastępczej oraz oceny sytuacji rodzin zastępczych. Ponadto przeprowadzał badania dla nowych kandydatów na rodziny zastępcze oraz wywiady środowiskowe dotyczące sytuacji dzieci i rodzin zastępczych.

Współpraca z sądem rodzinnym polegała na ustaleniu sytuacji prawnej dzieci, przekazywaniu aktualnej informacji o funkcjonowaniu dzieci w rodzinach zastępczych. Ponadto, w przypadkach, kiedy nie było możliwości powrotu dzieci do rodziny biologicznej składane były wnioski o pozbawienie władzy rodzicielskiej rodziców. Złożone zostały

również wnioski o rozwiązanie rodziny zastępczej w przypadku ustania przyczyn umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej.

W grudniu 2019 roku został przesłany do Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej autorski program szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka na lata 2020 - 2024 pn. „Grunt to rodzina”.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole na podstawie art. 80 ust. 1a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej realizowało od dnia 01.04.2016 r. wypłatę **dotatku wychowawczego** w wysokości świadczenia wychowawczego określonego w przepisach ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci w wysokości 500,00 zł miesięcznie zwany „dotatkiem wychowawczym”. Świadczenie przysługuje rodzinie zastępczej na każde umieszczone dziecko w wieku do ukończenia 18 roku życia bez względu na kryterium dochodowe.

Tabela 18

Wysokość poniesionych wydatków na wypłatę dodatku wychowawczego dla rodzin zastępczych w latach 2016 - 2019.

Rok	Wydatki na dodatek wychowawczy 500+
2016	358.285,48
2017	468.946,12
2018	459.591,82
2019	460.907,82

Źródło: opracowanie własne PCPR w Kole

Następnie nasza instytucja zgodnie z Rozporządzeniem rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061) w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „**Dobry Start**”, które weszło w życie z dniem 01.06.2018 r. realizowało wypłatę świadczenia dobry start.

W związku z rozpoczęciem roku szkolnego rodzinie zastępczej przysługuje raz w roku na dziecko uczące się w szkole świadczenie „Dobry start” do ukończenia przez dziecko lub osobę uczącą się 20 roku życia oraz przez dziecko lub osobę uczącą się do ukończenia 24 roku życia - w przypadku dzieci lub osób uczących się legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności.

Świadczenie „Dobry start” przysługuje w wysokości 300,00 zł bez względu na kryterium dochodowe, jest zwolnione od podatku. Nie podlega egzekucji ani wliczeniu do dochodu przy ustalaniu prawa do świadczeń z innych systemów wsparcia. W ramach udzielonej pomocy w 2018 r. wydano kwotę 22.80,00 zł a w 2019 r. kwotę 22.500,00 zł.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole świadczy ponadto pomoc pełnoletnim wychowankom rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo - wychowawczych oraz wychowankom opuszczająca dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno - wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę i młodzieżowy ośrodek wychowawczy.

Pełnoletni wychowankowie mogą otrzymać pomoc na kontynuowanie nauki w wysokości 526,00 zł, usamodzielnienie (wysokość pomocy uzależniona od okresu pobytu w pieczy zastępczej i jej rodzaju) lub zagospodarowanie po spełnieniu wymagań określonych w obecnie obowiązujących przepisach.

Poniższa tabela ilustruje liczbę osób usamodzielnianych w latach 2010 - 2013 z uwzględnieniem formy udzielonego wsparcia.

Tabela 19.

Środki pieniężne dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych z terenu powiatu kolskiego w latach 2015 - 2019.

Rok	Wydatki
2015	216.246,42
2016	214.276,76
2017	186.651,37
2018	189.744,33
2019	221.179,26

Źródło: opracowanie własne PCPR w Kole

2.4.2 NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

W rozumieniu ustawy o pomocy społecznej niepełnosprawność oznacza stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwienie samodzielnej egzystencji. Obecnie niepełnosprawność jest również rozumiana, jako wynik barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych, jakie jednostka napotyka w środowisku zamieszkania. W związku z tym polityka społeczna powinna

promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

Natomiast zgodnie z przepisami ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych - niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Niepełnosprawność, zgodnie z kryterium ustawowym, to niemożność efektywnego pełnienia ról społecznych tj. wypełniania zobowiązania wynikającego z zajmowanej pozycji społecznej przy korzystaniu przez osobę z przysługujących jej przywilejów i praw według bardziej lub mniej określonego wzoru, a więc niemożność bądź trudności w codziennej aktywności i uczestnictwie wynikające z naruszenia sprawności organizmu.

W Polsce obowiązują dwa rodzaje orzecznictwa, regulowane odrębnymi ustawami i prowadzone przez różne instytucje:

- do celów rentowych - orzeczenie „o niezdolności do pracy” wydawane jest przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych i stanowi podstawę ubiegania się o rentę. Niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu, przy tym:

- „całkowicie niezdolną do pracy” jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy;
- „częściowo niezdolną do pracy” jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

W przypadku stwierdzenia u danej osoby naruszenia sprawności organizmu w stopniu powodującym konieczność stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, oprócz całkowitej niezdolności do pracy orzeka się „niezdolność do samodzielnej egzystencji”;

- do celów poza rentowych - orzeczenie o stopniu niepełnosprawności wydawane przez powiatowy zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności osobie, która ukończyła 16 lat.

Wyróżnia się trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki. Posiadanie takiego orzeczenia pozwala korzystać ze wszystkich uprawnień osób niepełnosprawnych, oprócz prawa do renty.

Osoba, która nie ukończyła 16 lat może uzyskać orzeczenie o niepełnosprawności bez określenia jego stopnia.

W każdym społeczeństwie istnieje pewien procent osób, które z przyczyn dziedzicznych, wrodzonych, w wyniku chorób, wypadków czy też nieprawidłowych warunków życia nie mają pełnej sprawności psychicznej i fizycznej. Osoby te określa się najczęściej terminem „ludzie niepełnosprawni”, rozumiejąc niepełnosprawność, jako czasowe lub trwałe obniżenie sprawności psychofizycznych funkcji organizmu.

Dane dotyczące liczby przyjętych wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności oraz liczby orzeczeń wydanych mieszkańcom powiatu w latach 2017 - 2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20.

Ilość złożonych wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności i wydanych orzeczeń dla mieszkańców powiatu kolskiego w latach 2017 - 2019.

Rok	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba przyjętych wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności	1162	1392	1341
Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności osobom powyżej 16 roku życia	1073	1220	1227
Liczba przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności dot. osób, które nie ukończyły 16 roku życia	234	322	235
Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności osobom poniżej 16 roku życia	226	306	230
Liczba wydanych legitymacji dokumentujących niepełnosprawność	296	282	332

Źródło: dane Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Koninie

Osoby niepełnosprawne mogą korzystać z pomocy finansowej pochodzącej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, wypłacanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w oparciu o przepisy ustawy z 27 sierpnia 1997 o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426 z późn. zm.).

Z zakresu rehabilitacji społecznej, której celem jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym, realizuje się pomoc w formie dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych, przedmiotów ortopedycznych, likwidacji barier architektonicznych i w komunikowaniu się.

Tabela 21

Liczba mieszkańców powiatu korzystających z pomocy w ramach rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Rodzaj działania	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	317	167	345	40
Dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	595	614	544	670
Dofinansowanie w zakresie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych na wniosek indywidualny osób niepełnosprawnych	44	53	60	43

Źródło: dane własne PCPR w Kole

Na przestrzeni lat 2016 - 2019 wielkość środków finansowych przeznaczanych na rehabilitację społeczną ulegała wahaniom. W związku z powyższym zmieniała się również liczba osób korzystających z tego rodzaju pomocy.

O dofinansowania ze środków PFRON organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych mogą ubiegać się osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej.

W ramach dofinansowania organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych w latach 2016 – 2019:

- 2016 r. - zawarto umowy z 4 podmiotami, wypłacono dofinansowanie dla 211 osób (w tym dla 15 dzieci);
- 2017 r. - zawarto umowy z 5 podmiotami, wypłacono dofinansowanie dla 141 osób (w tym dla 41 dzieci);
- 2018 r. – złożono 3 wnioski;
- 2019 r.- zawarto umowy z 2 podmiotami, wypłacono dofinansowanie dla 64 osób.

Rehabilitacja zawodowa i zatrudnienie osób niepełnosprawnych to najważniejszy element w procesie ich powrotu do zdrowia. Pozwala ona na osiągnięcie niezależności ekonomicznej, wzbogaca kontakty i formy uczestnictwa społecznego, pomaga w osiągnięciu poczucia przydatności społecznej. Może, zatem pełnić funkcję ekonomiczną i samorealizacyjną oraz zapobiegać destrukcyjnemu procesowi wykluczenia społecznego.

W ramach rehabilitacji zawodowej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole realizuje następujące zadania:

- zwrot kosztów poniesionych przez pracodawcę w związku z wyposażeniem nowych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych;
- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej;
- finansowanie instrumentów rynku pracy (szkolenia, staże, prace interwencyjne, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy).

Poniższa tabela ilustruje liczbę otrzymanych wniosków oraz przyznanych dofinansowań w ramach rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych w latach 2016 - 2019.

Tabela 22

Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych na terenie powiatu kolskiego w latach 2016 - 2019

Forma rehabilitacji zawodowej		2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
zwrot kosztów poniesionych przez pracodawcę w związku z wyposażeniem nowych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych	liczba zawartych umów	2	4	4	5
	liczba utworzonych stanowisk pracy	2	6	4	5
	liczba przyjętych informacji o zatrudnieniu osób niepełnosprawnych dotyczące umów zawartych w latach poprzednich	262	253	-	-
jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej	liczba zawartych umów przyznających środki	0	0	0	0
finansowanie kosztów szkoleń osób niepełnosprawnych organizowanych przez PUP	liczba osób bezrobotnych lub innych osób niepełnosprawnych poszukujących pracy	0	0	0	0
finansowanie instrumentów rynku pracy	liczba osób korzystających	2	2	2	2

Źródło: dane własne PCPR w Kole

Powiat Kolski za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomoc Rodzinie w Kole w latach 2015 - 2019 realizował pilotażowy program „Aktywny samorząd” finansowanego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. W ramach tego programu osoby niepełnosprawne mogły się ubiegać o dofinansowanie w następujących obszarach:

1. Moduł I - likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym:
 - A - likwidacja bariery transportowej:
 - Zadanie 1 - pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,

- Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B,
- B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:
- Zadanie 1 - pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,
- Zadanie 2 - dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
- C - likwidacja barier w poruszaniu się:
- Zadanie 2 - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- Zadanie 3 - pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości,
- Zadanie 4 - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny (co najmniej na III poziomie jakości),
- D - pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej,

2. Moduł II - pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym,

Powiat kolski za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kole w latach 2016 - 2019 przystąpił do realizacji programu pn. „Program wyrównywania różnic między regionami III” w obszarze D – likwidacja barier transportowych oraz w obszarze B - likwidacja barier w urzędach, placówkach edukacyjnych lub środowiskowych domach samopomocy w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania. Z programu zostały zakupione fabrycznie nowe pojazdy w wersji standardowej do przewozu osób niepełnosprawnych.

W latach 2016 r. - 2019 r. z programu dofinansowano:

- w 2016 r. 2 pojazdy 9 - osobowe dla Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego w Kole i dla Środowiskowego Domu Samopomocy w Dąbiu,
- w 2017 r. 1 pojazd 9 – osobowy dla Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną z siedzibą w Kole. Ponadto zlikwidowano bariery w poruszaniu się i komunikowaniu poprzez dostosowanie pomieszczeń sanitariatów dla potrzeb osób niepełnosprawnych w Szkole Podstawowej nr 3 im. Marii Konopnickiej w Kole. Drugi projekt w obszarze B realizowany był na rzecz Środowiskowego Domu Samopomocy w Dąbiu polegający na zlikwidowaniu barier w poruszaniu się i komunikowaniu poprzez zakup i montaż platformy przyschodowej dla osób niepełnosprawnych,

- w 2018 r. przystąpiono do realizacji programu w obszarze D (likwidacja barier transportowych 3 projekty) i w obszarze B (likwidacja barier w urzędach, placówkach edukacyjnych lub środowiskowych domach samopomocy 1 projekt). Projekty te zrealizowano w 2019 r.
- w 2019 r. 1 mikrobus 9 - osobowy dla Domu Pomocy Społecznej Zgromadzenia Sióstr małych Misjonarek Miłosierdzia (Orionistek) przy ul. Blizna 55, 62 - 600 Koło.

2.4.3 AKTYWNOŚĆ PROJEKTOWA

Projekt „Integracja i aktywizacja społeczno - zawodowa osób z terenu województwa wielkopolskiego”

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole w **2015 r.** przystąpiło do realizacji projektu „**Integracja i aktywizacja społeczno - zawodowa osób z terenu województwa wielkopolskiego**” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Zgodnie z wytycznymi warunkiem realizacji projektu było nawiązanie partnerstwa z jednostkami sektora finansów publicznych uprawnionych do korzystania ze wsparcia w ramach Poddziałania 7.1.1 z terenu powiatu.

W związku z powyższym PCPR wystąpiło do ośrodków pomocy społecznej z zaproszeniem do podjęcia współpracy.

W wyniku roboczych warsztatów wypracowano ostateczną wersję projektu i złożono wnioski w ramach Osi priorytetowej 7. Włączenie społeczne Działanie 7.1 Aktywna integracja Poddziałanie 7.1.1 Aktywna integracja - projekty pozakonkursowe realizowane przez OPS, MOPR i PCPR Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 - 2020.

Zgodnie z wytycznymi ośrodki pomocy społecznej z terenu województwa wielkopolskiego mogły występować we wnioskach o dofinansowanie wyłącznie w charakterze partnera. Wniosek złożono w partnerstwie z sześcioma ośrodkami pomocy społecznej : Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Olszówce, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Kościelcu, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Grzegorzewie, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Kole, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Kole oraz Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Dąbiu. Liderem zostało Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole.

Całkowita wartość projektu to: **2 193 261, 81 zł.**

Kwota dofinansowania: **1 864 272, 53 zł.**

Lider: Wsparcie finansowe w postaci dofinansowania PFRON do turnusów rehabilitacyjnych (rehabilitacja społeczna). Partnerzy wkład własny w postaci zasiłków celowych.

Projekt zakładał osiągnięcie wskaźnika efektywności społeczno - zatrudnieniowej na zakończenie udziału w projekcie w odniesieniu do uczestników projektu na poziomie minimum 56%, w tym minimalny poziom efektywności zatrudnieniowej - 22%.

W odniesieniu do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności, osób z niepełnosprawnością intelektualną, osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi minimalny poziom efektywności społeczno - zatrudnieniowej to 46 %, w tym minimalny poziom efektywności zatrudnieniowej - 12 %.

Projekt partnerski zakładał wsparcie działań, mających na celu integrację i aktywizację społeczno - zawodową osób, rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, przez wykorzystanie instrumentów aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej zgodnie ze zdiagnozowaną ścieżką reintegracji. Grupa docelowa to 204 mieszkańców powiatu kolskiego (141 kobiet i 63 mężczyzn), w tym 81 osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej. Osoby biorące udział w projekcie to osoby nieaktywne zawodowo, bezrobotne zakwalifikowane do III profilu (60 %), w tym 49 osób korzystających z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa. Planuje się objęcie 123 uczestników kontraktami socjalnymi, 81 uczestników niepełnosprawnych umowami na zasadach kontraktu socjalnego. Planuje się także skierowanie 34 uczestników projektu na staże oraz 123 do prac społecznie-użytecznych w ramach Programu Aktywizacja i Integracja. Zakłada się objęcie wszystkich uczestników Indywidualnymi Planami Działania.

Projekt „Z Troską...”

Projekt „Z Troską...” rozpoczął się w październiku **2016 r.**, a zakończył 30 września 2018 r. Na przestrzeni tych dwóch lat odbyły się dwie edycje szeroko zakrojonego programu pomocy dla osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, korzystających z pomocy społecznej z powodu problemów opiekuńczo - wychowawczych, członków rodzin zastępczych oraz osób niepełnosprawnych.

Projekt prowadzony był w partnerstwie trzech placówek: Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) wraz z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej (MOPS) w Kole

oraz Polskim Stowarzyszeniem na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną (PSONI) w Kole, przy czym leaderem projektu było PCPR.

Głównym celem projektu „Z Troską...” było zwiększenie dostępu do pomocy społecznej i wzrost liczby osób objętych usługami społecznymi poprzez wsparcie 275 osób /rodzin z powiatu kolskiego. Było to uzupełnienie oferty tutejszych placówek pomocowych o dodatkowe formy wsparcia przeznaczone dla ich podopiecznych, w tym także działania, które miały na celu doskonalenie i współpracę z rodzinami zastępczymi, biologicznymi oraz budowanie dobrych relacji w trójce rodzina biologiczna - dziecko - rodzina zastępcza.

Uczestnicy projektu korzystali ze specjalistycznych szkoleń, dzięki którym mogli rozwijać swe kompetencje rodzicielskie, a także wzmocnić umiejętności społeczne i rodzinne. Przede wszystkim, jednak zyskali oni wiarę we własne siły, w czym pomogły im treningi i spotkania w ukształtowaniu aktywnych postaw wobec życia i radzenia sobie we współczesnej rzeczywistości.

Warto również dodać, że w ramach projektu w siedzibie PCPR został także uruchomiony „Punkt Wsparcia Rodziny”, który świadczył bezpłatne usługi z zakresu poradnictwa: psychologa, logopedy, fizjoterapeuty/rehabilitanta, pedagoga, doradcy prawnego, a także pracowników socjalnych. W trosce o rodzinę odbyły się szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej oraz do prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Szkolenia te na pewno pomogły naszym kandydatom lepiej zrozumieć dziecko z zaburzeniami emocjonalnymi i deficytami rozwojowymi oraz z poprawną współpracą z rodziną biologiczną.

Osoby sprawujące pieczę zastępczą, a także rodziny wieloproblemowe, które borykały się z problemami opiekuńczo - wychowawczymi, brały udział m.in. w treningach kompetencji społecznych, treningach integracji emocjonalnej, a także w treningach związanych z komunikacją partnerską i rodzicielską, które miały na celu naukę konstruktywnego radzenia sobie z problemami wychowawczymi, komunikacją społeczną i rodzinną.

Dzieci i młodzież skorzystały z zajęć usprawniających komunikację słowną i pozasłowną, jako formę aktywnego i spontanicznego uczestniczenia w życiu społecznym. Jednocześnie dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami prowadzone były zajęcia rozwojowe z szeroko pojętą rehabilitacją psycho - ruchową, w tym także z zakresu kynoterapii (współpraca i zabawa z psem), która miała na celu wzmocnienie wielu sfer rozwojowych dzieci niepełnosprawnych intelektualnie i ruchowo.

2.4.4 DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ, ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY, WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ

Najpopularniejszą z form wsparcia instytucjonalnego są domy pomocy społecznej. Zgodnie z art. 19 pkt 10 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 1876) do zadań własnych powiatu należy prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób.

Podstawowym zadaniem działalności domu pomocy społecznej jest zaspokajanie ich mieszkańcom niezbędnych potrzeb bytowych, opiekuńczych, edukacyjnych, społecznych, zdrowotnych i religijnych, przy uwzględnieniu wolności, intymności, godności i poczucia bezpieczeństwa. Są to jednostki, które zapewniają oprócz miejsca pobytu, wyżywienia i odzieży także usługi opiekuńcze, polegające na pielęgnacji i pomocy w wykonywaniu podstawowych czynności życiowych oraz pomocy przy załatwieniu spraw osobistych.

Domy prowadzą również inne usługi wspomagające polegające między innymi na prowadzeniu terapii zajęciowej, podnoszeniu sprawności, zaspokajaniu potrzeb religijnych i kulturalnych jej mieszkańców. O umieszczenie w domu pomocy społecznej ubiegać się mogą osoby, które potrzebują opieki i pomocy w przypadku, kiedy nie ma możliwości zapewnienia im usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.

Domy Pomocy Społecznej, w zależności od tego, dla kogo są przeznaczone dzielą się na domy dla osób w podeszłym wieku, osób przewlekle somatycznie chorych, osób przewlekle psychicznie chorych, dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie oraz osób niepełnosprawnych fizycznie, osób uzależnionych od alkoholu.

Na terenie powiatu kolskiego funkcjonują dwa Domy Pomocy Społecznej:

- Dom Pomocy Społecznej przy ul. Poniatowskiego 21 w Kole, przeznaczony dla osób przewlekle somatycznie chorych, który posiada 113 miejsc.
- Dom Pomocy Społecznej dla dorosłych Zgromadzenia Sióstr Małych Misjonarek Miłosierdzia (Orionistek) przy ul. Blizna 55 w Kole, który posiada 53 miejsca.

Decyzję o umieszczeniu w DPS wydaje starosta powiatu prowadzącego dom, natomiast decyzję o skierowaniu i decyzję ustalającą opłatę za pobyt w DPS wydaje organ gminy właściwej dla miejsca zamieszkania osoby kierowanej.

Pobyt w DPS jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania, ustalonego przez starostę i ogłoszonego w wojewódzkim dzienniku urzędowym.

Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w DPS ogłoszony na 2019 r. wyniósł:

- DPS przy ul. Poniatowskiego 21 – 3.640,00 zł.

- DPS przy ul. Blizna 55 – 3.535,00 zł.

Do ponoszenia odpłatności zobowiązanie są w kolejności:

- mieszkaniec domu, nie więcej jednak niż 70% swojego dochodu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, nie więcej niż 70% tego dochodu;

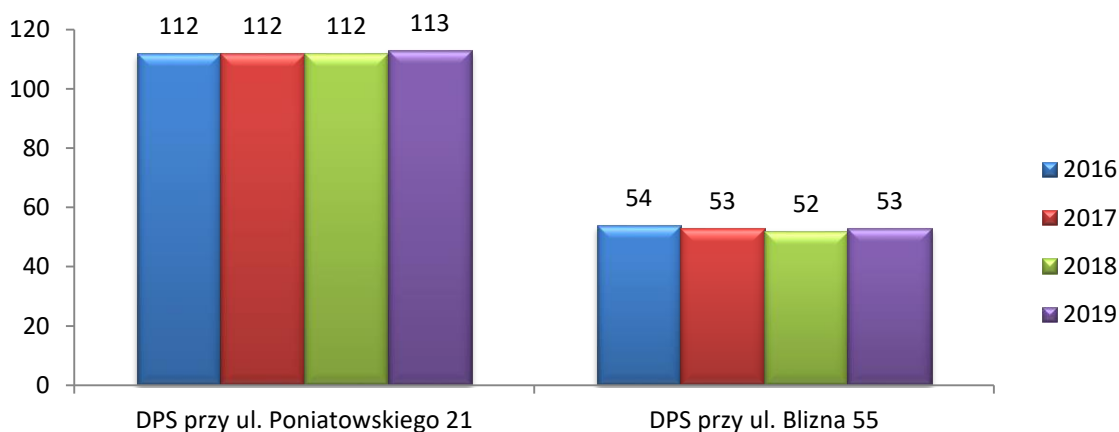
- małżonek, zstępni przed wstępnymi – zgodnie z zawartą umową, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego, z tym, że kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% kryterium dochodowego na osobę samotnie gospodarującą lub na osobę w rodzinie;

- gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej, w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatami wnoszonymi przez mieszkańca/małżonka/zstępnych przed wstępnymi.

Dane dotyczące liczby mieszkańców DPS w latach 2017 - 2019 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 8

Liczba mieszkańców DPS na dzień 31 grudnia w latach 2016 - 2019

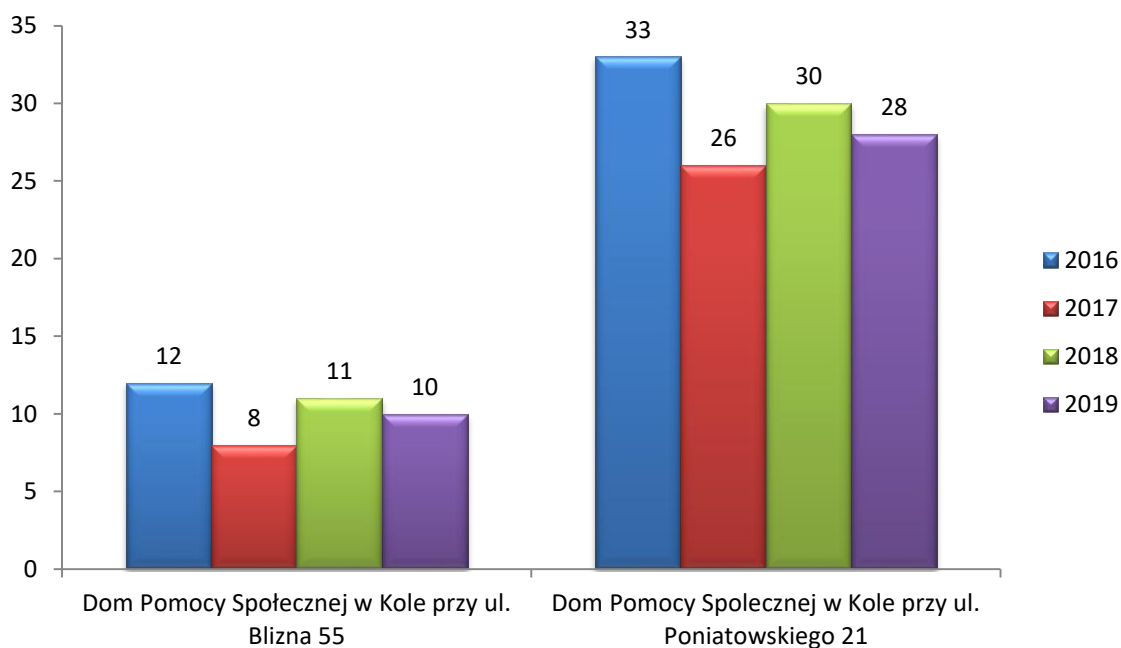
Źródło: dane własne PCPR w Kole.

Do domów pomocy społecznej mieszkańcy kierowani byli przez gminy, właściwe dla miejsca ich dotychczasowego zamieszkania, które ustalały również koszty odpłatności za pobyt mieszkańca w placówce.

Poniższy wykres wskazuje liczbę nowo przyjętych mieszkańców do DPS - ów funkcjonujących na terenie Powiatu Kolskiego.

Wykres 9

Liczba osób przyjętych do DPS (liczba decyzji umieszczających) w latach 2017 - 2019

Źródło: dane PCPR w Kole

Na podstawie powyższych danych stwierdza się, że w domach pomocy społecznej funkcjonujących na terenie powiatu kolskiego na przestrzeni analizowanych lat, miejsca były zajęte, przyjęcia do ww. placówek odbywały się regularnie w zależności od zwalnianych miejsc. Ponadto na koniec 2018r. w prowadzonym rejestrze osób oczekujących na umieszczenie znajdowała się 9 osób (1 osoba do DPS przy ul. Blizna 55 i 8 osób do DPS przy ul. Poniatowskiego 21), natomiast na koniec 2019r. oczekiwało 11 osób (5 osób do DPS przy ul. Blizna 55 oraz 6 osób oczekiwało na umieszczenie do DPS przy ul. Poniatowskiego 21).

Ośrodkami wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi funkcjonującymi na terenie powiatu są środowiskowe domy samopomocy, których celem jest zwiększanie zaradności i samodzielności życiowej, a także integracja społeczna osób z zaburzeniami psychicznymi.

Środowiskowy dom samopomocy świadczy usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym.

Okres korzystania z miejsca całonocnego pobytu w środowiskowym domu samopomocy nie może być jednorazowo dłuższy niż 3 miesiące, z możliwością przedłużenia

do 6 miesięcy w uzasadnionych przypadkach, przy czym maksymalny okres pobytu całodobowego osoby w roku kalendarzowym nie może być dłuższy niż 8 miesięcy.

Odpłatność miesięczną za usługi świadczone w ośrodkach wsparcia osobom z zaburzeniami psychicznymi, ustala się w wysokości 5 % kwoty dochodu osoby samotnie gospodarującej lub kwoty dochodu na osobę w rodzinie, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie przekracza kwotę 250 % odpowiedniego kryterium dochodowego.

Odpłatność za usługi całodobowe w ośrodkach wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi ustala się w wysokości 70 % dochodu osoby korzystającej z usług, proporcjonalnie do okresu jej pobytu.

Decyzję o skierowaniu do ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi i decyzję ustalającą odpłatność za korzystanie z usług w tych ośrodkach wydaje właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego prowadzącej lub zlecającej prowadzenie ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Jeżeli gmina lub powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby nie prowadzą ani nie zlecają prowadzenia domu, wówczas osoba może być skierowana do domu prowadzonego przez inną gminę lub inny powiat, któremu odpowiedni organ jednostki samorządu terytorialnego właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o skierowanie do domu powierzył, w drodze porozumienia, realizację zadania publicznego.

Na terenie powiatu kolskiego funkcjonują 3 środowiskowe domy samopomocy dla osób przewlekle psychicznie chorych oraz upośledzonych umysłowo:

- Środowiskowy Dom Samopomocy w Kole (ul. Stary Rynek 15, 62-600 Koło) - posiada 25 miejsc w ramach pobytu dziennego;
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Dębnie Królewskim (Dębno Królewskie 53, 62-620 Babiak) - posiada 20 miejsc w ramach pobytu dziennego;
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Dąbiu (ul. E. Plater 1, 62-660 Dąbie) - posiada 14 miejsc w ramach pobytu stacjonarnego i 16 miejsc na pobyt dzienny dla chorych z terenu gminy Dąbie.

Z usług Domu korzystają osoby wymagające wsparcia w przewyciężaniu trudnej sytuacji życiowej, zaspokajania niezbędnych potrzeb życiowych oraz postępowania rehabilitacyjnego. Podstawowym zdaniem Domu jest podtrzymanie i rozwijanie umiejętności pensjonariuszy niezbędnych do możliwie jak najbardziej samodzielnego życia.

Powiat kolski oferuje ponadto pomoc osobom niepełnosprawnym w ramach

uczestnictwa w Warsztatach Terapii Zajęciowej. Na terenie powiatu funkcjonują:

- Warsztaty Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu „Sprawni Inaczej” ul. Dąbska 29 w Kłodawie. Z terapii korzysta 20 uczestników w następujących pracowniach:

- gospodarstwa domowego
- ogrodniczo - bukieciarskiej
- artystycznej
- komputerowej

Ponadto uczestnicy warsztatów objęci są muzykoterapią, terapią w formie rehabilitacji oraz pomocą psychologa.

- Warsztat Terapii Zajęciowej KSON „SPRAWNI INACZEJ”, ul. Dąbska 40, 62-600 Koło - przeznaczony dla niepełnosprawnych uczestników z miasta i gminy Koło, gmin ościennych, a także z powiatu konińskiego. Terapią w warsztacie objętych jest 25 uczestników w następujących pracowniach:

- gospodarstwa domowego
- informatycznej
- plastycznej
- bukieciarsko - ogrodniczej
- krawiecko - tkackiej

- Warsztat Terapii Zajęciowej PSOUU, ul. Wojciechowskiego 21A, 62-600 Koło - terapią w warsztacie objętych jest 40 uczestników w następujących pracowniach:

- gospodarstwa domowego
- artystycznej
- plastyczno - krawieckiej
- ogrodniczej
- techniczno - informatycznej
- 2 pracowniach stolarskich

Ponadto Warsztat prowadzi terapię muzyczną, psychologiczną oraz rehabilitację ogólnousprawniającą dla wszystkich uczestników. Uczestnicy objęci są codzienną opieką medyczną. Każdy z uczestników realizuje indywidualny program rehabilitacji, który jest tworzony i weryfikowany na podstawie zgromadzonych dokumentów, wywiadu środowiskowego, obserwacji, działań i zachowań w warsztacie oraz oceny.

Warsztaty zapewniają swoim podopiecznym rehabilitację społeczną, zawodową i leczniczą, rozwój podstawowych sprawności psychofizycznych i umiejętności zawodowych,

naukę i rozwój czynności życiowych, a także szkolenia dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów.

2.5 BEZROBOCIE NA TERENIE POWIATU KOLSKIEGO

Bezrobocie to zjawisko społeczne przejawiające się brakiem dostępu do pracy zarobkowej dla osób zdolnych do pracy i gotowych tę pracę podjąć na typowych warunkach płacowych występujących w gospodarce.

Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. definiuje osobę bezrobotną jako niezatrudnioną, nieprowadzącą działalności gospodarczej i nie wykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy, która ukończyła 18 lat i nie przekroczyła wieku emerytalnego, nie uczy się na żadnym szczeblu kształcenia i jest zameldowana w Polsce. Ponadto nie jest właścicielem lub posiadaczem nieruchomości rolnej o powierzchni pow. 2 ha przeliczeniowych, nie jest osobą niepełnosprawną, której stan zdrowia nie pozwala na podjęcie zatrudnienia nawet w połowie wymiaru czasu pracy, nie jest osobą tymczasowo aresztowaną i nie odbywa kary pozbawienia wolności.

Zjawisko bezrobocia można rozpatrywać w aspekcie wywoływanych przez to zjawisko skutków pozytywnych, oraz negatywnych. Bezrobocie to niezwykle ważny problem polityki społecznej zarówno na szczeblu krajowym jak i lokalnym. Jest zjawiskiem wielowątkowym, wywierającym głównie negatywny wpływ na wszystkie najważniejsze sfery życia politycznego, gospodarczego i społecznego.

W samym sednie pojęcia „bezrobocia” mieszają się jego dwa zasadnicze i trwale łączące się ze sobą aspekty: ekonomiczny i społeczny. Uważa się, że pojęcie bezrobocia można analizować w dwóch zasadniczych aspektach: przedmiotowym i podmiotowym. W ujęciu przedmiotowym bezrobocie traktowane jest, jako problem ekonomiczny, a dokładnie, jako kategoria analityczna rynku pracy i oznacza niezrealizowaną podaż pracy, będącą rezultatem nierównowagi między podażą siły roboczej (czyli zasobami pracy) a popytem na pracę (miejscami pracy). W ujęciu podmiotowym, bezrobocie rozpatrywane jest od strony jednostek dotkniętych brakiem pracy i oznacza stan bezczynności zawodowej osób zdolnych do pracy i zgłaszających gotowość do jej podjęcia, dla których podstawą egzystencji są dochody z pracy. To określenie odnosi się do społecznych aspektów bezrobocia, wskazując, że jest ono niezwykle ważną kwestią społeczną.

Zarówno pojęcie pracy jak i braku zatrudnienia - czyli bezrobocie są wartościami o bardzo szczególnym znaczeniu. Wywierają one niezaprzeczalny, decydujący wpływ na ogólnie rozumianą sytuację bytową i tym samym na przyszłość oraz los poszczególnych jednostek ludzkich, a także całych społeczeństw będących ich sumą.

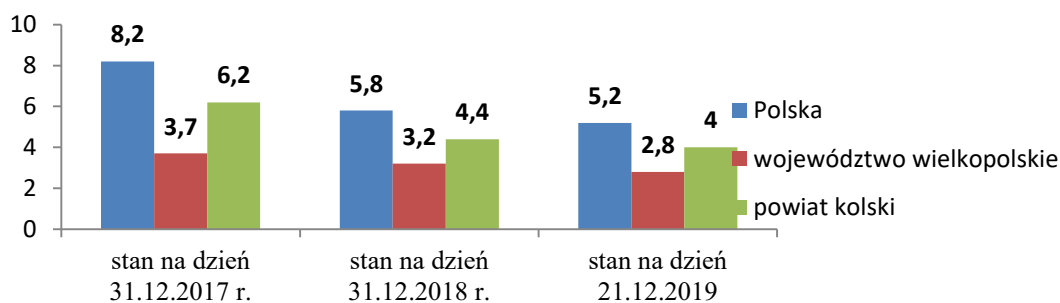
Stopa bezrobocia jest wskaźnikiem określającym stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowych Urzędach Pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo. Aktywni zawodowo definiowani są przez Główny Urząd Statystyczny, jako osoby pracujące plus osoby poszukujące plus bezrobotni niepełnosprawni (z możliwością zatrudnienia w niektórych zawodach).

Jak pokazują dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kole oraz GUS w ostatnich latach zmniejsza się liczba osób niepracujących tj. bezrobotnych. Według stanu na dzień 31 grudnia 2019r. liczba bezrobotnych w powiecie kolskim wynosiła 1 283 osoby, z czego 64,3 % (826 osób) stanowiły kobiety. W porównaniu do stanu z końca grudnia 2018 roku liczba bezrobotnych zmalała o 130 osób (było 1 413 osób). Do pobierania zasiłku uprawnionych było 249 osób bezrobotnych, co stanowiło 19,4 % ogółu bezrobotnych.

W powiecie kolskim na 1000 mieszkańców pracuje 168 osób. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski (47,9% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 52,1 % mężczyźni). Bezrobocie rejestrowane w powiecie kolskim wynosiło w 2019 roku 4,0 % (5,6 % wśród kobiet i 2,6 % wśród mężczyzn). Jest to znacznie więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie mniej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski.

Wykres 10

Stopa bezrobocia w kraju, województwie wielkopolskim i powiecie kolskim w latach 2017 - 2019

Źródło: dane PUP w Kole.

Stopa bezrobocia nie jest jednak dokładnym miernikiem rozmiaru bezrobocia, ponieważ zawsze istnieje grupa osób bezrobotnych, którzy poszukują pracy na własną rękę nie rejestrując się, a także wiele osób rejestruje się tylko po to, by skorzystać ze świadczeń pomocy społecznej lub ubezpieczenia zdrowotnego, nie przejawiając zainteresowania podjęciem pracy.

W okresie od 01.01.2019 r. do 31.12.2019 r. w powiecie kolskim zarejestrowanych zostało 3 787 osób, a wyrejestrowano 3 917 osób. Podobnie jak w 2018 roku również i w 2019 roku rynek pracy w powiecie kolskim charakteryzuje niski poziom bezrobocia.

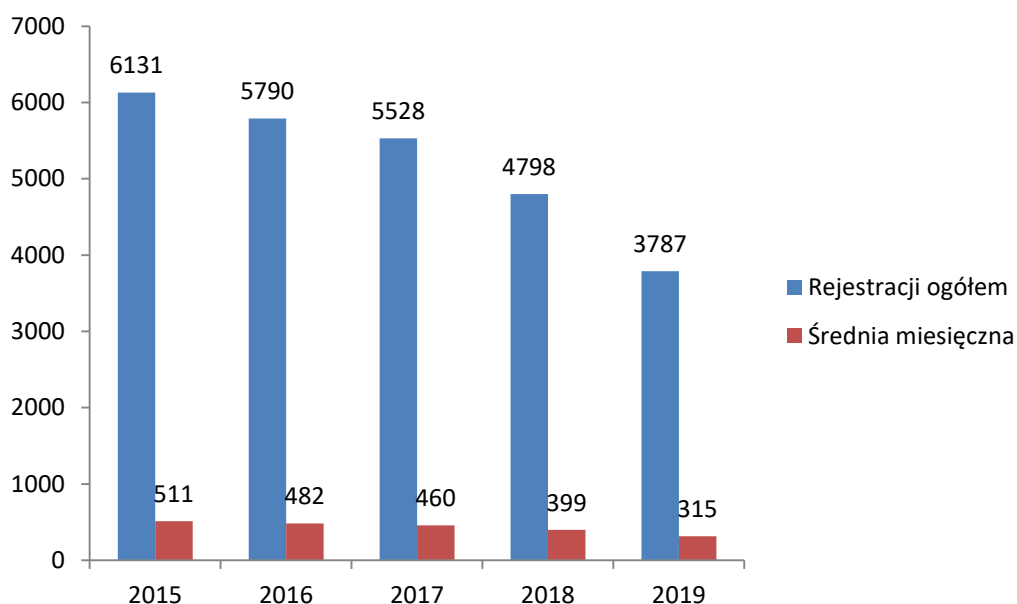
Liczba osób rejestrowanych w 2019 r. jest niższa o 1011 w stosunku do roku 2018. Najwięcej rejestracji dokonano w styczniu 2019 r., tj. 449 osób, a najmniej w sierpniu, tj. 244 osoby.

W 2019 r. wyrejestrowano 3 917 osób, co daje średnią liczbę 447,8 osób wyrejestrowanych w miesiącu. Ogólna liczba wyrejestrowanych jest o 1 457 osób niższa w porównaniu do 2018 r.

Z powodu podjęcia pracy z ewidencji odeszło 1 818 osób, tj. 46,4 % wszystkich wyrejestrowanych.

Wykres 11

Liczba rejestracji w PUP osób z Powiatu Kolskiego w latach 2015-2019

Na przestrzeni lat 2015 - 2017 liczba osób bezrobotnych uległa zmniejszeniu. Jak wynika z powyższego wykresu liczba rejestracji w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kole w 2015 r. wynosiła 6 131 natomiast w roku 2019 r. liczba ta spadła do 3 787 osób.

Tabela 23*Liczba bezrobotnych mieszkańców powiatu według podziału na gminy.*

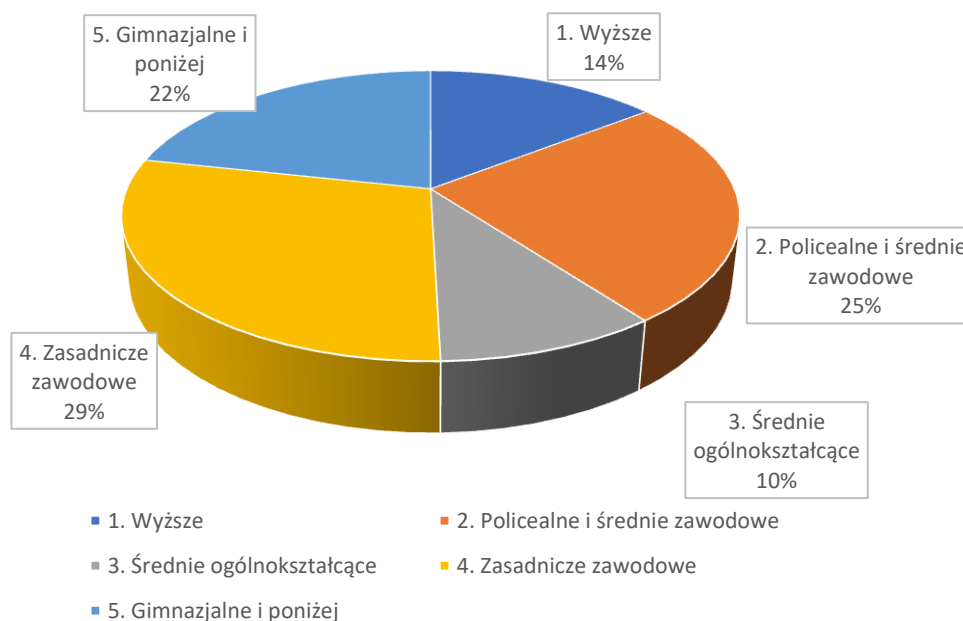
Gmina	liczba mieszkańców ogółem	ogółem bezrobotnych	% osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców
Łącznie	86 727	1 283	1,48 %
m. Koło	21 606	354	1,63 %
Babiak	7 831	111	1,42 %
Chodów	3 005	52	1,73 %
Dąbie	6 284	85	1,35 %
Grzegorzew	5 693	88	1,55 %
Kłodawa	12 801	177	1,38 %
gm. Koło	7 795	117	1,50 %
Kościelec	6 855	94	1,37 %
Olszówka	4 502	56	1,24 %
Osiek Mały	6 155	82	1,33 %
Przedecz	4 120	67	1,62 %

Źródło: dane PUP w Kole

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż problem bezrobocia w 2019 r. w poszczególnych gminach powiatu kolskiego w 2019 r. był na dość niskim i wyrównanym poziomie. W największym stopniu dotyczył ludność gminy Chodów, miasta Koła i gminy Przedecz (odpowiednio 1,73 %, 1,63 %, 1,62 % ogółu mieszkańców pozostawało bez pracy). W pozostałych gminach powiatu kolskiego odsetek osób bezrobotnych wśród mieszkańców wahał się w przedziale 1,55 % - 1,24 %. Najmniejsza liczba osób bezrobotnych w odniesieniu do ogółu mieszkańców gminy występowała na terenie gminy Olszówka.

Wykres 12

Bezrobotni wg wykształcenia - IV kwartał 2019 roku

Źródło: PUP w Kole

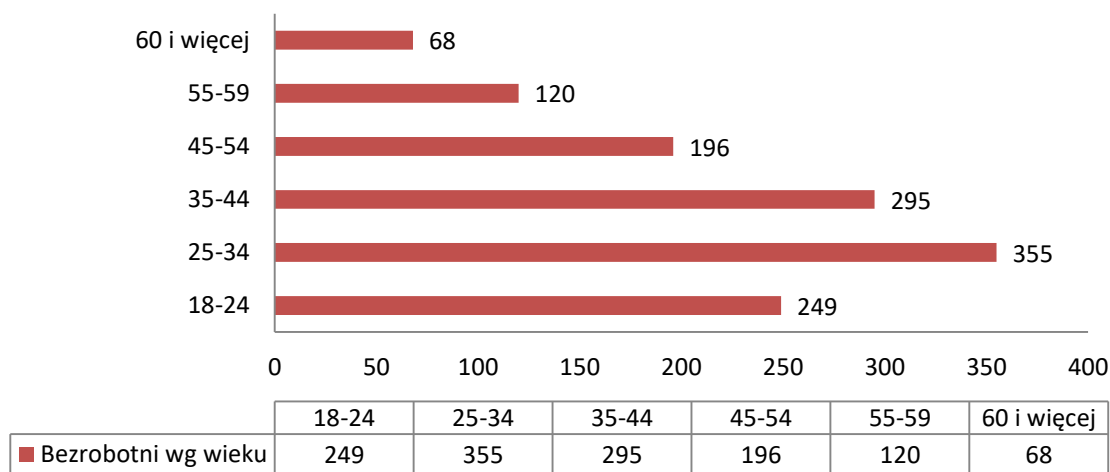
Poziom wykształcenia ma istotny wpływ na sytuację osoby na rynku pracy. Dane ujęte na wykresie świadczą o tym, że najwyższe bezrobocie osiągało osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Takich osób w powiecie kolskim było aż 29 %. Kolejną liczną grupą bezrobotnych były osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym 25 %. Znaczną grupę stanowili również bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym i niższym - 22 %. Problem braku zatrudnienia w najmniejszym stopniu dotyczył osób z wykształceniem ogólnokształcącym, gdzie zarejestrowano 10% ogółu osób, oraz wyższym, gdzie odnotowano 14 % osób.

Statystyki pokazują, jak ważną kwestią jest doradztwo zawodowe, pomagające młodym ludziom w wyborze ścieżki edukacyjnej, która zapewni największą szansę na znalezienie pracy. Stosunkowo wysoka liczba bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym pokazuje, że nie tylko poziom wykształcenia jest ważny, ale także kierunek. Duża liczba szkół policealnych nie zawsze idzie w parze z odpowiednią jakością kształcenia w kierunkach, na które jest zapotrzebowanie.

Analizując powyższe należy stwierdzić, iż istotne jest, by zwracać szczególną uwagę na kształcenie dzieci i młodzieży oraz doksztalcanie osób dorosłych. W grudniu 2019 roku najliczniejszą grupą wiekową wśród osób bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 25 - 34 lata.

Wykres 13

Bezrobotni wg wieku - IV kwartał 2019 roku.

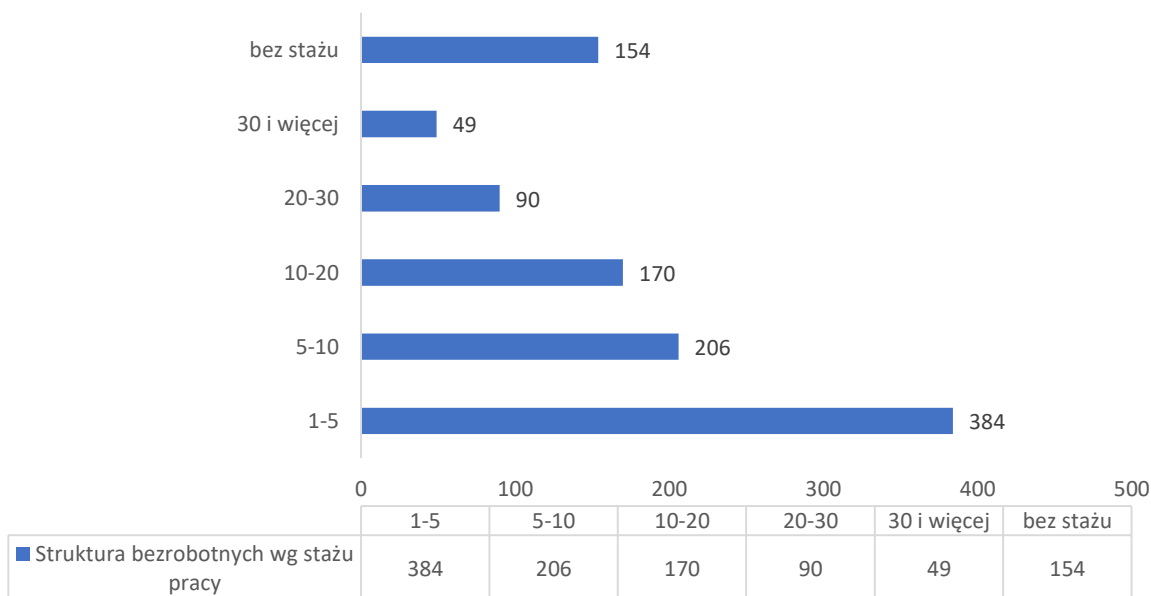

Źródło: dane PUP w Kole

Charakterystyczne jest to, że liczba bezrobotnych spada wraz z wiekiem osób, co za tym idzie jest zależna od posiadanego stażu pracy. Najliczniejszą grupę pozostających bez pracy stanowiły osoby w wieku 25 - 34. Było to 355 osób, czyli 27,6 % ogółu bezrobotnych. Osoby te, mają stosunkowo krótki staż pracy. Kolejną grupę stanowiły osoby w przedziale wiekowym 35 - 44 lata - 295 osób. W grupie wiekowej 18 - 24 lata zarejestrowano 249 osób. Następną była grupa osób w wieku 45 - 54 lat - 196 osób, a w grupie 55 - 59 lat - 120 osób. Najmniej liczną grupę stanowią osoby pomiędzy 60 - 65 rokiem życia. Osoby te posiadają najdłuższy staż pracy. Największą grupę wśród osób bezrobotnych stanowią osoby ze stażem od 1 do 5 lat (były to 384 osoby, czyli 29,9 % ogółu bezrobotnych). Zbliżone liczebnie są do siebie natomiast grupy osób bezrobotnych ze stażem 5 - 10 lat, 10 - 20 lat i osoby bez stażu.

Wykres 14

Struktura bezrobotnych wg stażu pracy za IV kwartał 2019 roku.

Źródło: dane PUP w Kole

Biorąc pod uwagę osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia, to osoby gotowe do podjęcia pracy, dla których zatrudnienie jest bardzo ważne, ale jednocześnie znalezienie pracy jest wyjątkowo trudne. Trzeba zaznaczyć, iż główną barierą i czynnikiem zasadniczo dyskryminującym osoby z omawianej grupy na rynku pracy jest wiek i szereg powiązanych z nim negatywnych stereotypów dotyczących efektywności pracy, które zniechęcają pracodawców do zatrudniania osób powyżej 50 roku życia. Pracodawcy bardzo często uważają, że zaawansowany wiek wiąże się z obniżeniem zdolności do pracy, mniejszą elastycznością, nasileniem postaw roszczeniowych a przede wszystkim częstszą zachorowalnością.

Przyczyn trudnej sytuacji osób starszych na rynku pracy należy również upatrywać w niskim poziomie wykształcenia, które jest kluczowym czynnikiem w procesie „wypychania” tej grupy osób z rynku pracy oraz jest bardzo często główną przyczyną indywidualnych decyzji o wycofaniu się z życia zawodowego.

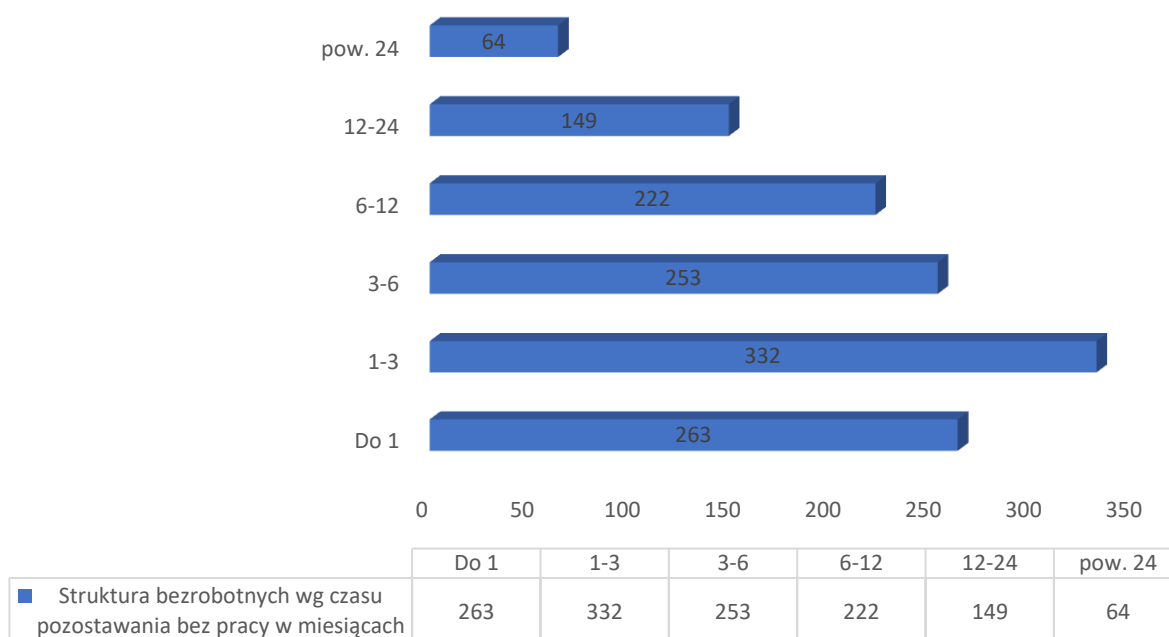
Barierę stanowi również nieumiejętność odnalezienia się na współczesnym rynku pracy oraz lęk związany z powszechnością wykorzystania przez pracodawców nowych technologii, a co za tym idzie także pojawienia się nowych wymagań, którym trudno będzie sprostać. Problemy mają zwłaszcza te osoby, które związane były zawodowo z jednym

miejszem zatrudnienia, co powoduje, iż nie posiadają oni doświadczenia w poszukiwaniu zatrudnienia, gdyż dotychczas nie stanęli przed koniecznością zmiany pracy.

Sytuację dodatkowo komplikuje fakt, iż osoby powyżej 50 roku życia częściej niż inne grupy wiekowe charakteryzują się doświadczeniem zawodowym nieadekwatnym do potrzeb pracodawców tj. w zawodach, na które nie występuje obecnie zapotrzebowanie na rynku pracy.

Wykres 15

Struktura bezrobotnych wg czasu pozostawania bez pracy w IV kwartale 2019 r.

Źródło: dane PUP w Kole

Z analizy danych wynika, że najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby bezskutecznie poszukujące zatrudnienia przez okres od 1 do 3 miesięcy - ogółem 332 osoby, czyli 25,8 % ogółu bezrobotnych. Drugą grupą pod względem wielkości są bezrobotni pozostający bez pracy do 1 miesiąca – 63 osoby i osoby pozostające bez pracy od 3 - 6 miesięcy - 253 osoby. Najmniejszą grupę stanowiły osoby pozostające bez pracy pow. 24 miesięcy - były to 64 osoby.

Na przestrzeni ostatnich lat liczba osób bezrobotnych, w tym kobiet, w powiecie kolskim uległa zmniejszeniu. W 2019 r. liczba osób pozostających bez pracy wynosiła 1283 osoby, z czego 826 osoby stanowiły kobiety. W porównaniu do stanu z grudnia 2018 liczba bezrobotnych zmalała o 130 osób. W 2019 r. w PUP w Kole zarejestrowano łącznie 3787

osób, wyrejestrowano 3917 osób. Z powodu podjęcia pracy z ewidencji odeszło 1818 osób. Do pobierania zasiłku uprawnionych było 249 osób bezrobotnych.

Powiatowy Urząd Pracy w Kole realizował następujące programy:

- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (POWER) „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie kolskim – skierowany dla osób do 30r. życia;
- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 (WRPO) „Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy w powiecie kolskim (IV)” - skierowany dla osób w wieku powyżej 30 r. życia,
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (POWER) „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie kolskim (V)”- skierowany do osób do 30 r. życia
- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 (WRPO) „Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy w powiecie kolskim (V)” - skierowany do osób powyżej 30 r. życia,
- Program z „Rezerwy” MRPIPS - aktywizacja bezrobotnych będących dłużnikami alimentacyjnymi.
- Wojewódzki Program Współpracy Powiatowych Urzędów Pracy z Ośrodkami Pomocy Społecznej „Razem Skuteczniej BIS” - skierowany dla 10 osób długotrwale bezrobotnych będących wspólnymi klientami PUP i OPS-ów.

PUP w Kole w 2019 r. otrzymał limit środków z PFRON w łącznej wysokości 14,8 tys. zł. na aktywizację osób zarejestrowanych, jako poszukujące pracy z tytułu niepełnosprawności. W ramach przyznanego limitu na staż zostały skierowane 2 osoby.

Powiatowy Urząd Pracy w Kole w 2019 r. przyjął do realizacji od pracodawców 535 ofert pracy na 1012 wolnych miejsc pracy, w tym 26 ofert zostało zgłoszonych dla osób niepełnosprawnych. Zorganizowano 27 giełd pracy na 128 stanowisk pracy, w których udział wzięło ponad 450 osób bezrobotnych i poszukujących pracy.

Doradcy zawodowi w roku 2019 przeprowadzili 30 porad zawodowych grupowych oraz 35 grupowe informacje zawodowe. W poradach grupowych wzięło udział 190 uczestników, a w informacjach 255 osób bezrobotnych. Celem porad było min. motywowanie osób do planowania ścieżki edukacyjnej, kariery zawodowej oraz bieżących działań aktywizacyjnych związanych z poszukiwaniem pracy, motywacja do samodzielnego poruszania się po rynku pracy oraz rozwijanie umiejętności tworzenia własnego wizerunku zawodowego. Doradcy zawodowi udzielili 3 indywidualnych informacji zawodowych i 140 indywidualnych porad zawodowych.

Powiatowy Urząd Pracy w 2019 r. promował swoje usługi min. podczas Wielkopolskiego Święta Mleka i Powiatu Kolskiego, w ramach kolejnej już edycji Europejskich Dni Pracodawców realizowanych w ramach sieci Europejskich Publicznych Służb Zatrudnienia zorganizował „Tydzień Otwarty”. Spotkania informacyjno - doradcze miały na celu wzmocnienie współpracy z pracodawcami i partnerami rynku pracy. W 2019 r. tut. urząd pracy przyjął do realizacji za pośrednictwem Wojewódzkich Urzędów Pracy 267 ofert pracy za granicą.

Przeciwdziałanie bezrobociu i przywrócenie na rynek pracy osób bezrobotnych, to działanie nie tylko wobec bezrobotnych, ale także ich rodzin, również zagrożonych wykluczeniem społecznym. Efektem opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych jest postawiona diagnoza bieżącej sytuacji oraz opracowanie kierunków działań na rzecz promocji zatrudnienia i tworzenia nowych miejsc pracy.

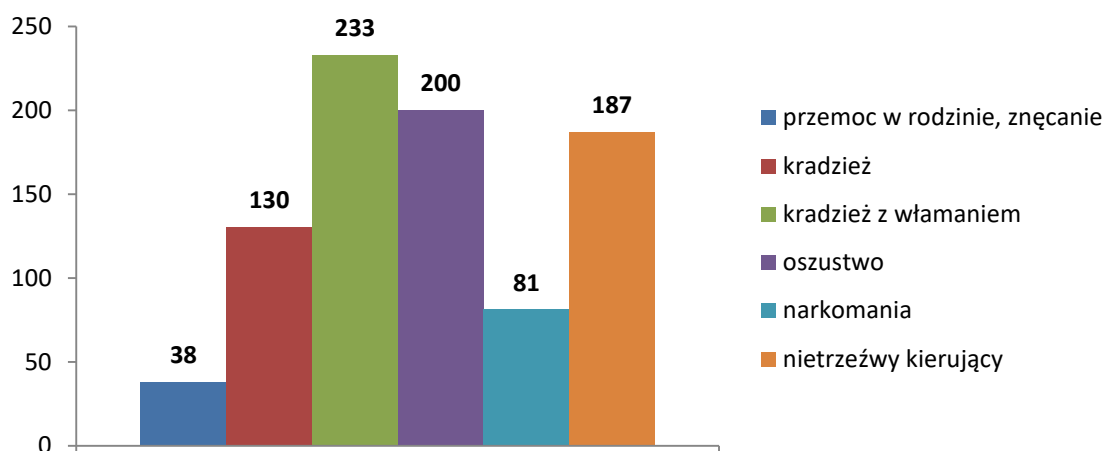
2.6 PRZESTĘPCZOŚĆ I PRZEMOC W RODZINIE

Przestępczość jest jednym z tych zjawisk społecznych, które odciskają dotkliwe piętno na funkcjonowaniu lokalnej społeczności. Intensywność zdarzeń oraz częstotliwość, z jaką występują, mogą mieć istotny wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność powiatu.

Z analizy stanu zagrożenia przestępczością wynika, iż na terenie powiatu kolskiego w 2019 roku stwierdzono: przestępstwa kryminalne (784 odnotowane przypadki) i gospodarcze (266 odnotowanych przypadków) oraz przestępstwa przeciwko mieniu (662 przypadków) i przestępstwa przeciwko zdrowiu i życiu (39 stwierdzonych przypadków).

Wykres 16

Wybrane kategorie przestępstw popełnianych na terenie powiatu kolskiego w 2019 r.

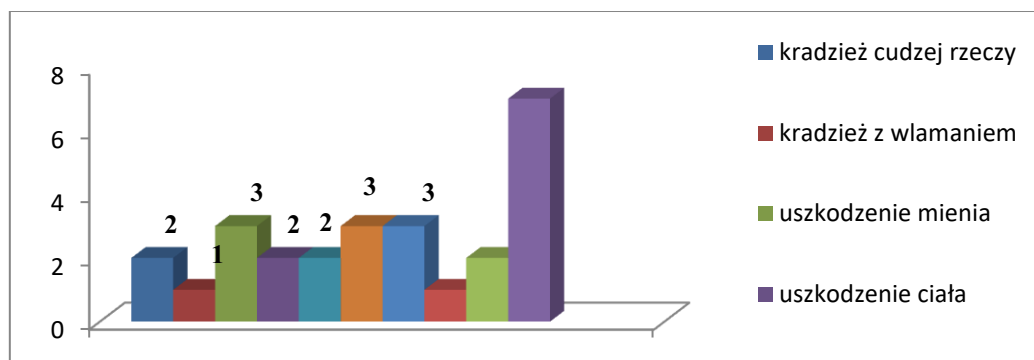
Źródło: dane Komendy Powiatowej Policji w Kole.

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż najczęściej popełnianymi przestępstwami w roku 2019 były przypadki kradzieży z włamaniem – (233), oszustwa gospodarcze i kryminalne (200 przypadków), nietrzeźwi kierujący (187 przypadków) oraz kradzież cudzej rzeczy (130 przypadków). Na kolejnych miejscach znalazły się przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (81 czynów) oraz przemoc w rodzinie (38 przypadków).

W 2019 roku na terenie działania Komendy Powiatowej Policji w Kole stwierdzono 26 przestępstw popełnionych przez nieletnich.

Wykres 17

Przestępstwa popełniane przez nieletnich w 2019 r.

Źródło: dane Komendy Powiatowej Policji

Grupy nieletnich sprawców w większości przypadków powstają na czas popełnienia czynu. Formowanie takiej grupy następuje wskutek podobieństwa środowiskowego:

- wspólna szkoła,
- miejsce zamieszkania,
- wspólne spędzanie wolnego czasu,
- brak zagospodarowania wolnego czasu.

Początkowo celem tworzenia się grupy są wspólne zabawy oraz próby zdobycia przewagi nad słabszymi psychicznie i fizycznie. Niestety, często zdarza się, że dzieci przyjmują agresywne wzorce (od dorosłych i z mediów), jako swoje własne i stosują je w praktyce, nie zdając sobie sprawy z odpowiedzialności za swoje czyny.

Często takie działania są skutkiem oddziaływania osób dorosłych i młodocianych przestępców na nieletnich, o czym świadczą kontakty przestępcze. Należy stwierdzić, że jest to zjawisko bardzo niepokojące. Działalność przestępcza w grupach i kontakty z osobami dorosłymi są uznawane przez nieletnich, jako „nobiletujące”, powodują szybkie pogłębianie się procesu demoralizacji, a w związku z tym zmniejszają szansę na ich resocjalizację.

Duży wpływ na zachowanie i postępowanie nieletnich wchodzących w konflikt z prawem mają filmy i gry komputerowe nacechowane scenami przemocy i agresji. Nieletni niejednokrotnie przyjmują gotowe wzorce negatywnych zachowań, które są w nich propagowane.

Do bodźców determinujących przestępczość nieletnich, a występujących niezmiennie od kilku lat, zaliczyć należy:

- chęć zdobycia pieniędzy lub innych korzyści materialnych,
- namowa kolegów,
- chęć przebywania w grupach nieformalnych, poczucie bezkarności,
- niekontrolowana agresja,
- ciekawość,
- zaimponowanie innym.

Istotną kwestią społeczną dotyczącą również mieszkańców powiatu kolskiego jest problem występowania przemocy w rodzinie. Przemoc w rodzinie jest bez wątpienia zjawiskiem, które występuje powszechnie w społeczeństwie i dotyczy rodziny o różnym statusie społecznym. Jest zarówno skutkiem jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Bez wątpienia należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych i szkodliwych społecznie. Zgodnie z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 - 2020 „Przemoc w rodzinie jest jednym z podstawowych zagrożeń zarówno dla rodzin

rozumianych, jako instytucja podlegająca ochronie i opiece państwa, jak i dla poszczególnych członków”.

W literaturze przedmiotu można spotkać wiele definicji przemocy w rodzinie. I tak np.:

1. słownik języka polskiego przemoc definiuje, jako: fizyczną przewagę wykorzystaną do czynów bezprawnych dokonywanych na kimś, narzucona bezprawnie władzę, panowanie;
2. Rada Europy w 1986 roku zdefiniowała zjawisko przemocy określając terminem „przemoc domowa” (...) każde działanie jednego z członków rodziny lub zaniechanie, które zagraża życiu, cielesnej i psychicznej integralności lub wolności innego członka rodziny bądź poważnie szkodzi rozwojowi jego (jej) osobowości;
3. Według definicji zawartej w art. 2 pkt 2 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218) - przemoc w rodzinie, to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

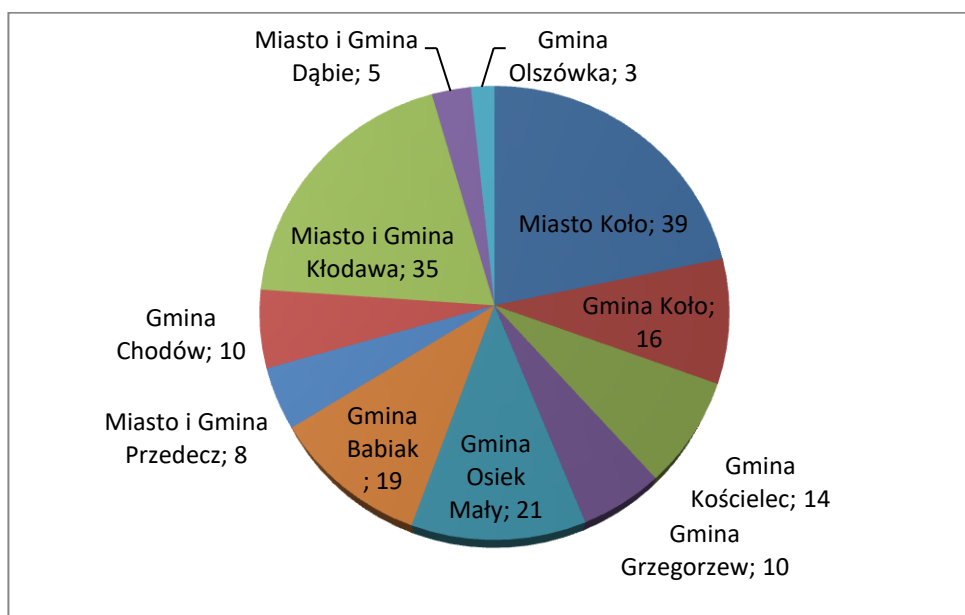
Najczęściej ofiarami przemocy są kobiety i dzieci, czy też osoby starsze. Zauważalnym jest, iż ludzie niechętnie przyznają się do przemocy w rodzinie, jednakże jest to zjawisko coraz częściej ujawniane. Występuje ono we wszystkich warunkach społeczno-ekonomicznych, we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od poziomu wykształcenia, czy też sytuacji materialnej.

Przemoc jest demonstracją siły i chęci przejęcia kontroli nad drugą osobą, powoduje u ofiary niską samoocenę, poczucie bezsilności i bezradności, ciągły niepokój, depresję oraz choroby związane ze stresem. Doznawanie lub bycie świadkiem przemocy przez dzieci prowadzi do nieodwracalnych skutków, które mogą objawić się dopiero w życiu dorosłym.

Według danych Komendy Powiatowej Policji w Kole w 2019 r. funkcjonariusze sporządzili 180 „Niebieskich Kart” w związku z wystąpieniem zjawiska przemocy w rodzinie w następujących gminach:

Wykres 18

Liczba Niebieskich Kart sporządzonych przez Policję w 2019 r.

Źródło: dane Komendy Powiatowej Policji

Następnie z danych Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu wynika, iż pracownicy socjalni sporządzili łącznie 13 „Niebieskich Kart”, w tym na terenie gmin: Babiak - 2, Gmina Grzegorzew: 1, Miasto i Gmina Kłodawa - 1, Gmina Koło: 3, Miasto Koło - 1, Gmina Kościelec: 1, Miasto i Gmina Przedecz: 1.

Głównym aktem prawnym regulującym kwestie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasad postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz zasad postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218).

Wraz z wejściem w życie z dniem 1 sierpnia 2010 r. nowelizacji ww. ustawy pojawiły się nowe obowiązki i wytyczne dla tworzenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Działania te mają odbywać się głównie w ramach interdyscyplinarnej współpracy na rzecz przeciwdziałania przemocy.

Art. 6 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wskazuje, iż do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania temu zjawisku, zapewnienie osobom dotkniętym

przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, a także tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Ustawa o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nałożyła na gminy obowiązek podejmowania działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym. Ustawa usankcjonowała i wprowadziła zespoły interdyscyplinarne, jako standard w każdej gminie.

W skład zespołu interdyscyplinarnego obligatoryjnie wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, kuratorzy sądowi. Mogą być także powoływani prokuratorzy i przedstawiciele innych podmiotów, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań powyższych podmiotów, oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

1. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
2. podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
3. inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
4. rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
5. inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Główne cele i zadania zespołu interdyscyplinarnego:

- budowanie lokalnego systemu jakości opieki i wsparcia dla rodziny i dziecka zgodnie z zapisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- zsynchronizowanie i wypracowanie standardów współpracy przedstawicieli różnych grup zawodowych i społecznych pracujących i zajmujących się problematyką przemocy.

Zadania zespołu realizowane są przede wszystkim przez:

1. inicjowanie przedsięwzięć mających na celu zwiększenie skuteczności działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
2. współdziałanie z jednostkami organizacyjnymi oraz innymi podmiotami przy opracowywaniu i wdrażaniu procedur i standardów związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,

3. wdrażanie rozwiązań systemowych w zakresie przeciwdziałania przemocy - do realizacji przez jednostki, instytucje zajmujące się problemem przemocy domowej,
4. monitoring, superwizję i ewaluację procesów wdrażania przez jednostki, instytucje zajmujące się problemem przemocy domowej procedur wypracowanych przez Zespół,
5. edukację społeczności lokalnej w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
6. realizowanie działań promocyjno – informacyjnych wśród mieszkańców na temat problemu przemocy, tworzenie lokalnych zintegrowanych programów i kampanii profilaktycznych,
7. poprawę skuteczności działań osób zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy oraz monitorowanie występowania przemocy w rodzinie, jej rozmiarów i skutków społecznych oraz efektywności podejmowanych działań,
8. inicjowanie badań, diagnoz środowiskowych, opracowanie ekspertyz, zbieranie i analiza danych, które dotyczą prac Zespołu i stanowiącym dla niego źródło informacji,
9. pomoc osobom, rodzinom, grupom, środowiskom dysfunkcyjnym.

Zadania powiatu określono w art. 6 ust. 3 i 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

1. opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
2. opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
3. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
4. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat zalicza się w szczególności tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie oraz opracowywanie i realizację programów oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Zadania te finansowane są z budżetu państwa.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole w 2019 r. kontynuowało podjęte wcześniej działania dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie zgodnie z Powiatowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 - 2021 poprzez udzielanie mieszkańcom powiatu poradnictwa

m.in. psychologicznego i socjalnego. Natomiast poradnictwo prawne realizowane jest w Punkcie Nieodpłatnej Pomocy Prawnej w budynku Starostwa Powiatowego w Kole i tam też osoby zostają kierowane. Osoby zgłaszające się do PCPR z prośbą o pomoc informowane są o przysługujących im prawach oraz ciążących na nich obowiązkach.

Na terenie powiatu kolskiego przemoc najczęściej występuje w rodzinach najuboższych, posiadających niski stopień wykształcenia i małą świadomość społeczną. Czynnikiem najczęściej powiązanim ze stosowaniem przemocy w rodzinie jest nadużywanie alkoholu przez sprawców przemocy.

Działania, które leżą w kompetencjach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kole, na rzecz ochrony ofiar przemocy obejmują w szczególności zapewnienie bezpieczeństwa i opieki dzieciom, poprzez umieszczenie ich w rodzinnej lub instytucjonalnej formie pieczy zastępczej.

W roku 2019 do pieczy zastępczej trafiło **18** dzieci, w tym 13 dzieci do rodzinnej formy pieczy i 5 dzieci do pieczy instytucjonalnej. 7 dzieci zostało odebranych w trybie interwencji na podstawie art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (w tym 1 dziecko zostało umieszczone w placówce opiekuńczo - wychowawczej typu interwencyjnego w Pogotowiu Opiekuńczym w Koninie).

Zapisy ww. artykułu dają uprawnienia odpowiednim służbom do odebrania dziecka w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia bez decyzji sądu.

Powiatowe Centrum stara się zapewnić w każdym momencie, kiedy wystąpi taka konieczność, schronienie i opiekę dzieciom tego potrzebującym, realizację tego zadania umożliwia posiadanie trzech zawodowych rodzin zastępczych (w tym dwóch pełniących funkcję pogotowia rodzinnego).

Ponadto PCPR współpracowało z Lokalnym Punktem Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przesłaniem, który znajduje się w budynku Domu Pomocy Społecznej w Kole przy ul. Poniatowskiego 21. Osoby, które doświadczyły przemocy domowej zgłaszając się do Centrum z prośbą o pomoc były kierowane do ww. Punktu, gdzie otrzymywały bezpłatną pomoc:

- psychologiczną/terapeutyczną/psychiatryczną,
- prawną,
- mediację,
- organizowanie i finansowanie szkoleń i kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe oraz koszty egzaminu,

- pokrywanie kosztów żywności lub bonów żywnościowych,
- pokrywanie kosztów czasowego zakwaterowania lub udzielania schronienia dla poszkodowanych i ich rodzin,
- finansowanie przejazdów środkami komunikacji publicznej,
- finansowanie kosztów zorganizowanego wyjazdu uprawnionego małoletniego.

W 2019 r. z pomocy psychiatry przyjmującego w ww. Punkcie skorzystało 29 osób, natomiast 98 osób zostało objętych pomocą psychologiczną.

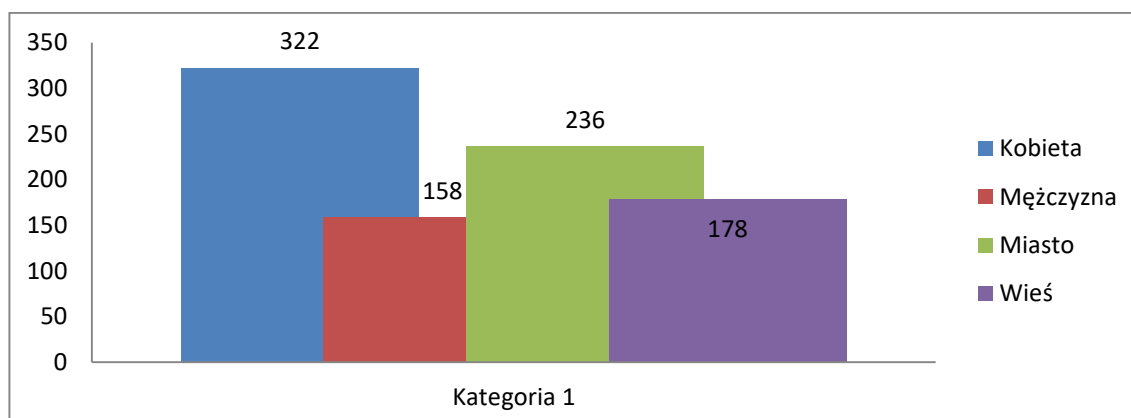
2.7 ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH (wyniki badania ankietowego)

Identyfikacja problemów społecznych jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Podstawowym narzędziem badawczym, za pomocą, którego identyfikowano problemy społeczne powiatu, była analiza zebranych dokumentów, pozyskanych danych statystycznych oraz anonimowa ankieta przeprowadzona wśród mieszkańców powiatu kolskiego w marcu 2021r. w celu zbadania opinii mieszkańców na temat występujących problemów społecznych. Ankieta została przeprowadzona w formie elektronicznej i dostępna na stronach internetowych: www.e-kolo.pl, www.okraglemiasto.pl, oraz facebook PCPR w Kole (o czym informowały artykuły na stronach internetowych). W rezultacie w badaniu uczestniczyło 498 mieszkańców.

Ankietowani stanowili próbę reprezentatywną mieszkańców powiatu kolskiego w przedziale wiekowym 18 – 65 i powyżej z podziałem na płeć i miejsce zamieszkania (miasto, wieś). Dzięki tak dobranej grupie respondentów, został uzyskany pogląd na aktualne problemy społeczne istniejące w Powiecie Kolskim, z jakimi borykają się mieszkańcy naszego powiatu.

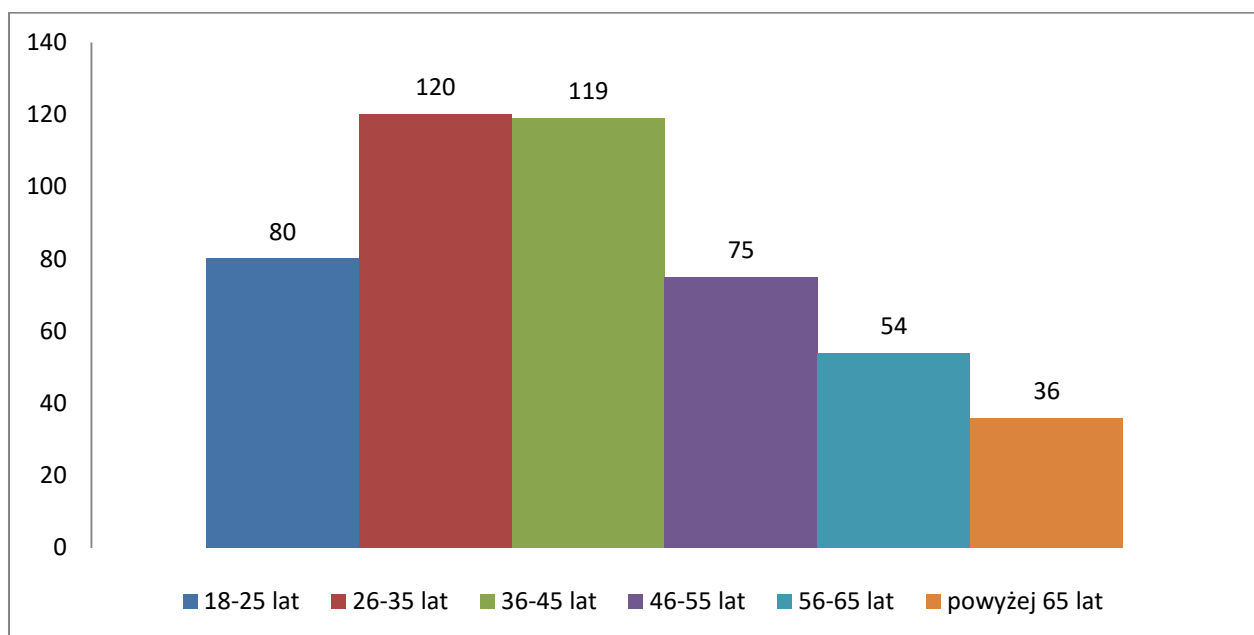
Wykres 19

Płeć i miejsce zamieszkania respondentów.

Wykres 20

Struktura wiekowa respondentów.

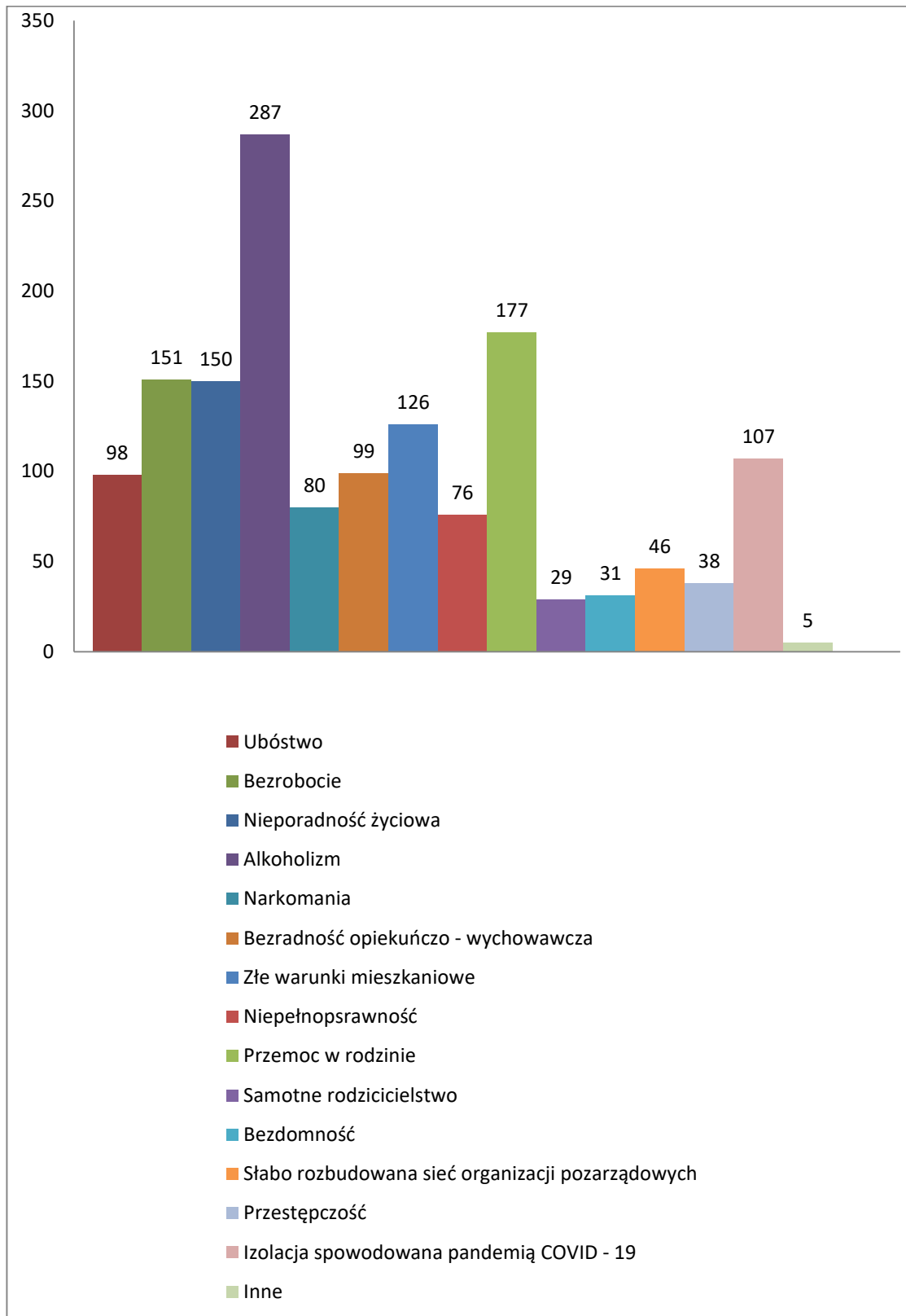
Kwestionariusz ankiety został podzielony na pytania dotyczące następujących kwestii:

1. Problemy społeczne dotyczące rodzin.
2. Problemy społeczne dotyczące osób niepełnosprawnych i starszych.
3. Problemy dotyczące przemocy w rodzinie.
4. Problemy dotyczące dzieci i młodzieży (piecza zastępcza).

Pierwsze pytania skierowane do respondentów ankiety dotyczyły kwestii problemów społecznych rodzin Powiatu Kolskiego. Struktura odpowiedzi została zaprezentowana na wykresach poniżej.

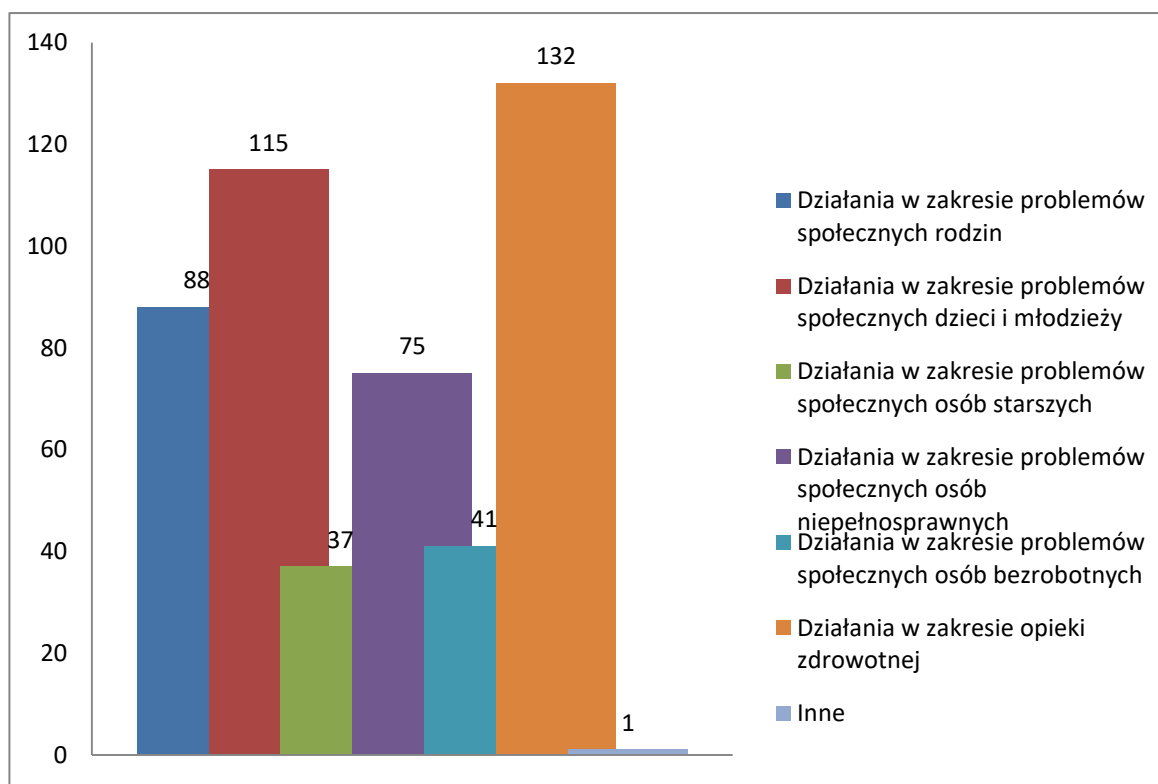
Wykres 21

Jakie problemy społeczne rodzin uważa Pan/Pani za najważniejsze

Wykres 22

Według Pani/Pana zdania, które z wymienionych problemów społecznych wymagają pilnego rozwiązania

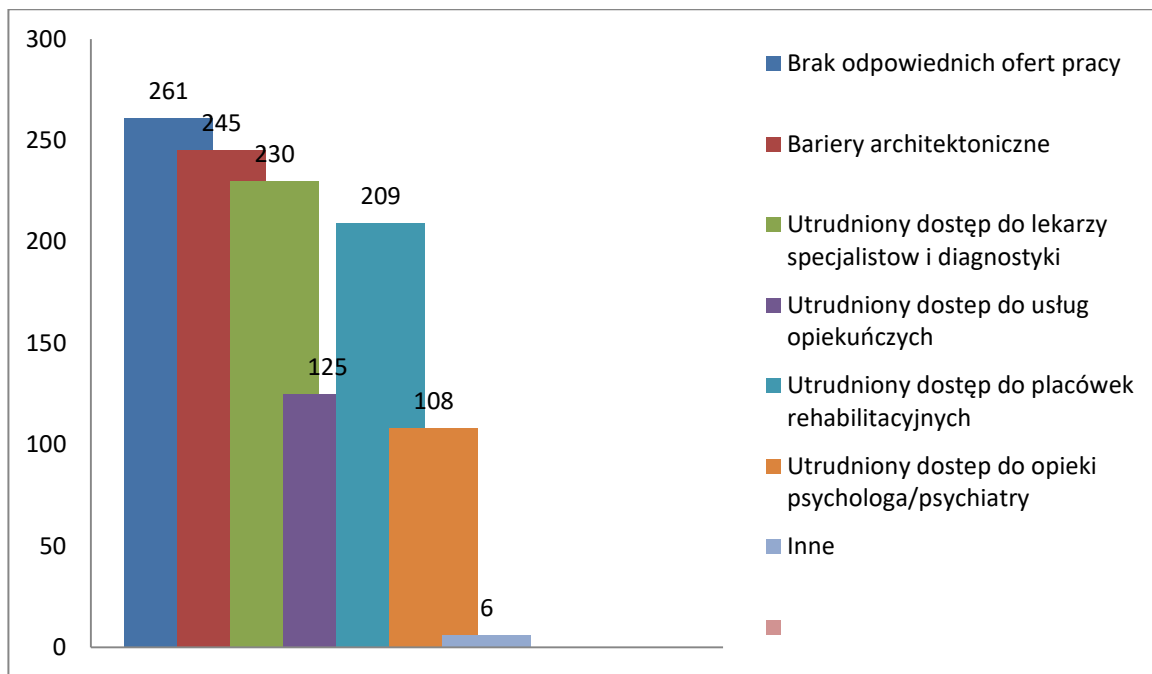
Jak wynika z analizy udzielonych odpowiedzi, do najważniejszych problemów społecznych w ocenie mieszkańców należy zaliczyć alkoholizm (59 %), następnie przemoc w rodzinie (36 %), bezrobocie i nieporadność życiowa (31 %) oraz złe warunki mieszkaniowe (26 %).

Wśród obszarów problemów społecznych wymagających pilnego rozwiązania respondenci wskazali na: działania w zakresie opieki zdrowotnej (27 %), następnie działania w zakresie problemów społecznych dzieci i młodzieży (24 %) oraz działania w zakresie problemów społecznych rodzin (18 %).

Dla grupy społecznej, jaką stanowią osoby niepełnosprawne zdefiniowano problemy społeczne oraz propozycje ich przezwyciężenia w następujących pytaniach ankietowych.

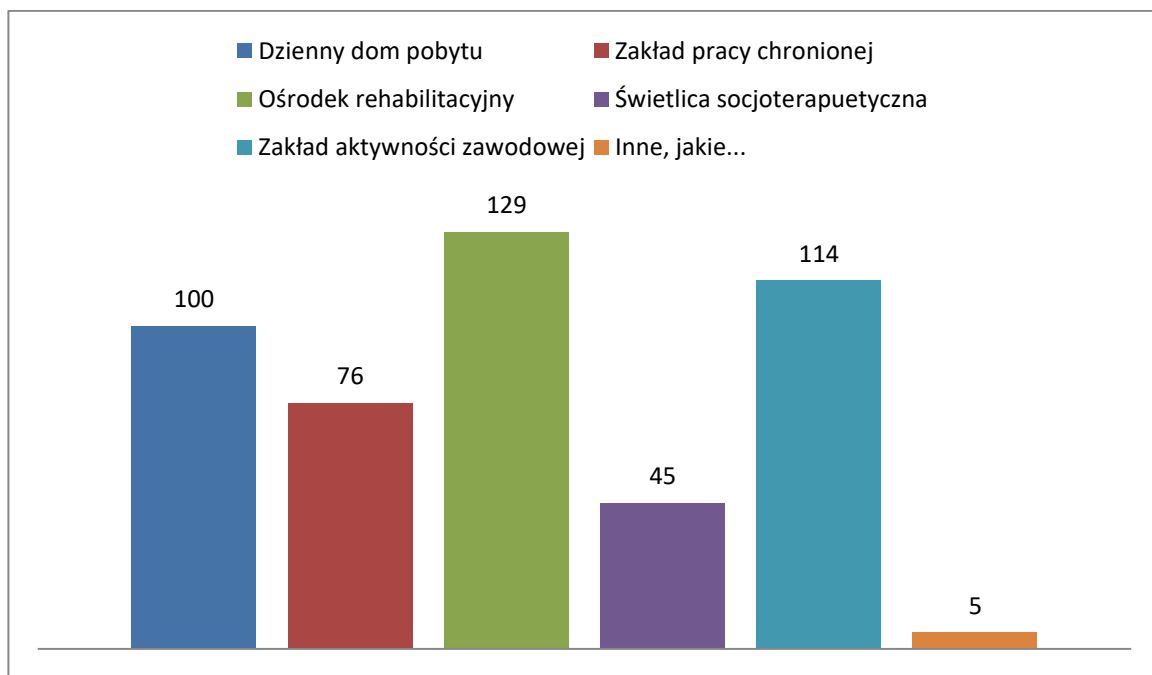
Wykres 23

Z jakimi problemami społecznymi według Pani/Pana najczęściej spotykają się osoby niepełnosprawne (wielokrotny wybór odpowiedzi).

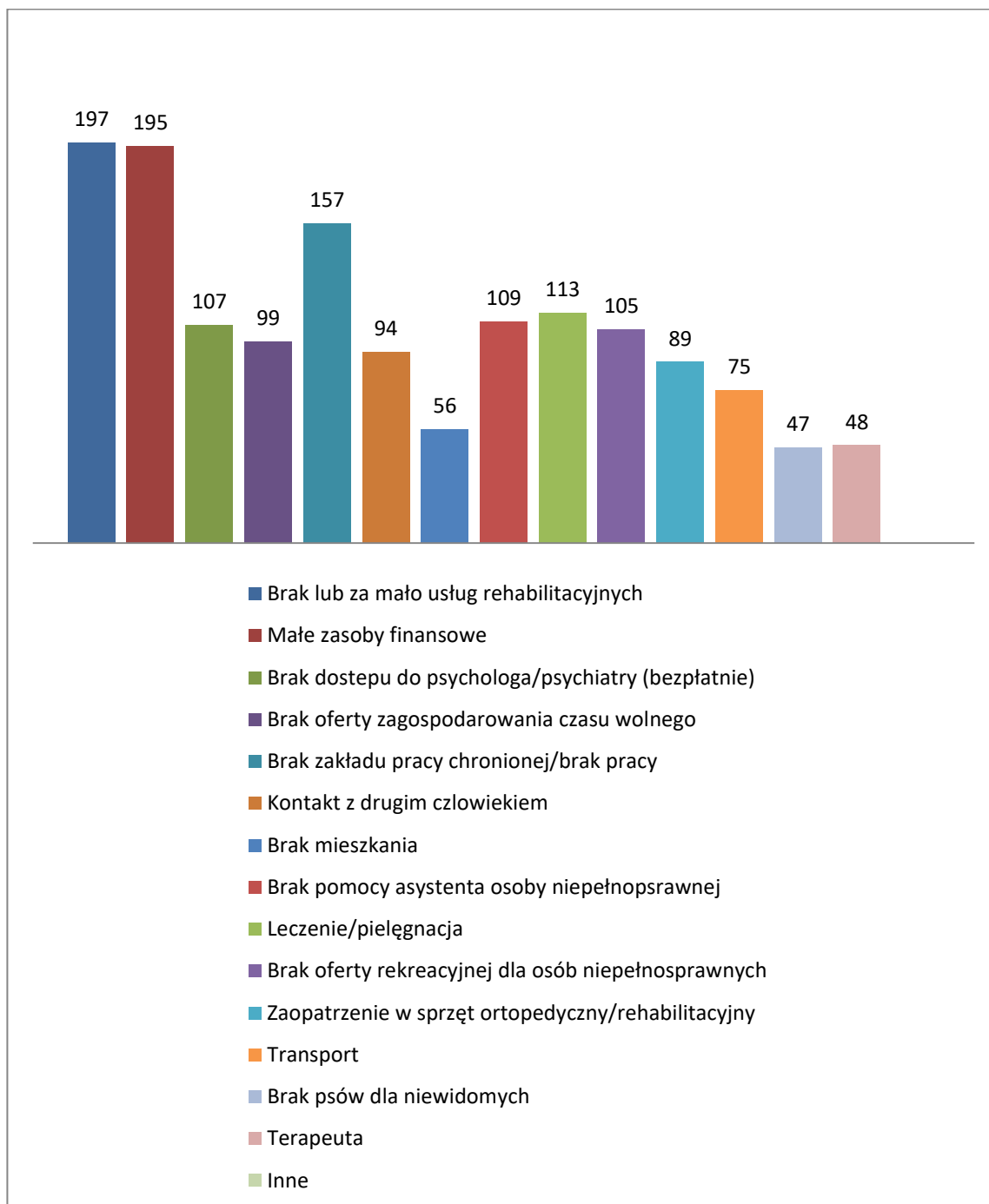
Wykres 24

Jakiego typu placówka pomocowa dla osób niepełnosprawnych jest potrzebna na terenie Powiatu Kolskiego.

Wykres 25

Jakie potrzeby osoby niepełnosprawnej uważa Pani/Pan, że nie są zaspokajane.

Największym problemem społecznym osób niepełnosprawnych według mieszkańców naszego Powiatu jest brak odpowiednich ofert pracy (54 %), bariery architektoniczne (51 %), utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów i diagnostyki (48 %) oraz utrudniony dostęp do usług rehabilitacyjnych (43 %). Ponadto respondenci wskazali, że nie są zaspokajane

następujące problemy osoby niepełnosprawnej – brak lub za mało usług rehabilitacyjnych (41 %), małe zasoby finansowe (40 %) brak zakładu pracy chronionej (33 %) kwestie związane z leczeniem i pielęgnacją oraz brakiem pomocy asystenta osoby niepełnosprawnej (23 %). Problemem jest również brak dostępu do psychologa/psychiatry w formie bezpłatnej (22 %) oraz brak oferty rekreacyjnej dla osoby niepełnosprawnej (22 %) oraz oferty zagospodarowania czasu wolnego (20 %).

Chcąc rozwiązać istniejące wśród osób niepełnosprawnych problemy społeczne respondenci wskazali, że na terenie Powiatu Kolskiego potrzebny jest ośrodek rehabilitacyjny (29 %) w celu zwiększenia dostępności do pomocy specjalistycznej oraz zapewnienia wczesnej diagnostyki i wsparcia. Ponadto respondenci wskazali potrzebę utworzenia zakładu aktywności zawodowej (24 %), oraz dziennego domu pobytu (21 %), gdzie osoby niepełnosprawne mogłyby nawiązać kontakt z osobami o podobnych problemach społecznych. Poza tym 1 % ankietowanych wskazał na potrzebę utworzenie dziennego domu pobytu dla chorych na alzheimera, świetlicy uczącej rodziców, jak wychowywać dzieci a nie zajmować je telefonem i komputerem i prywatna poradnia psychologiczno - pedagogiczna.

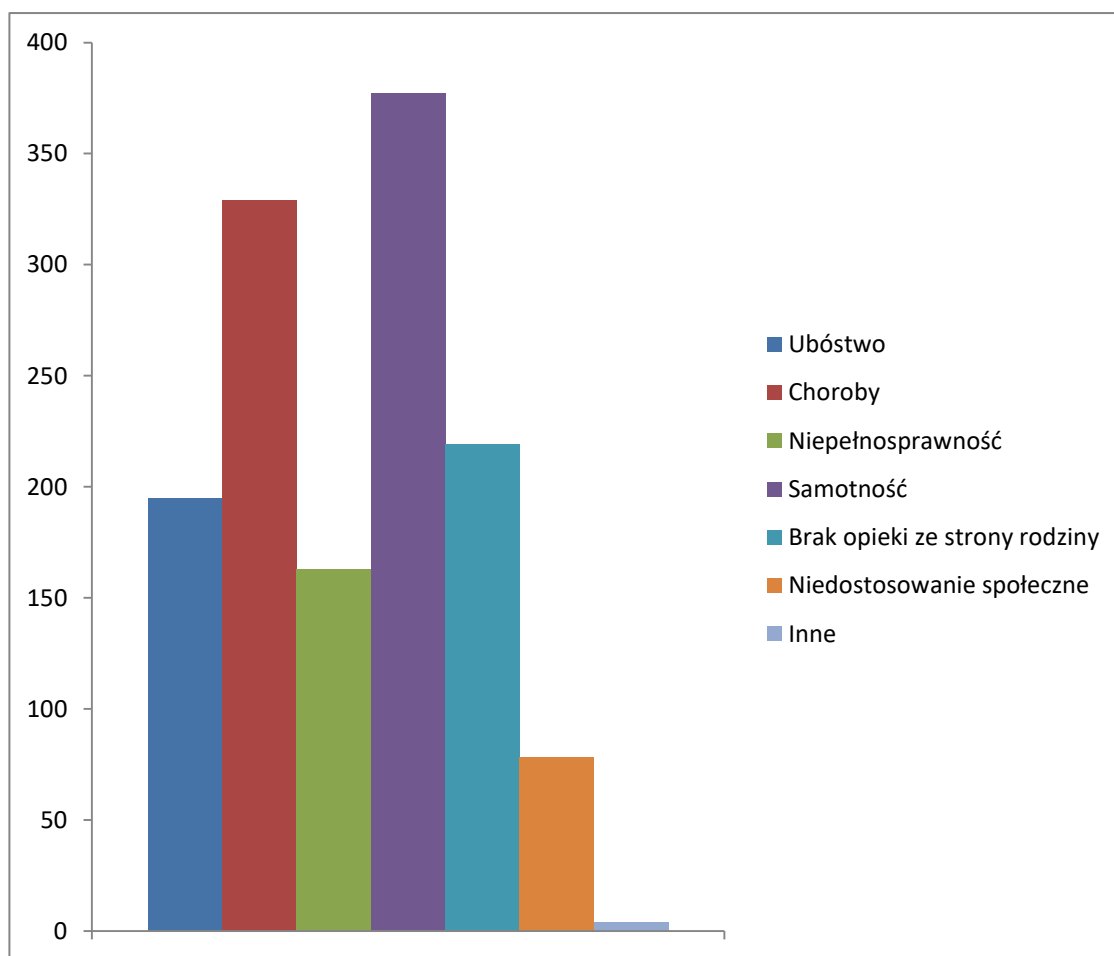
W obszarze problemów społecznych osób starszych, mieszkańcy Powiatu wskazali, jako najważniejszy problem i brak zaspokojenia potrzeb emocjonalnych osób starszych a mianowicie ich samotność (78%), kolejną trudnością są choroby (68%) oraz brak opieki ze strony rodziny (45%). Następnie wskazano problem ubóstwa (40%) oraz ograniczenia wynikające z niepełnosprawności osób starszych (34%).

Działaniami wspierającymi niwelowanie problemów społecznych osób starszych w naszym regionie zdaniem respondentów jest rozwijanie usług opiekuńczych w zaspokajaniu codziennych potrzeb (52 %), wsparcie socjalne osób starszych (44 %), objęcie opieką wolontarystyczną osób starszych (42 %) oraz uwrażliwienie społeczne na potrzeby osób starszych (35 %).

Dane dotyczące problemów społecznych osób starszych zostały ujęte w sposób graficzny na wykresach poniżej.

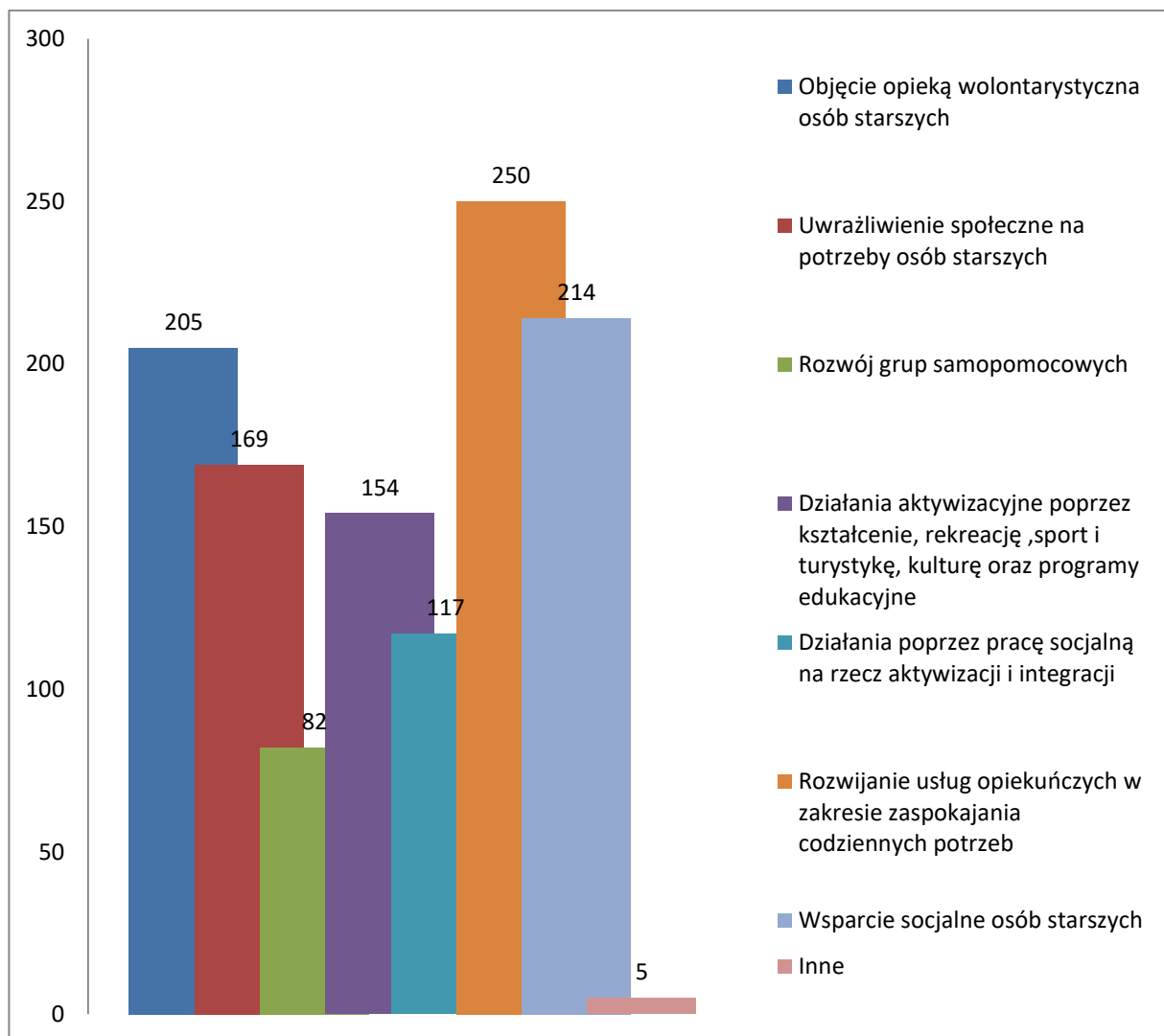
Wykres 26

Z jakimi problemami społecznymi wg Pani/Pana borykają się osoby starsze?

Wykres 27

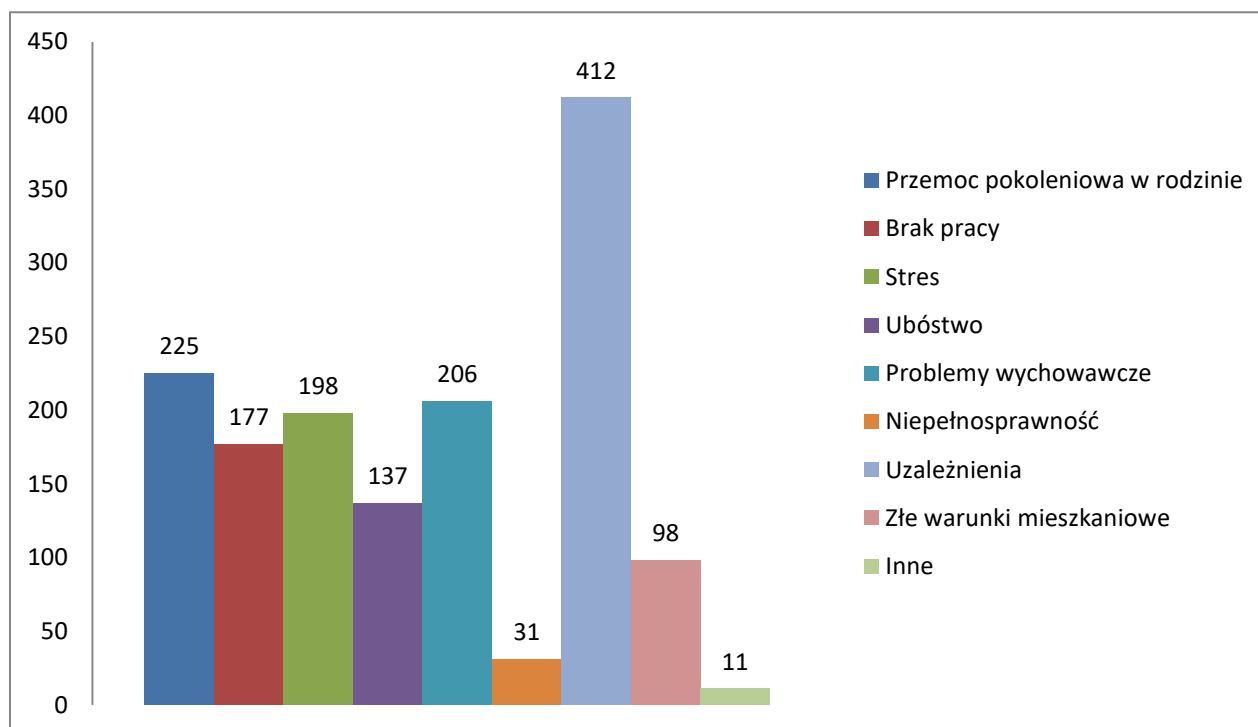
Jakie wg Pani/Pana działania umożliwiłyby osobom starszym pełniejszy udział w życiu społecznym na terenie Powiatu Kolskiego?

Kryzys rodziny przejawia się również w związku z występującą w rodzinie przemocą. Na pytanie, jakie wg Pani/Pana są przyczyny przemocy domowej? – 85 % respondentów wskazało na uzależnienia, następnie na przemoc pokoleniową występującą w rodzinie (46 %), problemy wychowawcze (42), stres (41) oraz brak pracy (36%).

Wykres 28

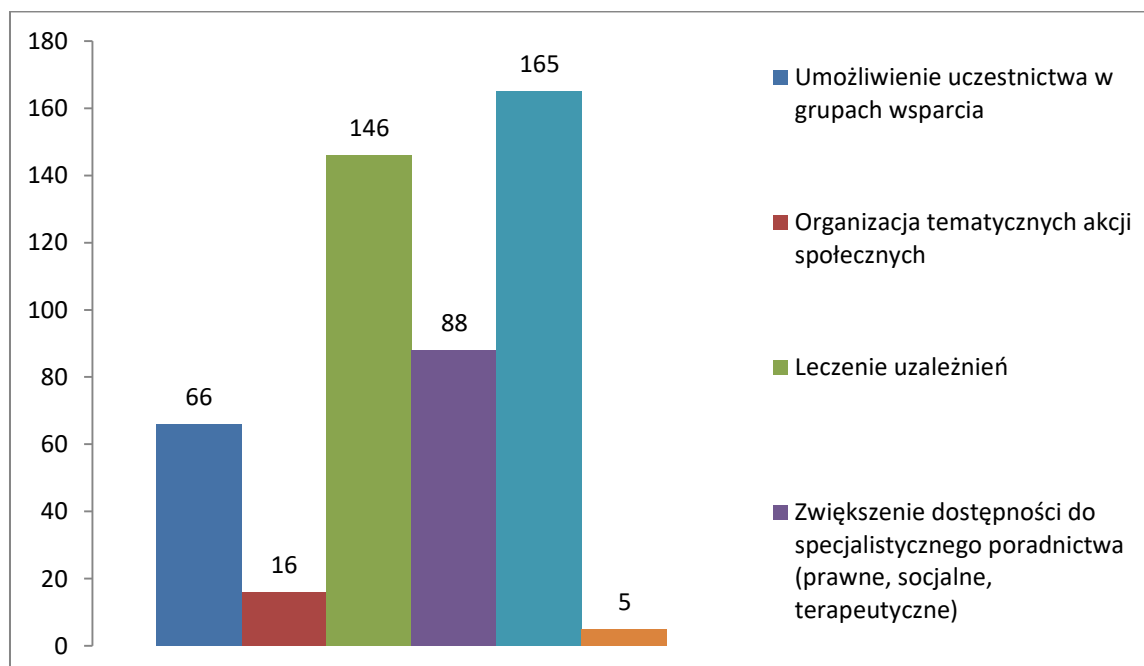
Jakie wg Pani/Pana są przyczyny przemocy domowej?

Wśród najskuteczniejszych działań wspierających osoby doznające przemocy w rodzinie respondenci wskazali, jak pokazuje poniższy wykres na: izolowanie ofiar od osób stosujących przemoc (34 %) oraz leczenie uzależnień (30%). Ponadto wskazano na zwiększenie dostępności do specjalistycznego poradnictwa (w tym prawnego, socjalnego, terapeutycznego) – (18 %) oraz umożliwienie ofierze uczestniczenie w grupach wsparcia przeznaczonych dla osób doznających przemocy (14 %).

Wykres 29

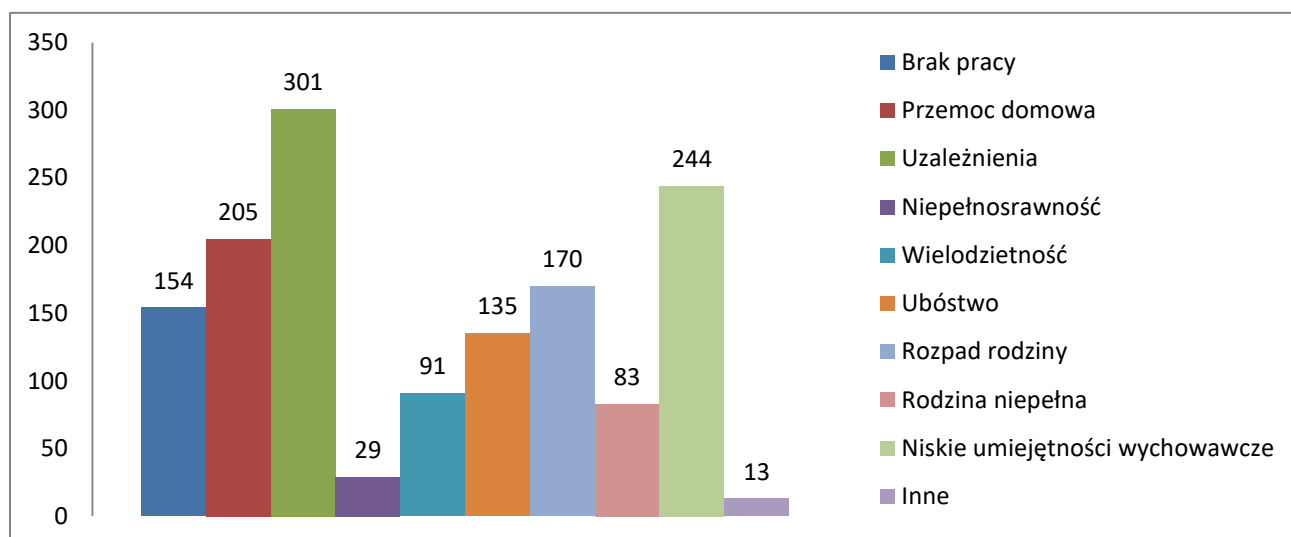
Jakie Pani/Pana zdaniem byłyby najskuteczniejsze działania wobec ofiar przemocy domowej.

Analizując problemy społeczne dotyczące dzieci i młodzieży w naszym Powiecie, najczęstszą przyczyną niepowodzeń rodziców w sprawach opiekuńczo – wychowawczych nad dziećmi jest uzależnienie od alkoholu (65 %), niskie umiejętności wychowawcze (52 %), przemoc domowa (44 %) i rozpad rodziny (36 %).

Wykres 30

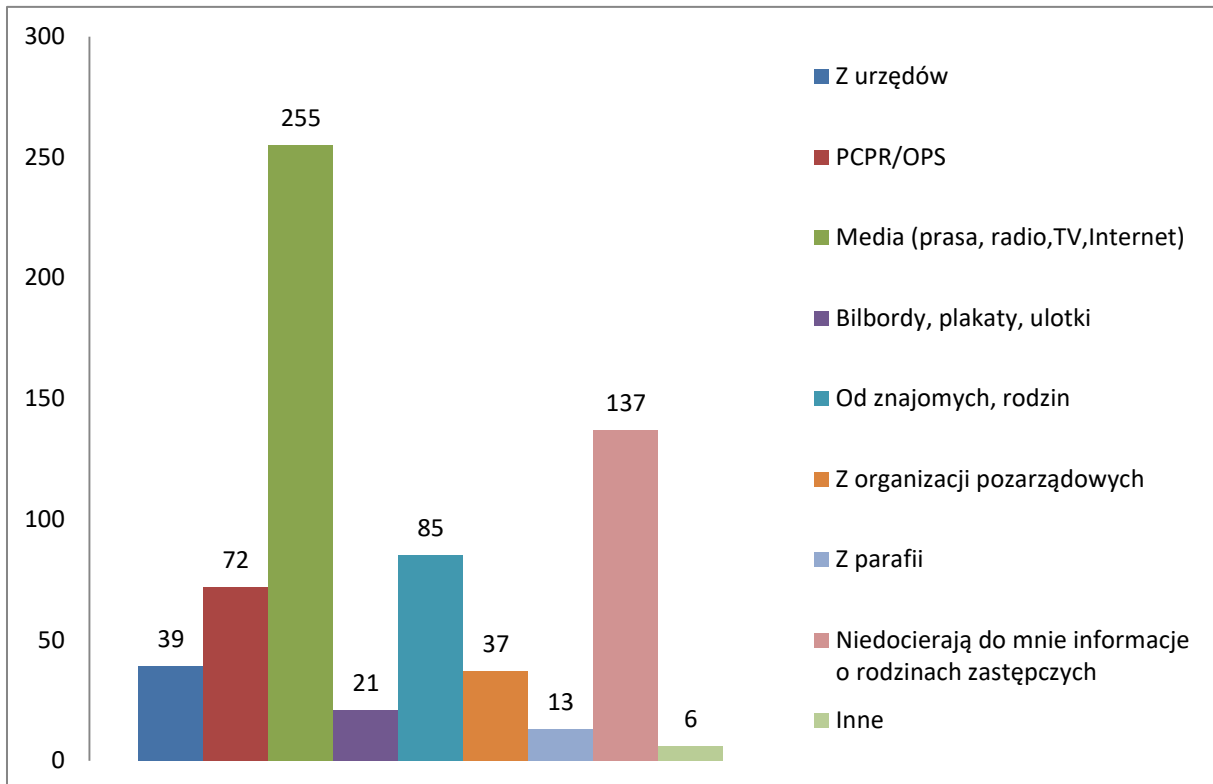
Jakie Pani/Pana zdaniem są przyczyny niepowodzeń rodziców w sprawach opiekuńczo - wychowawczych nad dziećmi?

Dziecku, któremu rodzina biologiczna nie jest w stanie zapewnić opieki i wychowania należy zorganizować opiekę zastępczą. Rodzina zastępcza jest szansą na wzrastanie dziecka w warunkach zbliżonych do naturalnych. W Powiecie Kolskim – PCPR zajmuje się organizacją pieczy zastępczej dla dzieci i młodzieży wywodzących się z rodzin, które nie są w stanie zapewnić im odpowiednich warunków życia. Na pytanie: Czy słyszała/ł Pani/Pan o rodzinnej formie opieki zastępczej nad dzieckiem? Proszę zaznaczyć skąd Pan/Pani czerpie informacje na temat rodzin zastępczych, respondenci odpowiedzieli jak na wykresie poniżej.

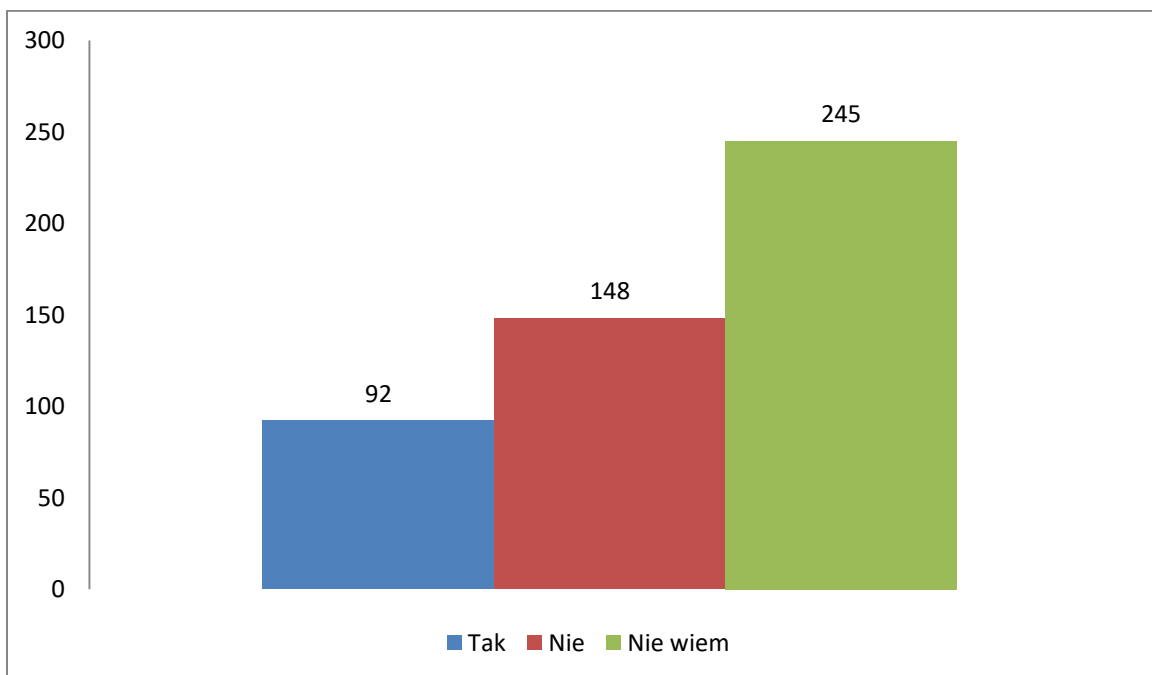
Wykres 31

Czy słyszała/i Pani/Pan o rodzinnej formie opieki zastępczej nad dzieckiem? Proszę zaznaczyć skąd Pan/Pani czerpie informacje na temat rodzin zastępczych?

Wykres 32

Czy w przyszłości zdecydowałby się Pan/Pani na założenie rodziny zastępczej?

Z powyższego wykresu wynika, że 50% badanych nie wie, czy zdecydowałoby się na założenie rodziny zastępczej, 31% nie zdecydowałoby się na pełnienie funkcji rodziny zastępczej, natomiast 19% badanych zadeklarowało chęć podjęcia się opieki zastępczej nad dzieckiem.

W związku z powyższym priorytetowym zadaniem Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej (PCPR) jest tworzenie nowych rodzin zastępczych, prowadzenie procedury kwalifikacyjnej oraz organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Istotne znaczenie w tym kierunku ma współpraca ze środowiskami lokalnymi tj.: ośrodkami pomocy społecznej, sądami, szkołami itp.

Reasumując mieszkańcy naszego Powiatu wiedzą, jakie instytucje działające na naszym terenie udzielają wsparcia mieszkańcom w zakresie rozwiązywania problemów społecznych. Najczęściej wskazywano następujące instytucje: MOPS, GOPS, PCPR, DPS, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, MOPiPR, Ośrodek Leczenia Uzależnień, Policja, Sąd.

2.8 ANALIZA SWOT

Do opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych zastosowano jedną z najpopularniejszych technik pozwalających określić priorytety rozwojowe, jaką jest analiza SWOT.

Analiza SWOT polega na identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badaniu szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją. Analizę tę można z powodzeniem zastosować do dowolnego przedsięwzięcia, ma ona na celu zbadanie i przeprowadzenie kompleksowej oceny zdolności do działania w konkretnym otoczeniu. Pozwala oszacować potencjał, jakim dysponujemy oraz odpowiedzieć na pytanie, w jakim stopniu nasze zasoby odpowiadają potrzebom i wymogom środowiska, w którym działamy.

Nazwa analizy SWOT pochodzi od pierwszych liter czynników klasyfikujących, a mianowicie:

1. S (Strengths) – mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obiektu,
2. W (Weaknesses) – słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obiektu,
3. O (Opportunities) – szanse: wszystko to, co stwarza dla analizowanego obiektu szansę korzystnej zmiany,
4. T (Threats) – zagrożenia: wszystko to, co stwarza dla analizowanego obiektu

niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Wnikliwe opracowanie analizy SWOT stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych.

W analizie SWOT odniesiono się wyłącznie do kwestii społecznych.

Mocne strony	Słabe strony
Zainteresowanie władz samorządowych rozwiązywaniem problemów społecznych	Niekorzystne prognozy demograficzne dla regionu, narastający proces starzenia się mieszkańców powiatu
Pozyskiwanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych (środki UE, dotacje MRPiPS, środki PFRON)	Występowanie niedostatku wśród społeczności, wzrost liczby beneficjentów pomocy społecznej
Współpraca samorządów z organizacjami pozarządowymi, działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych	Ograniczone środki finansowe na realizację działań pomocowych i profilaktycznych
Podjęcie działań interdyscyplinarnych na rzecz polityki społecznej i rozwiązywania problemów społecznych	Mała integracja działań różnych instytucji i organizacji w zakresie rozwiązywania problemów społecznych
Tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych	Oslabienie więzi społecznych i rodzinnych
Dobre kwalifikacje zawodowe osób zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych zajmujących się problemami społecznymi (profesjonalizm)	Słabo rozwinięta edukacja prorodzinna
Gotowość pracowników do podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez udział w kursach i szkoleniach	Brak podmiotów oferujących nowe miejsca pracy
Praca socjalna prowadzona przez miejskie oraz gminne ośrodki pomocy społecznej Istniejąca sieć instytucji w obszarze pomocy społecznej	Brak spójności i stabilności przepisów prawnych Wypalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej
Sieć szkół, dostęp do edukacji na różnym poziomie	Wzrost patologii społecznych, dziedziczenie statusu klienta pomocy społecznej, demoralizacja młodzieży
Różnorodność form wsparcia dla osób bezrobotnych proponowanych przez Powiatowy Urząd Pracy	Wzrost liczby rodzin niewydolnych wychowawczo
Funkcjonowanie domów pomocy społecznej, środowiskowych domów samopomocy oraz warsztatów terapii zajęciowej	Wysokie koszty zatrudnienia
Istniejące organizacje i stowarzyszenia pozarządowe	Niedostateczne zasoby lokali socjalnych i komunalnych
Funkcjonowanie rodzinnej pieczy zastępczej	Brak kandydatów na rodziny zastępcze
Funkcjonowanie Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Koninie	Niedostosowanie środków komunikacji oraz infrastruktury, związanej z transportem dla potrzeb osób niepełnosprawnych
Wzrost świadomości społecznej w zakresie identyfikacji potrzeb i możliwości ich	Ograniczanie przez gminy skierowań osób wymagających całodobowej opieki

zaspokojenia	do domów pomocy społecznej
Realizacja programów informacyjnych i profilaktycznych w obszarze problemów społecznych	Stosunkowo niskie środki finansowe przeznaczone na zadania pomocowe w zakresie przeciwdziałania przemocy
Udzielanie dofinansowań do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla osób niepełnosprawnych, likwidowanie barier architektonicznych	Słabe diagnozowanie problemów społecznych osób niepełnosprawnych w ich środowiskach lokalnych
Interdyscyplinarność działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym aktywne funkcjonowanie gminnych zespołów interdyscyplinarnych	Brak ośrodków całodobowych dla osób doświadczających przemocy
Dostęp do poradnictwa specjalistycznego	Słabo rozwinięta sieć poradnictwa specjalistycznego dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
Aktywność w zakresie profilaktyki i edukacji przeciw przemocy w placówkach oświatowych	Słabe diagnozowanie problemów społecznych osób niepełnosprawnych w ich środowiskach lokalnych
	Niewystarczająca oferta kompleksowej rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych
	Brak efektywnego systemu, zapewniającego zatrudnienie osób niepełnosprawnych
	Niska świadomość społeczna, związana z zatrudnieniem osób niepełnosprawnych
	Bierność, bezradność, również postawy roszczeniowe wśród osób niepełnosprawnych
	Niechęć pracodawców do zatrudniania osób niepełnosprawnych
	Słabo rozwinięty system wolontariatu
	Mała ilość programów z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia
	Niewystarczająca dostępność do Ośrodków Terapii Uzależnień
	Niedostateczna liczba ośrodków wsparcia dziennego dla dzieci, młodzieży, osób starszych i niepełnosprawnych
Szanse	Zagrożenia
Funkcjonowanie i działalność instytucji i organizacji lokalnych (samorządy, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe i inne)	Dziedziczenie nieprawidłowych wzorców rodzinnych i społecznych przez dzieci i młodzież
Planowanie strategiczne w obszarze rozwiązywania problemów społecznych i współpracy ze wszystkimi podmiotami działającymi w obszarze pomocy społecznej	Rozluźnienie więzi rodzinnych
Pozyskiwanie funduszy z zewnątrz	Stygmatyzacja rodzin wielodzietnych
Aktywna współpraca między powiatem	Zaniedbania opiekuńcze wobec osób starszych i niepełnosprawnych przez rodziny,

a gminami	potencjalny wzrost liczby pensjonariuszy DPS
Inwestycje w rozwój zasobów ludzkich	Zagrożenie izolacją i samotnością ludzi starszych
Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych	Problemy ze współfinansowaniem przez gminy pobytu osób starszych w domach pomocy społecznej
Akceptacja i zrozumienie potrzeb osób niepełnosprawnych	Wzrost demoralizacji i przestępczości wśród dzieci i młodzieży
Spadek bezrobocia, poprzez dalsze prowadzenie aktywnej walki z bezrobociem, w tym zatrudnienie osób niepełnosprawnych	Niestabilna sytuacja ekonomiczna rodzin, zagrożenie ubóstwem
Dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy	Nieadekwatna do potrzeb polityka prorodzinna
Wspieranie inicjatyw lokalnych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Niedostateczna wiedza o rynku pracy
Stworzenie procedur i standardów na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Niechęć osób bezrobotnych do zmiany kwalifikacji zawodowych.
Wzmoczona polityka państwa ukierunkowana na problemy niepełnosprawnych – środki z PFRON	Wzrastające bezrobocie, spowodowane sytuacją gospodarczą w kraju, zmniejszenie ilości miejsc pracy
Zwiększenie liczby instytucji i organizacji zajmujących się problematyką społeczną	Niewystarczające wsparcie dla potencjalnych inwestorów
Dobrze rozwinięta infrastruktura pomocy społecznej zwiększająca możliwości dostępności do usług	Częsta zmiana przepisów
Tworzenie programów osłonowych, profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze zapobiegania problemom społecznym	Słaba mobilność przestrzenna mieszkańców szczególnie gmin wiejskich
Aktywizacja społeczności lokalnej w sprawy społeczne, tworzenie grup samopomocowych	Starzenie się społeczeństwa i wydłużenie długości życia, co skutkuje zwiększeniem liczby osób starszych, potrzebujących pomocy instytucjonalnej
Programy rządowe, skierowane do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Niespójne i niestabilne przepisy prawa w obszarze polityki społecznej
Rozwój sektora ekonomii społecznej i wolontariatu	Brak perspektyw, odpływ ludzi młodych, wykształconych
Rozwój budownictwa socjalnego	Biurokracja
Zwiększenie dostępności społeczeństwa do Internetu	Ograniczone środki finansowe na realizację działań pomocowych
Tworzenie grup wsparcia dla dzieci, młodzieży i dorosłych	Wzrost liczby osób niepełnosprawnych
Systematyczne szkolenie kandydatów do pełnienia rodzinnej pieczy zastępczej poprzez organizowanie lokalnych akcji promujących rodzicielstwo zastępcze	Stereotypowe myślenie na temat osób niepełnosprawnych
Wzrost kompetencji funkcjonujących rodzin	Zjawisko wypalenia zawodowego wśród

zastępczych poprzez uczestnictwo w szkoleniach	kadry pomocy społecznej
Rozwój i wzmacnianie systemu rodzinnej pieczy zastępczej	Mała aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych
Poszerzenie oferty wsparcia dla osób opuszczających rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo – wychowawcze w integracji ze środowiskiem	Dostęp do opieki zdrowotnej
Pomoc w życiowym usamodzielnieniu osobom opuszczającym rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo – wychowawcze	Rozwój postaw roszczeniowych wobec instytucji pomocy społecznej
Dobre praktyki w rodzinnym spędzaniu czasu wolnego	Mało skuteczne działania interdyscyplinarne służb
Wsparcie metodyczne, konferencje oraz wymiana „dobrych praktyk” na poziomie Powiatu	Nasilenie zjawiska uzależnień
Podnoszenie kompetencji służb w zakresie realizacji zadań ustawowych	Potencjalny wzrost zjawiska przemocy
Kampanie społeczne na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	
Rozwój działań skierowanych do sprawców i osób doświadczających przemocy	
Zapewnienie schronienia dla osób doświadczających przemocy	
Poszerzenie oferty terapeutycznej dla osób uzależnionych i współuzależnionych	

2.9 ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych są instytucje znajdujące się na terenie powiatu lub obejmujące swym zasięgiem działania jej mieszkańców, które funkcjonują w obszarze polityki społecznej i rozwiązują dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne, m.in. organizacje pozarządowe.

Na terenie powiatu kolskiego funkcjonuje szereg jednostek o zasięgu ponadlokalnym prowadzonych przez samorządy oraz podmioty niepubliczne. Wśród nich należy wymienić Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole, ośrodki pomocy społecznej, domy pomocy społecznej, środowiskowe domy samopomocy, rodziny zastępcze, warsztaty terapii zajęciowej, organizacje pozarządowe.

Instytucje oferujące pomoc i wsparcie mieszkańcom powiatu, wraz z danymi kontaktowymi, przedstawiono poniżej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

ul. Poniatowskiego 21
62-600 Koło
tel. 63 27 24 004
adres e-mail: sekretariat@pcprkolo.pl

Powiatowy Urząd Pracy

ul. Sienkiewicza 27
62-600 Koło
tel. 63 27 22 625
adres e-mail: pokl@praca.gov.pl

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

ul. Powstańców Wlkp. 8
62-600 Koło
tel. 63 27 77 011
adres e-mail: mops@kolo.pl

Miejski Ośrodek Profilaktyki i Pomocy Rodzinie

ul. Dąbska 40
62-600 Koło
tel. 63 27 20 869
adres e-mail: mopipr@kolo.pl

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

ul. Toruńska 83
62-600 Koło
tel. 63 27 21 389
adres e-mail: gops@onet.pl

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

ul. Turecka 7/3
62-604 Kościelec
tel. 63 26 10 343
adres e-mail: gops_koscielec@wp.pl

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

ul. Główna 6
62-613 Osiek Mały
tel. 63 27 17 383
adres e-mail: gops-osiekmaly@o2.pl

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

ul. Wojska Polskiego 15
62-620 Babiak
tel. 63 22 23 425
adres e-mail: gops@babiak.org.pl

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Plac 1000-lecia Państwa Polskiego 6
62-640 Grzegorzew
tel. 63 27 18 304
adres e-mail: gops@grzegorzew.pl

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Olszówka 15
62-641 Olszówka
tel. 63 27 39 035
adres e-mail: gops@olszowka.org.pl, olszowka@opsy.pl

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

ul. Kardynała Wyszyńskiego 5/1
62-660 Dąbie
tel. 63 27 10 152
adres e-mail: mopsdabie@xl.wp.pl

Ośrodek Pomocy Społecznej

ul. Poznańska 1
62-650 Kłodawa
tel. 63 27 30 095
adres e-mail: opsklodawa@prosysko.pl

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

ul. Kościuszki 2
62-635 Przedecz
tel. 63 27 38 417
adres e-mail: opsprzedecz@prosysko.pl

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Chodów 18
62-652 Chodów
tel. 63 26 16 781
adres e-mail: sekretariat@chodow.pl

Dom Pomocy Społecznej

ul. Poniatowskiego 21
62-600 Koło
tel. 63 26 28 800
adres e-mail: sekretariat@dpskolo.pl

Dom Pomocy Społecznej

ul. Blizna 55
62-600 Koło
tel. 63 27 22 977
adres e-mail: dps-blizna@wp.pl

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. E. Plater 1

62-660 Dąbie

tel. 63 25 60 160, 27 10 117

adres e-mail: srodowiskowydomsamopomocydabie@op.pl

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Stary Rynek 15

62-600 Koło

tel. 63 26 28 189

adres e-mail: sds@kolo.pl

Środowiskowy Dom Samopomocy

Dębno Królewskie 53

62-620 Babiak

tel. 63 27 11 743

adres e-mail: sds@babiak.org.pl

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Dąbska 40

62-600 Koło

tel. 63 26 10 148

adres e-mail: wtz.sprawniinaczej@wp.pl, stw.sprawniinaczej@wp.pl

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Wojciechowskiego 21a

62-600 Koło

tel. 63 26 16 456

adres e-mail: wtz.psouu@poczta.inernetdsl.pl

**Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną
- Koło w Kole**

ul. Wojciechowskiego 21a

62-600 Koło

tel. 63 27 20 992

adres e-mail: zk.kolo@psouu.org.pl

Kolskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Sprawni Inaczej”

ul. Dąbska 40

62-600 Koło

tel. 63 26 10 148

adres e-mail: stw.sprawniinaczej@wp.pl

Polski Związek Niewidomych, Koło w Kole

ul. Kolejowa 48

62-600 Koło

tel. 519 514 198

Oddział Rejonowy Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów
ul. Sienkiewicza 21/23
62-600 Koło
tel. 63 2720225

Warsztaty Terapii Zajęciowej
Stowarzyszenie Sprawni Inaczej w Kłodawie
ul. Dąbska 29
62-650 Kłodawa
tel. 693 435 336
adres e-mail: sprawnibiuro@wp.pl

3. KIERUNKI ROZWOJU POWIATU

W części programowej zawarte są programy szczegółowe polityki i pomocy społecznej, przeznaczone do realizacji na terenie powiatu na najbliższe lata. Zostały one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

3.1 MISJA

Misja wyraża wartości, jakie należałoby w wyniku jej wdrażania osiągnąć w perspektywie kolejnych lat i jakie są jego priorytety w działaniach na rzecz zaspokojenia potrzeb społecznych mieszkańców. Cele tworzące misję Strategii obejmują spójne wartości, jakie można osiągnąć lub wzmocnić za pomocą działań strategicznych wspomagających rozwój społeczny.

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Kolskim na lata 2021-2025 jest wspieranie rodziny oraz dążenie do rozwoju społeczności lokalnej poprzez aktywizację grup i rodzin szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją. Aktywizacja oparta jest na współpracy jednostek organizacyjnych powiatu, samorządów gminnych i organizacji pozarządowych.

3.2 WIZJA

Naczelnym zadaniem Strategii jest formułowanie wizji, której urzeczywistnienie stanowi o realizacji misji.

Wizja jest to pożądaný, docelowy obraz przyszłości, który powiat chce osiągnąć na koniec założonego horyzontu czasowego, wspólnie ze społecznością lokalną i partnerami społeczno- gospodarczymi.

Wizje przyszłości pomocy społecznej w Powiecie Kolskim określono na podstawie analizy sytuacji społecznej w regionie. Określone w strategii cele winny być osiągnięte do 2025 r. Jest to jednak uwarunkowane przestrzeganiem przez samorządy lokalne, służby socjalne i partnerów społecznych, przyjętych form i zasad działania, a przede wszystkim zawiązywaniem partnerstw lokalnych na rzecz rozwiązywania istotnych problemów społecznych. Wzmocni się pomoc ukierunkowana na:

1. Wsparcie rodzin oraz zapewnienie opieki dzieciom i młodzieży poprzez:

- Wzmocnienie profilaktyki na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodziny,
- Promocję i rozwój pieczy zastępczej,
- Pomoc usamodzielniającym się wychowankom rodzin zastępczych i placówek,
- Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

2. Wspieranie działań na rzecz poprawy warunków rozwoju społecznego dla osób starszych i rozwój integracji międzypokoleniowej poprzez:

- Wspieranie działań na rzecz poprawy warunków rozwoju społecznego dla osób starszych i rozwój integracji międzypokoleniowej,
- Rozwój systemu wsparcia i aktywizacji społeczno – zawodowej osób niepełnosprawnych,
- Przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia i ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego poprzez:
 - Wzrost aktywności zawodowej osób bezrobotnych,
 - Promocję przedsiębiorczości,
 - Współpraca z samorządami lokalnymi na rzecz aktywizacji zawodowej.

3. Rozwój profilaktyki zdrowotnej i podniesienie poziomu bezpieczeństwa w powiecie poprzez:

- Zwiększenie skuteczności profilaktyki zdrowotnej mieszkańców powiatu,
- Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działania	Realizatorzy	Źródła finansowania	Wskaźniki oceny efektywności	Termin realizacji
<p>1.</p> <p>Wsparcie rodzin oraz zapewnienie opieki dzieciom i młodzieży</p>	<p>1.1.</p> <p>Wzmocnienie profilaktyki na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodziny</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Świadczenie pomocy społecznej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, materialnej, - Praca socjalna z rodzinami mającymi problemy opiekuńczo – wychowawcze mająca na celu zapobieganie umieszczenia dzieci poza rodziną naturalną, - Wzmocnienie sieci specjalistycznego wsparcia rodzin, - Wypracowanie standardów pracy z rodziną, w szczególności zagrożoną wykluczeniem społecznym, - Kampanie informacyjne mające na celu 	<p>PCPR OPS-y Komenda Powiatowa Policji Starosta Organizacje pozarządowe</p>	<p>Środki własne gmin i powiatu, środki zewnętrzne w tym środki UE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba rodzin objętych wsparciem, - Liczba udzielonych świadczeń, - Liczba realizowanych programów 	<p>2021-2025</p>

		<p>wzmocnienie prawidłowego funkcjonowania rodziny – upowszechnianie prawidłowego wzorca rodziny, -realizacja projektów na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i/lub zawodowemu</p>				
	<p>1.2. Promocja i rozwój pieczy zastępczej</p>	<p>- tworzenie warunków do rozwoju pieczy zastępczej, w tym promocja idei rodzinnej pieczy zastępczej, - Pozyskiwanie i szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, - zapewnienie pomocy i wsparcia dla funkcjonujących rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych (m. in. Grupy wsparcia, rodziny pomocowe), - wzmocnienie sieci</p>	<p>PCPR OPS-y Komenda Powiatowa Policji Organizacje pozarządowe</p>	<p>Środki własne gmin i powiatu, środki zewnętrzne w tym środki UE</p>	<p>- liczba utworzonych rodzin zastępczych, - liczba szkoleń dla rodzin zastępczych, - liczba osób, które ukończyły szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze, - liczba spotkań w ramach grup wsparcia, - liczba realizowanych programów/przedsięwzięć, - liczba rodzin objętych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej,</p>	<p>2021-2025</p>

		<p>specjalistycznego wsparcia dla rodzin zastępczych, Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej, - wypracowanie standardów pracy i pomocy rodzinom dotkniętym przemocą, - realizacja projektów na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i/lub zawodowemu</p>			- liczba przyznanych świadczeń	
--	--	--	--	--	--------------------------------	--

	<p>1.3.</p> <p>Pomoc usamodzielniającym się wychowankom rodzin zastępczych i placówek</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Specjalistyczne poradnictwo, - pomoc w uzyskaniu zatrudnienia oraz w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, - pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki, - pomoc pieniężna na usamodzielnienie i zagospodarowanie w formie rzeczowej, - tworzenie mieszkań chronionych i wsparcie dla usamodzielnianej młodzieży, 	<p>PCPR OPS-y PUP Organizacje pozarządowe Podmioty gospodarcze</p>	<p>Środki własne gmin i powiatu, środki zewnętrzne w tym środki UE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba przyznanych świadczeń, - liczba usamodzielniających się wychowanków, - liczba mieszkań chronionych, -liczba osób korzystających z poradnictwa 	<p>2021-2025</p>
	<p>1.4.</p> <p>Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - promowanie prawidłowych metod wychowawczych w rodzinach zagrożonych przemocą, - wzmocnienie sieci specjalistycznego wsparcia dla rodzin uwikłanych w przemoc domową, - realizacja projektów na rzecz 	<p>PCPR OPS-y Szkoły Organizacje pozarządowe</p>	<p>Środki własne gmin i powiatu, środki zewnętrzne w tym środki UE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób korzystających ze specjalistycznego poradnictwa - liczba realizowanych programów 	<p>2021-2025</p>

		przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i/lub zawodowemu				
2. Pomoc i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych i niepełnosprawnych	2.1. Wspieranie działań na rzecz poprawy warunków rozwoju społecznego dla osób starszych i rozwój integracji międzypokoleniowej	- tworzenie infrastruktury placówek wsparcia dla osób starszych, - rozwój poradnictwa specjalistycznego dla osób starszych ze szczególnym uwzględnieniem osób samotnych, - promowanie i wspieranie wolontariatu, jako formy integracji społecznej dla osób starszych, - działania mające na celu zapobieganie zjawisku przemocy wobec osób starszych, - promowanie modelu integracji międzypokoleniowej, - rozwijanie inicjatyw lokalnych wspierających aktywność osób	PCPR OPS-y Komenda Powiatowa Policji Szkoły Starosta Organizacje pozarządowe	Środki własne gmin i powiatu, środki zewnętrzne w tym środki UE	- liczba osób objętych wsparciem, - liczba udzielonych świadczeń, Liczba realizowanych programów	2021- 2025

		starszych, - realizacja projektów na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i/lub zawodowemu				
	2.2. Rozwój systemu wsparcia i aktywizacji społeczno- zawodowej osób niepełnosprawnych	- rozwijanie form rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, - rozwijanie form rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych, - zwiększenie dostępu do wczesnej interwencji i rehabilitacji osób niepełnosprawnych, - upowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych oraz dostępnych formach pomocy, - wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób	PCPR OPS-y PUP Szkoły Starosta Organizacje pozarządowe	Środki własne gmin i powiatu, środki zewnętrzne w tym środki UE	- liczba osób objętych wsparciem, - liczba udzielonych świadczeń, - liczba realizowanych programów	2021- 2025

		<p>niepełnosprawnych, - dofinansowanie ze środków PFRON rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, - likwidacja barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej, - realizacja projektów na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i/lub zawodowemu</p>				
<p>3. Przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia i ograniczenie zjawiska</p>	<p>3.1 Wzrost aktywności zawodowej osób bezrobotnych</p>	<p>- opracowanie i realizacja programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy, - pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe oraz pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy, - wdrażanie</p>	PUP	<p>Środki własne gmin i powiatu, środki zewnętrzne w tym środki UE</p>	<p>- liczba udzielonych świadczeń, - liczba osób, którym zostało przyznane dofinansowanie, - liczba osób biorąca udział w programach i projektach</p>	2021-2025

		<p>innowacyjnych instrumentów i usług rynku pracy,</p> <p>- realizacja projektów na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i/lub zawodowemu</p>				
	<p>3.2.</p> <p>Promocja przedsiębiorczości</p>	<p>- promowanie idei przedsiębiorczości wśród osób bezrobotnych poprzez udzielenie wsparcia finansowego na rozpoczęcie działalności gospodarczej,</p> <p>- wyposażanie osób zainteresowanych w wiedzę i umiejętności niezbędne do prowadzenia własnej działalności gospodarczej,</p> <p>- wsparcie finansowe dla przedsiębiorców w związku z tworzeniem miejsc pracy dla osób</p>	<p>PUP Gminy Powiat</p>	<p>Środki własne gmin i powiatu, środki zewnętrzne w tym środki UE</p>	<p>- liczba osób korzystających z dofinansowania,</p> <p>- liczba szkoleń</p>	<p>2021-2025</p>

		bezrobotnych i poszukujących pracy				
4. Rozwój profilaktyki zdrowotnej i podniesienie poziomu bezpieczeństwa w powiecie	4.1. Zwiększenie skuteczności profilaktyki zdrowotnej mieszkańców powiatu	- realizacja i wspieranie programów edukacyjno – profilaktycznych, - promocja działań w ramach światowych i ogólnopolskich akcji prozdrowotnych, - propagowanie zdrowego stylu życia, - wymiana informacji w zakresie ochrony i promocji zdrowia, - promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym	OPS-y PCPR Szkoły Starosta Gminne i powiatowe podmioty lecznicze Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe	Środki własne gmin i powiatu, środki zewnętrzne w tym środki UE	- liczba realizowanych programów, - liczba materiałów promocyjnych, - liczba rozpowszechnionych informacji	2021-2025
	4.2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców	- promowanie pozytywnych postaw obywatelskich w zakresie bezpieczeństwa, - realizacja programów i akcji profilaktycznych, - zwiększenie	KPP OPS-y PCPR Placówki oświatowe Starosta Organizacje pozarządowe			2021-2025

		świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie, - inicjowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym				
--	--	---	--	--	--	--

3.3. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegać będą na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków tych działań w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych kwestii społecznych. Podstawowym celem wyżej wymienionych działań będzie dostarczenie praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

Wdrażanie Strategii monitorowane będzie na bieżąco przez realizatorów merytorycznych poszczególnych zadań, natomiast ocena stopnia realizacji i osiągniętych efektów dokonywana będzie corocznie w sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kole.

4. ZAKOŃCZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kolskiego na lata 2021 - 2025 obejmuje najważniejsze obszary polityki społecznej, a cele i działania w niej wskazane realizowane będą o zasadę partnerstwa, współdziałania i podmiotowości. Jej realizacja przyczyni się do poprawy poziomu i jakości życia mieszkańców. Strategia powstała w szczególności z myślą o osobach zagrożonych wykluczeniem społecznym, niepełnosprawnych, dzieciach i młodzieży, których rodzice zostali częściowo lub całkowicie pozbawieni władzy rodzicielskiej, osobach bezrobotnych oraz osobach i rodzinach uwikłanych w przemoc domową. Podejmowane działania pomogą wyeliminować ograniczenia związane z funkcjonowaniem tych osób w społeczeństwie. Strategia ma na celu podjęcie przedsięwzięć umożliwiających budowanie spójnego lokalnego systemu pomocy mieszkańcom Powiatu Kolskiego.

Strategia zakłada badania długofalowe polegające na inwestycji w kapitał ludzki, poprawę sytuacji społeczno - bytowej rodzin, działania na rzecz zatrudnienia i samozatrudnienia, promowania przedsiębiorczości. Ma ona pobudzać do aktywności organizacje, instytucje działające w obszarze pomocy społecznej oraz rozwoju gospodarczego i społecznego powiatu.

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1

Powiat kolski – położenie geograficzne str. 15

Rysunek 2

Mapa powiatu kolskiego z wyszczególnieniem gmin str. 16

SPIS TABEL

Tabela 1

Liczba mieszkańców Powiatu Kolskiego z uwzględnieniem podziału na gminy (stan na dzień 31.12.2019 r.) str. 16

Tabela 2

Struktura wiekowa mieszkańców poszczególnych gmin Powiatu Kolskiego (stan na dzień 31.12.2019 r.) str. 19

Tabela 3

Powody przyznania pomocy z uwzględnieniem liczby osób w rodzinach - miasto Koło str. 27

Tabela 4

Powody przyznania pomocy z uwzględnieniem liczby osób w rodzinach - gm. Babiak str. 28

Tabela 5

Powody przyznania pomocy z uwzględnieniem liczby osób w rodzinach - gm. Chodów str. 29

Tabela 6

Powody przyznania pomocy z uwzględnieniem liczby osób w rodzinach - gm. Dąbie..... str. 29

Tabela 7

Powody przyznania pomocy z uwzględnieniem liczby osób w rodzinach - gm. Grzegorzew str. 30

Tabela 8

Powody przyznania pomocy z uwzględnieniem liczby osób w rodzinach - gm. Kłodawa..... str. 31

Tabela 9

Powody przyznania pomocy z uwzględnieniem liczby osób w rodzinach - gm. Koło..... str. 32

Tabela 10

Powody przyznania pomocy z uwzględnieniem liczby osób w rodzinach - gm. Kościelec str. 33

Tabela 11

Powody przyznania pomocy z uwzględnieniem liczby osób w rodzinach - gm. Olszówka. str. 34

<u>Tabela 12</u>	
Powody przyznania pomocy z uwzględnieniem liczby osób w rodzinach - gm. Osiek Mały.....	str. 34
<u>Tabela 13</u>	
Powody przyznania pomocy z uwzględnieniem liczby osób w rodzinach - gm. Przedecz.....	str. 35
<u>Tabela 14</u>	
Powody przyznawania mieszkańcom powiatu kolskiego świadczeń z pomocy społecznej - dane za 2019 r.	str. 36
<u>Tabela 15</u>	
Podział rodzin zastępczych według form rodzinnej pieczy zastępczej stan na 31.12.2019r. -	str. 45
<u>Tabela 16</u>	
Dane dotyczące wieku dzieci przebywających w rodzinnej pieczy	str. 46
<u>Tabela 17</u>	
Środki pieniężne dla rodzin zastępczych z terenu Powiatu Kolskiego w latach 2015 - 2019.....	str. 48
<u>Tabela 18</u>	
Wysokość poniesionych wydatków na wypłatę dodatku wychowawczego dla rodzin zastępczych w latach 2016 -	str. 51
<u>Tabela 19</u>	
Środki pieniężne dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo - wychowawczych z terenu Powiatu Kolskiego w latach 2015 - 2019.....	str.53
<u>Tabela 20</u>	
Ilość złożonych wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności i wydanych orzeczeń dla mieszkańców Powiatu Kolskiego w latach 2016 - 2019.....	str.55
<u>Tabela 21</u>	
Liczba mieszkańców Powiatu Kolskiego korzystających z pomocy w ramach rehabilitacji społecznej w latach 2016 - 2019.....	str.56
<u>Tabela 22</u>	
Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Kolskiego w latach 2016 - 2019.....	str.57
<u>Tabela 23</u>	
Liczba bezrobotnych mieszkańców Powiatu Kolskiego według podziału na gminy.....	str.70

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1

Struktura wiekowa mieszkańców powiatu – stan na dzień 31.12.2019 r. str. 18

Wykres 2

Poziom wykształcenia ludność powiatu kolskiego w wieku 13 i więcej lat str. 20

Wykres 3

Liczba mieszkańców powiatu korzystających z pomocy społecznej w 2019 r. str. 24

Wykres 4

Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w 2019 r. w poszczególnych gminach powiatu kolskiego str. 25

Wykres 5

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w 2019 r. w poszczególnych gminach Powiatu Kolskiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w złotych) str. 26

Wykres 6

Rodzaje rodzin zastępczych na terenie Powiatu Kolskiego w latach 2015 - 2019.....str. 46

Wykres 7

Liczba dzieci z terenu powiatu umieszczonych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych w latach 2015 - 2019..... str. 49

Wykres 8

Liczba mieszkańców DPS na dzień 31 grudnia w latach 2016 - 2019..... str. 63

Wykres 9

Liczba osób przyjętych do DPS (liczba decyzji umieszczających) w latach 2017 - 2019 str. 64

Wykres 10

Stopa bezrobocia w kraju, województwie wielkopolskim i powiecie kolskim w latach 2017 - 2019 str. 68

Wykres 11

Liczba rejestracji w PUP osób z Powiatu Kolskiego w latach 2015 - 2019..... str. 69

Wykres 12

Bezrobotni według wykształcenia – IV kwartał 2019 r.. str. 71

Wykres 13

Bezrobotni według wieku - IV kwartał 2019 r. str. 72

Wykres 14

Struktura bezrobocia wg stażu pracy za IV kwartał 2019 r. str. 73

Wykres 15

Struktura bezrobocia wg czasu pozostawania bez pracy w IV kwartale 2019 r. str. 74

Wykres 16

Wybrane kategorie przestępstw popełnianych na terenie Powiatu Kolskiego w 2019 r.....str.77

Wykres 17

Przestępstwa popełniane przez nieletnich w 2019 r.....str.78

Wykres 18

Liczba Niebieskich Kart sporządzona przez Policję w 2019 r.....str.80

Wykres 19

Płeć i miejsce zamieszkania respondentów.....str.84

Wykres 20

Struktura wiekowa respondentów.....str.85

Wykres 2.

Jakie problemy społeczne rodzin uważa Pan/Pani za najważniejsze?.....str.86

Wykres 22

Według Pani/Pana zdania, które z wymienionych obszarów problemów społecznych wymagają pilnego rozwiązania?.....str.87

Wykres 23

Z jakimi problemami społecznymi wg Pani/Pana najczęściej spotykają się osoby niepełnosprawne?.....str.88

Wykres 24

Jakiego typu placówka pomocowa dla osób niepełnosprawnych jest potrzebna na terenie Powiatu Kolskiego.....str.88

Wykres 25

Jakie potrzeby osoby niepełnosprawnej uważa Pani/Pan, że nie są zaspokajane?.....str.89

Wykres 26

Z jakimi problemami społecznymi wg Pani/Pana borykają się osoby starsze?.....str.91

Wykres 27

Jakie wg Pani/Pana działania umożliwiłyby osobom starszym pełniejszy udział w życiu społecznym na terenie Powiatu Kolskiego?.....str.92

Wykres 28

Jakie wg Pani/Pana są przyczyny przemocy domowej?.....str.93

Wykres 29

Jakie Pani/Pana zdaniem byłyby najskuteczniejsze działania wobec ofiar przemocy domowej?.....str.94

Wykres 30

Jakie Pani/Pana zdaniem są przyczyny niepowodzeń rodziców w sprawach opiekuńczo - wychowawczych?.....str.95

Wykres 31

Czy słyszała/ł Pani/Pan o rodzinnej formie opieki zastępczej nad dzieckiem?.....str.96

Wykres 32

Czy w przyszłości zdecydowałby/zdecydowałaby się Pan/Pani na założenie rodziny zastępczej?.....str.96